

"ป้าคลัก"
* น้าคลักคหนิยห *
บ้ำรุ่ง บุกขบิณญา

ป้าคลัก
๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๕

๐ ปักขลากล่องตบนี้.. เป็นจินตนาการ
ประเภทสิ่งยาก ๆ ที่คิดไม่ออก
ก่อนเมื่อเวลาเขียนหนังสือประเภท
ที่ทะเลาะโต้เถียงกันในเรื่องนี้ ๆ

“ปกหลักนิเวศสังคมนิยม”

บรรณาธิการ	ชัชวาลย์ ทองดีเลิศ, พลากร วงศ์ทองแก้ว
ภาพปก	นโรดม เข้มเนตวิทย์
สนับสนุนการจัดพิมพ์	มูลนิธิการศึกษาเพื่อชีวิตและสังคม มูลนิธิพัฒนาอีสาน กองทุนนักพัฒนาผู้ทรงคุณค่า เพื่อนพี่น้องบำรุง บุญปัญญา
จัดพิมพ์โดย	เครือข่ายองค์กรพัฒนาเอกชน ๖๘๖/๕ ซอยวุฒาราม ๑๑/๓ ถนนหน้าเมือง ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ๔๐๐๐ email: ngoesaan2028@gmail.com
พิมพ์ที่	ห้างหุ้นส่วนจำกัดขอนแก่นการพิมพ์ ๖๔-๖ ถนนรื่นรมย์ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ๔๐๐๐๐ โทรศัพท์ ๐-๔๓๒๒-๑๙๓๘
จำนวนพิมพ์	๑,๐๐๐ เล่ม

เดินทางไกล สู่ นิเวศสังคมนิยม

ในชีวิตของนักเคลื่อนไหวสังคมแนวใหม่ นอกจากการนำเสนอแนวคิด “วัฒนธรรมชุมชน” และ “เศรษฐกิจหมู่บ้านแบบพึ่งตนเอง” แล้ว ลุงเปี้ยก ในตอนต้นปลายชีวิต ได้หันมาให้ความสนใจแก่แนวคิด และสังคมอุดมการณ์ ที่เราเรียกว่า “นิเวศสังคมนิยม” (Eco-Socialism) ซึ่งเป็นการผสมผสาน ความยุติธรรมทางสังคม (สีแดง) และความยั่งยืนทางนิเวศ (สีเขียว) ลุงเปี้ยกมองว่า นี่คือ สังคมอุดมคติที่น่าใฝ่ฝัน

ที่ครัวเรือนบ้านโนนม่วง แหล่งประจำของการเสวนาของพวกเรา มีการถามกันว่า สุดท้ายแล้ว สังคมไทยจะไปทางไหน ชุมชนนิยมหรือสังคมนิยม? ลุงเปี้ยกมีคำตอบชัดเจนคือ เราต้องเดินทางของการปฏิวัติสังคม เพื่อโค่นล้มระบอบ “อำนาจนิยม” ที่ควบคุมสังคมเรา และเดินทางไกลไปสู่ นิเวศสังคมนิยม

ในงานเสวนาออนไลน์ วันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๔ ที่มหาวิทยาลัยขอนแก่น ลุงเปี้ยกเสนอว่า ในภาคปฏิบัติ นิเวศสังคมนิยม ต้องเริ่มจากโครงการ “สร้างพื้นที่ทางนิเวศ” ในชุมชนรากหญ้า บริหารจัดการกันเองโดยชุมชน ลุงเปี้ยกย้ำว่า การปฏิวัติสังคมนิยม คือ การปฏิวัติในวิถีชีวิตประจำวันของผู้คนในชุมชน

แต่ตอนนี้ ยังไม่ได้ทันลงมือปฏิบัติการสังคม ลุงเปี้ยกได้ด่วนจากพวกเราไปเสียก่อน

ดังนั้น จึงเป็นภาระหน้าที่ของพวกเราที่จะต้องแพร่กระจายความคิด “นิเวศสังคมนิยม” ไปให้กว้างไกล และจดจำเสมอว่า สีเขียว แดง ต้องมาจากชุมชนรากหญ้าของท้องถิ่นไทย

ในงานเสวนาวันนั้น เดินทางไกล สู่ นิเวศสังคมนิยม ลุงเปี้ยกส่งข้อความมาบอกเพื่อย้ำเตือนว่า ...

“ บินไกลไกล ... ไปจนสุดขอบฟ้า ... ไปจนสุดฝั่งฝัน “

แน่นอน เราจะต้องไปถึงที่นั่นให้ได้

ด้วยความอาลัยรัก
ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์

สารบัญ

คำประกาศ หลักนิเวศ Eco .Totem Pole	๖
ภาคปฐมบท	๘
- บ่มเพาะ พันธุ์อุดมการณ์ ตามแนวทางนิเวศสังคมนิยม	๑๔
- บทนำเสนอ การเมืองและรัฐ ตามแนวอุดมการณ์ นิเวศสังคมนิยม	
บทที่ ๑	
บทนำเสนอ ว่าด้วยการลุกขึ้นสู้ของประชาชน ภาค ๒	๒๐
บทที่ ๒	
บทนำเสนอเบื้องต้น ว่าด้วยสิทธิแห่งการลุกขึ้นสู้ ภาค ๓	๓๐
บทที่ ๓	
บทนำเสนอ ว่าด้วยปมอำนาจรัฐใหม่ของสังคม (บทส่งท้ายของบทความ “สิทธิแห่งการลุกขึ้นสู้ของประชาชน”)	๔๐
บทที่ ๔	
บทวิพากษ์และทางออกต่อการเคลื่อนไหวขับไล่ประยุทธ์	๔๖
บทที่ ๕	
บทนำเสนอเส้นทางสู่สังคมใหม่ “โลกาปฏิวัติ”	๕๒
บทที่ ๖	
อะไรคือสังคมทางเลือก ? Another World is possible ?	๖๒

บทที่ ๗

นิเวศวิทยาและนิเวศวัฒนธรรม ๖๘

บทที่ ๘

วิถีนิเวศ Eco Life Style เปิดประตูสู่โลกใหม่ ๘๐

บทที่ ๙

หล่อหลอมตนเองสู่ Eco. Activism ๘๖

บทที่ ๑๐

ขอบเขตการเคลื่อนไหว“รัฐซ้อนรัฐ”หลักคิดพื้นฐาน ๙๒

บทที่ ๑๑

ภาคกรวี ๙๖

- ตุลาการแห่งเสรีธรรม -
- ระเบิดคนทุกซ์ -
- ถาขาวไร่ชาวนาจักสูญพันธ์ ถ้อยแถลงแห่งสำนึก -
- จงปักหลักนิเวศ -
- ว่าด้วยนิเวศพรหมจรรย์ -

ภาคผนวก

ถ้อยแถลงจากน้องๆ นักพัฒนา ๑๐๒

ประวัติชีวิตและผลงาน นายบำรุง บุญปัญญา ๑๐๔

คำประกาศ หลักนิเวศ Eco .Totem Pole

นับตั้งแต่บัดนี้ 2566 พวกเราทั้งผองจะปักหลักนิเวศ เพื่อประกาศการถักทอพลังทางเลือก อันกระจัดกระจายและคลุมเครือให้เป็นผืนผ้า แห่งโลกใบใหม่ ด้วยความมุ่งมั่น ปลุกพลังชีวิต, พื้นชีวิตและสร้างชีวิตแห่งมนุษย์ และสรรพสิ่งบนโลกใบนี้ให้เป็นพลังนำเพื่อขับพลังทำลาย อันเป็นกระแสหลักในปัจจุบันให้จางได้

หลักนิเวศนี้ คือ เสาหินอันตระหง่าน โดดเด่น บนเส้นทางของการคืนสู่ธรรมชาติ มีเป้าหมายบ่มเพาะมนุษย์พันธุ์อุดมการณ์ ผ่านปฏิบัติการทางเลือกอันหลากหลาย งอกเงย และเติบโตใหญ่ ขึ้นเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น ไร้พรมแดน ไร้การกีดกัน อำนาจและรัฐชาติ สายธารที่มีอาจด้านทานนี้จะไหลหลากมารวมกัน ในมหาสมุทรแห่งปัญญาอันคึกคักเข้มแข็ง และเต็มเปี่ยมด้วยชีวิตชีวา ค้นหากความหมายใหม่ให้ชีวิต และสร้างโลกพระศรีอาริยะให้บรรลุเป็นจริง (คำจำกัดความของการปักหลักนิเวศ Eco.Totem Pole)

1. มนุษย์สี่สสารกับสิ่งเหนือธรรมชาติ, จักรวาล, องค์กรรวมแห่งชีวิตและวัตถุ ผ่านพิธีกรรมสถาปนา พื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ เช่น หลักบ้าน ศาลปู่ตา ศาลพระแม่ธรณี หอพระแม่โสภา เป็นมิติจิตวิญญาน

2. พื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ คือ ทำเลที่มีผี หรือ พลังลึกลับได้ ปกป้องรักษาอยู่ หมอธรรมและผู้อาวุโส จักรู้ด้วยญาณของตน จึงเลือกกำหนดเป็นพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์

3. พื้นที่ ศักดิ์สิทธิ์ มี 3 ส่วน คือ 1. อาณาบริเวณที่มีการปักธูป หรือใบเสมา เป็นเขตแดนรูปไข่หรือ 4 เหลี่ยม 2. มีการแกะสลักหิน หรือไม้ศิลาแลง เป็นสัญลักษณ์ของบรรพชนหรือความเชื่อหรือศาสนา คราวนี้อาจใช้ รูปสลักหินรูปช้าง อันนี้คือ วัตถุศักดิ์สิทธิ์ แต่ละถิ่น 3. มีการเจริญเวทมนต์ เป็นถ้อยคำบอกกล่าวผีसागเทวดา พระแม่ธรณีว่าจะปักหลักอยู่อาศัยที่นี่ตั้งแต่บัดนี้ (ตั้งแต่เกิดจนตาย หลายชั่วอายุคน) เนื้อหาในพระคาถาที่หมอธรรมหรือหมอพราหมณ์สวดนั้น เป็นคำขอสถานที่จากอำนาจเร้นลับ ในอีสานจะเป็นคำกลอน เป็นคาถาบทต่างๆที่มีความหมายเฉพาะ ประพันธ์เป็นบทกวีแล้วสวดออกมาเป็นลีลาแบบหมอลำ หรือนักเทศน์

ฉะนั้นหลักนิเวศจึงเป็นการประกาศ พื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ วัตถุศักดิ์สิทธิ์ และคาถาศักดิ์สิทธิ์ จึงเป็นดั่งมหาวิทยาลัยของคนโบราณ(และปัจจุบัน) เป็น Simple Temple

➤ บ่มเพาะพันธุ์อุดมการณ์ ◀
ตามแนวทางนิเวศสังคมนิยม

๑. อะไรคืออุดมการณ์?

อุดมการณ์แปลว่าสภาวะอันสมบูรณ์ สภาวะอันอิมเมม สภาวะอันเปี่ยมล้น ภาษาปัจจุบันเรียกว่า “สุขภาพ”(Healthy condition)

๒. อะไรคือนิเวศสังคมนิยม?

สังคมนิยมเป็นลัทธิเศรษฐกิจ - การเมือง (หรือเศรษฐศาสตร์การเมือง) มีรากฐานจากลัทธิมาร์กซิสต์ (Marxist Philosophy) ซึ่งเสนอว่า มนุษย์เกิดมาเท่าเทียมโดยกำเนิด แต่สังคมได้หล่อหลอมให้เขาสังกัด “ชนชั้น” ดำรงอยู่ในบริบทชนชั้นใดชนชั้นหนึ่ง ระบบสังคมจึงเป็นตัวการชั่วร้าย ดังคำกล่าวที่ว่า “สังคมเลวทำให้คนเป็นผี สังคมดีทำให้ผีเป็นคน”

ยิ่งไปกว่านั้น...

ชนชั้นปกครอง ได้สถาปนาระบบกรรมสิทธิ์ส่วนบุคคลขึ้นมาทับซ้อนและเบียดขับ กรรมสิทธิ์ของสังคม ซึ่งมีมาแต่โบราณกาลซึ่งอยู่ภายใต้หลักการของ “การตั้งถิ่นฐาน” (Human settlement) ไม่ใช่หลักการตั้งบ้านเมืองแบบในสมัยใหม่ ซึ่งก็คือ “หลักนิเวศวิถี” เมื่อสองคำนี้มารวมกัน จึงก่อเกิดจินตนาการใหม่อันเรียกกันต่อๆ มา “โลกพระศรีอารย์”

๓. พันธู่อุดมการณ์ คืออะไร?

คือพันธู์ที่ถูกลมเพาะ หล่อหลอม โดยมีเป้าหมายสู่โลกใบใหม่ โดยยึดคุณค่าตามหลักหมวด ๖ ประการ คือ

- ยุติธรรม (Justice)
- สันติธรรม (Peace)
- ประชาธิปไตย (Democracy)
- นิเวศ (Ecology)
- วัฒนธรรม (Culture)
- จิตวิญญาณ (Spirituality)

ส่วนเสรีภาพ ...

เสมอภาค ..... ภารดรภาพ

ความเท่าเทียม .. ฯลฯ

เป็นวาทกรรมที่แตกแขนงออกไป จาก ๖ ประการนี้ มิใช่อื่นใด

๔. การบ่มเพาะพันธุ์อุดมการณ์ ซึ่งมี ๒ บริบท

๔.๑ พันธุ์อุดมการณ์ ชั้นโลกียะ

๔.๒ พันธุ์อุดมการณ์ ชั้นโลกุตตระ

ชั้นโลกียะ ไม่มีอะไรซับซ้อน แค่ว่าเพ็ดญตนให้เกิดประโยชน์ ต่อส่วนรวม ก็ได้ค้ำยกย่องสรรเสริญแล้ว แต่จะติดหล่ม

“ลาก, ยศ, สรรเสริญ, สุข” เป็นเวลาเนิ่นนานบ่อยครั้ง ติดอยู่ชั่วชีวิต

ชั้นโลกุตตระ พระพุทธเจ้าได้แบ่งชั้นของการหลุดพ้นจากโลกียะ สู่โลกุตตระ ไว้ ๑ ฐาน ๔ ชั้น

๑ ฐานคือ ฐานคุณความดีตามประสาโลกๆ ก็ยกย่องสรรเสริญกันไปตาม แต่วิธีการทางพิธีกรรมของแต่ละวัฒนธรรม

๔ ชั้น คือ ก้าวสู่อานาบริเวณโลกกุตตระ เรียกชื่อว่า โสตาปัตติผล นี่คือ ชั้นที่ ๑

ชั้นที่สอง คือ สกทาคามีผล เข้าใจโลกแห่งจิตวิญญาณแจ่มแจ้ง แต่ก็ยังมีตะกอนของโลก โกรธ หลง ซ่อนอยู่

ชั้นที่สาม อนาคามีผล (หรืออนาคามีปัตติผล) ตัดโลก โกรธ หลง แต่ยังมีสังโยชน์ เกะกวนใจ

ชั้นที่สี่ อรหันตผล บรรลุสภาวะไร้ตัวตน ไร้ขอบเขตแห่งอาณาจักรก้าวสู่จิตสากล เชื่อในเรื่องบุญ บาป เรื่อง โลก-โกรธ-หลง เรื่องอริชชา

(มิจฉาทิฐฐิ) หลุดพ้นไปจากอาสวกิเลส

เมื่อบรรลุชั้นที่สี่แล้ว มีทางแยก ๒ สาย

สาย ๑ ดำเนินวิถีเป็นปัจเจกพุทธ สร้างแบบอย่างแห่งธรรมวิถี อย่างเคร่งครัดสม่ำเสมอ

สาย ๒ ดำเนินวิถีตามโลกียะชนแต่มุ่งสอนสั่งผู้คนตั้งแต่ผู้อยู่ในโคลนตมจนสามารถพุงตนขึ้นจากหล่มโคลน แล้วมาปฏิบัติตน“อริยวิถี” จากนั้นก็จะยกระดับทางจิตวิญญาณของผู้คนไปเรื่อยๆ โดยอาศัย

“เมตตาคารม ค้ำจุนโลก” ตัวอย่างดั่งเช่น เยชูคริสต์, ศาสดาโมฮัมหมัด, ลิธารณะ(พระพุทเจ้า) ผู้มีสถานะแห่งศรัทธาบริบูรณ์ และเข้าสู่สภาวะอันไม่ ยึดติดตัวตน คือสภาวะอนิจจัง ทุกข์ อนตตา

๕. พันธุ์อุดมการณ์

จึงดำเนินชีวิตใน ๒ สายบ่มเพาะตัวตนด้วยความเพียร (วิริยะ ทุกขมัตเจติ) อันยิ่ง เมื่อเขาบรรลุสู่อาณาจักรทางจิตวิญญาณแล้วจะ “ไปร่งเบา” จะทำการ ใดก็เกิดมรรคผล ตั้งไม่ได้กระทำ

๑๓) หักตัดตามแนวของเสาไม้แกนหลัก (Eco. Totem Pole)

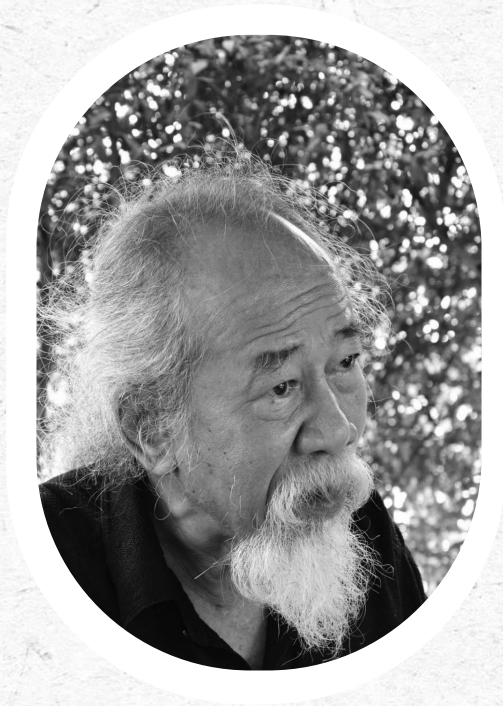
๑. มนุษย์สร้างลวดลายบนเสาไม้แกนหลัก, จิตรกรวาด
ดวงธรรมในรูปสัตว์และวัตถุต่างๆ ผ่านวิธีที่กรรมกร
สถาปนา "พื้นที่ศักดิ์สิทธิ์" บนเสาไม้แกนหลัก
เสาธรรมะไม้แกนหลัก ของชนเผ่าอินเดียนแดง ในเขตที่จัดตั้งอุทยาน

๒. พื้นที่ศักดิ์สิทธิ์คือพื้นที่ที่มี "ผี" หรือพลังจิตใน
ปกปักษ์รักษา และช่วยชี้นำจิตวิญญาณ
ของชน ซึ่งเชื่อกันและกันบนพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์

๓. พื้นที่ศักดิ์สิทธิ์มี ๓ ส่วน คือ ① ฐานบริเวณพื้นผิว
ไม้กระดาน หรือใบไม้ ในทรงแถวรูปในรูป ๔ ด้าน
② มีเสาแกนหลักเป็น "เสาไม้" หรือเสาแกน เป็นเสาหลัก
ของบรรพชน หรือสถานที่ หรือสถานที่สำคัญ
"เสาหลักมีรูปหัวใจ" อันเป็นที่ตั้งของพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์
③ มีเสาไม้รอบๆ เป็นกึ่งเขตปกคลุมเสาไม้เสาแรก
ชนเผ่าอินเดียนแดงสร้างเสาไม้ศักดิ์สิทธิ์ขึ้น
(ทำไม้ไผ่และไม้สน และใช้สาย) เพื่อทำเป็นพระพุทธรูป
ที่มีนพธุมภ์ หรือพระพุทธรูปที่มีลักษณะเป็นต้นโพธิ์
จากต้นโพธิ์เป็นต้น ในศาสนาฮินดูต้นโพธิ์เป็นต้น
ขาคือ... ที่มีความหมายเฉพาะ ประเพณีฮินดูที่
นอกจากนี้ เสาไม้ในชุมชน

มีพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งนิยมประมาณ พื้นที่ศักดิ์สิทธิ์
ศักดิ์สิทธิ์ และเสาไม้ศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งนิยมบนารีนาร์
อันโบราณ (และปัจจุบัน) เป็น Simple Temple +

รูป
ภาพ
เสาไม้
ศักดิ์สิทธิ์
๑๔

➤ การเมืองและรัฐ ➤
ตามแนวอุดมการณ์นิเวศสังคมนิยม

๑. รัฐสมัยใหม่ เป็นรัฐรวมศูนย์อำนาจโดยชนชั้นปกครองออกแบบไว้ให้มีรัฐสภาตัวแทน เป็นประชาธิปไตยทางอ้อม เป็นการกดขี่คุกคาม โดยกฎหมาย เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างซ้ำซาก และต่ำทรามเป็นที่สุด

๒. การลุกขึ้นสู้ต่อต้านอำนาจรัฐครั้งแล้วครั้งเล่าถูกปราบปราม ถูกคุมขัง ถูกเข่นฆ่า และกวาดล้างทำลายอย่างป่าเถื่อน แต่ประวัติศาสตร์ที่พวกเขาเขียน ขึ้นยกย่องเชิดชูว่าเป็นความสามารถในการรักษาความสงบเรียบร้อย รักษาความมั่นคง รักษาสถาบันอันสำคัญของประเทศชาติ ทั้งๆที่การต่อสู้เคลื่อนไหว ทั้งปวง ไม่ว่าสมัชชาต่างๆ กลุ่มองค์กรฆราวาสชาวไร่ กลุ่มผู้ใช้แรงงาน ส่วนแล้ว แต่สะท้อนโรคร้ายแห่งการกดขี่ แห่งการเอารัดเอาเปรียบ แห่งการกดทับทางจิตสำนึก แห่งการปลูกฝังให้ตื่นกลัว

๓. เหตุนี้อุดมการณ์นิเวศสังคมนิยม จึงมิใช่วิधिปฏิรูป มิใช่วิधिโอเอซิสน้อยๆ ของพวกทางเลือกนิยม (Alter nativism) แต่เป็นการปฏิวัติหัวด้าน (Holistic Revolution) ปฏิวัติทั้งด้านจิตสำนึกและทั้งด้านวัตถุปัจจัย ไม่แยกว่าจิตกำหนดวัตถุ หรือวัตถุกำหนดจิต แต่หลอมรวมเข้าด้วยกัน เป็นองค์ประกอบแห่งการมีชีวิตอยู่ และเป็นปัจจัยหล่อหลอมให้เติบโตทางจิตวิญญาณ อย่างเป็นขั้นตอน

๔. รัฐตามแนวทางนิเวศสังคมนิยม จะเป็นเช่นไร ขอเสนอเป็นแนวทางกว้างๆ ดังนี้

๔.๑ ขบวนการนิเวศสังคมนิยม ต้องยืนหยัดประชาธิปไตยทางตรง โรมรันพันดูต่อสู้กับระบอบประชาธิปไตยตัวแทนแบบกัดไม่ปล่อย มิใช่เพียงแค่นำเสนอวาระประชาชนต่อรัฐ หรือร่างรัฐธรรมนูญสวยงามแบบยักรักระบอบ

๔.๒ ทบทวนประวัติศาสตร์การเกิดรัฐสมัยใหม่ โดยเฉพาะตั้งแต่การรับอิทธิพลตะวันตก และการปฏิรูปใหม่ในสมัยที่ ๕ ว่า การเกิดตำบล จังหวัด ทำไปเพราะการมีตำแหน่ง “ข้าหลวง” หรือผู้ว่าราชการจังหวัด (Governor) ได้เข้าไปเบียดขับความเป็น “เจ้าเมือง” อันมีมาแต่เดิมแต่ไหนเพียงไร ความเป็น “บ้าน-เมือง” อันมีมายาวนานเป็นพันปีในสังคมไทยได้ถูกทำลายหรือบิดเบือนให้เป็นความล้าสมัย (หรือกระทั่งป่าเถื่อน - อนารยะ) มีข้อดีข้อเสียอย่างไร และต้องโละทิ้งทฤษฎีประวัติศาสตร์ แนวเส้นตรงของพวกนักคิดตะวันตกให้ได้เด็ดขาด

๔.๓ พื้นฐานสังคมไทย ก่อนการปฏิรูปของรัชกาลที่ ๕ ต่อมาจันรัชกาลที่ ๖ ได้มีรัฐอยู่ก่อนแล้ว รัฐในขณะนั้นเป็นรัฐเมือง (City State) มิใช่รัฐชาติ (Nation State) รัฐเมือง คือรัฐที่มีบ้าน (Village) กับ เมือง (Town) เป็นองค์ประกอบ ซึ่งกันและกัน เมืองเป็นชื่อเรียกของสหพันธ์หมู่บ้าน (Village Federation) แต่มีความแตกต่างจากหมู่บ้าน คือ เป็นหน่วยจัดการทรัพยากรธรรมชาติอันกว้างขวางกว่าหมู่บ้านออกไป เช่น หนอง, บึง, ห้วย, น้ำ (แม่น้ำ) ซึ่งหมายถึงการจัดระบบชลประทานเพื่อทำนา คำ อันเป็นพื้นฐานอาหารของสังคมชนบท ขณะนั้น

๔.๔ การกิจ “ร่วม” ของระหว่างหมู่บ้าน หรือ การกิจ (Mission) ของเมือง ขึ้นอยู่กับสถานการณ์แวดล้อม โดยเฉพาะในเรื่องการจัดระบบเหมืองฝาย แต่ก็มีภารกิจสำคัญ คือ องค์กรผู้อาวุโสและกองกำลังกึ่งชาวบ้าน รวมทั้งอาสาสมัครต่างๆ ที่ทำงานร่วมกันอันเป็นงานสาธารณะประโยชน์ เช่น การขุดคลอง การทำถนน หรือแม้กระทั่งการสร้างศาสนสถาน (วัดวาอาราม) เมืองจึงแยกไม่ออกจากการมีชุมชนที่มั่นคง มีการผลิต (ทำนา) ที่มั่นคง เมืองจึงเกิดขึ้นได้ ต้องมีหมู่บ้านที่ตั้งถิ่นฐานมาเนิ่นนานหลายชั่วคนอยู่มาก่อน ลักษณะของความเป็นเมือง จึงเป็นแบบสหพันธ์หมู่บ้าน ไม่ใช่แบบเมืองสมัยใหม่ (Urban city) ในสังคมไทยไม่เคยใช้คำว่า Rural (ชนบท) หรือ Urban (เมืองใหม่) มาก่อน มีแต่คำว่า “บ้าน” บวกกับคำว่า “เมือง” จึงเรียกกันติดปากมายาวนานว่า “สร้างบ้าน แปงเมือง” ในภาษาคนอีสาน

ลักษณะสหพันธ์รัฐ (Federation State) นั้นไม่ใช่การรวมศูนย์เพื่อควบคุมหรือครอบงำแต่เพื่อทำ “ภารกิจร่วม” ต่างๆ อันจำเป็นต่อการแก้ไขปัญหาส่วนรวมของ “ภูมิภาค” อันแตกต่างกันในขอบเขตอันกว้างขวางดังเช่นในภาคอีสาน

๔.๕ เมื่อเราได้ทำความเข้าใจเช่นนี้แล้ว เราจำเป็นต้องรื้อฟื้นสถานะของ “บ้าน-เมือง” ขึ้นมาใหม่ ให้ดำเนินไปตามวัฒนธรรมชุมชน ยึดมั่นในประชาธิปไตยทางตรง ยืนหยัดอธิปไตยของภูมิภาค (ท้องถิ่น) ในขณะที่เราจำต้องเดินตามทางรัฐสมัยใหม่ (พรรคการเมืองและประชาธิปไตยเลือกตั้งตัวแทน) เราต้องต่อสู้กับรัฐนั้นในประเด็นปัญหาต่างๆ แต่มิใช่การปรับปรุงรัฐหรือปฏิบัติการคู่กับรัฐ แต่เป็นการปฏิบัติการ ปฏิวัติใหญ่ซึ่งอยู่ในระยะขั้นตอนของรัฐคู่ขนาน สู้รัฐซ้อนรัฐ สู้รัฐใหม่ (บ้าน-เมือง) นำรัฐแบบเลือกตั้ง

๔.๖ ด้วยแนวทางดังกล่าวนี้ การคืนอำนาจให้ประชาชน หรือ “ประชาธิปไตยของประชาชนโดยประชาชน เพื่อประชาชน” จึงจะสัมฤทธิ์ผลเป็นจริง

๕. ขอเสนอเบื้องต้นนี้ ยังต้องการ การถกเถียงอีกมาก ต่อสู้ทางความคิดกันอย่างไม่เหน็ดเหนื่อย จัดวางทางเลือกอันเป็นกระแสแห่งความหลากหลายให้เข้ามาสู่สายน้ำใหญ่อันเดียวกัน หรือการมองให้ทะลุความเป็น “ข้างทั้งตัว” นั้นเองหากผู้รู้ทั้งหลาย สลายความรู้แบบเดิมของโลกทุนนิยมทิ้งไป (De schooling) สลัดโมหาคติ เข้าสู่สัมมาคติ ได้แล้วทุกสิ่งทุกอย่างจักปรากฏตัวขึ้นตั้งการ “พลิกกะลาที่คว่ำให้หงายขึ้น” หรือตั้งคำว่า “ถ่ายดั่งพลิกฝ่ามือ” (From forehand to back hand and Vis versa) นั้นเองขอจงเพียรพยายามยืนหยัดในฝืนแห่งนิเวศสังคมนิยม โลกอันสวยสดงดงามจักปรากฏตัวขึ้นเป็นแน่แท้ ... และมีอาจเป็นอื่น

บำรุง บุญปัญญา
อาศรมดอนแดง
๑๖ มีนาคม ๒๕๖๖

๑) ขอบเขตเพื่อขมิ้น...
คือ ขอบเขตที่ขมิ้นใช้สำหรับ

๒) ขมิ้นใช้สำหรับสีผ้าและย้อมสี
สีที่ขมิ้นใช้ย้อมสีผ้าและย้อมสี
สีที่ขมิ้นใช้ย้อมสีผ้าและย้อมสี
(๑๙๗๖)
สีที่ขมิ้นใช้ย้อมสีผ้าและย้อมสี

๓) ขมิ้นใช้สำหรับย้อมสีผ้าและย้อมสี
สีที่ขมิ้นใช้ย้อมสีผ้าและย้อมสี
สีที่ขมิ้นใช้ย้อมสีผ้าและย้อมสี

๔) ขมิ้นใช้สำหรับย้อมสีผ้าและย้อมสี
สีที่ขมิ้นใช้ย้อมสีผ้าและย้อมสี
สีที่ขมิ้นใช้ย้อมสีผ้าและย้อมสี

๕) ขมิ้นใช้สำหรับย้อมสีผ้าและย้อมสี
สีที่ขมิ้นใช้ย้อมสีผ้าและย้อมสี
สีที่ขมิ้นใช้ย้อมสีผ้าและย้อมสี

๖) ขมิ้นใช้สำหรับย้อมสีผ้าและย้อมสี
สีที่ขมิ้นใช้ย้อมสีผ้าและย้อมสี
สีที่ขมิ้นใช้ย้อมสีผ้าและย้อมสี

๗) ขมิ้นใช้สำหรับย้อมสีผ้าและย้อมสี
สีที่ขมิ้นใช้ย้อมสีผ้าและย้อมสี
สีที่ขมิ้นใช้ย้อมสีผ้าและย้อมสี

๘) ขมิ้นใช้สำหรับย้อมสีผ้าและย้อมสี
สีที่ขมิ้นใช้ย้อมสีผ้าและย้อมสี
สีที่ขมิ้นใช้ย้อมสีผ้าและย้อมสี

➤ บทนำเสนอ ➤
ว่าด้วย
การลุกขึ้นสู้ของประชาชน
ภาค ๒

(ภาคที่ ๑ : หนังสือเล่ม นำเสนอเมื่อครบรอบ ๔๐ ปี ๑๔ ตุลา ชื่อว่า
“สิทธิแห่งการลุกขึ้นสู้” Right to Revolt)

๑. ความนำ

- ภายหลังเหตุการณ์พฤษภาทมิฬในปี๒๕๓๕อันเป็นรอยต่างทางประวัติศาสตร์ของชนชั้นปกครองครั้งใหญ่อีกครั้งหนึ่ง (ภายหลังเหตุการณ์ ๖ ตุลาคม ๒๕๑๙) รัฐบาลช่วงเปลี่ยนผ่าน ได้จัดการเลือกตั้งทั่วไปตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ ที่ถูกจัดว่าเป็นประชาธิปไตย หรือมีเนื้อหารับรองสิทธิเสรีภาพของประชาชนในระดับที่น่าพึงพอใจของสังคมในระดับหนึ่ง ผลพวงจากการใช้รัฐธรรมนูญฉบับนี้ ได้เกิดปรากฏการณ์ทางการเมืองที่เรียกขานกันโดยนักวิชาการหัวก้าวหน้า เป็นยุคของ “ธุรกิจการเมือง” กล่าวคือ ในการเลือกตั้งไม่ว่าระดับชาติหรือระดับท้องถิ่น ไม่ว่าในเขตเมือง (เทศบาล) หรือในเขตชนบท (อบต.) ล้วนแล้วแต่เลอะเทอะเปรอะเปื้อนด้วยการซื้อเสียง, การปล้นสดมภ์คะแนนเสียงด้วยเล่ห์เพทุบายร้อยแปดพันประการ อันมิอาจควบคุมได้หรือตรวจสอบได้, ทำให้คณะกรรมการเลือกตั้ง (กกต.) ถึงกับง้อเปลี่ยเสียน้ำ หนุดไม่ออกว่าทำไมจึงเกิดเหตุการณ์โสมมเช่นนี้ไปได้ ในขณะที่เดียวกัน ทางภาคประชาสังคมซึ่งทำท่าซิงซัง เอาจริงเอาจังว่า จะไป “ตรวจสอบ” และ “ติดตาม” กรณีการทุจริตในคูหาการเลือกตั้งและนอกคูหาการเลือกตั้ง แต่ปรากฏการณ์ต่างๆ ก็ดำเนินไปด้วยความสกปรก โสโครกดั้งเดิม หรือยิ่งกว่าเดิม จน P_Net หนุดไม่ออก ประชาชนโดยทั่วไปต่างเอือมระอาต่อพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งอันน่าสะอิดสะเอียนนี้ แต่ก็ต้องไปกาบัตรในคูหา เพราะถูกบังคับโดยรัฐธรรมนูญ และโดยกฎหมายเลือกตั้งที่ดูดี แม้กระนั้นประชาชนส่วนหนึ่งก็ได้ “ตื้อแพ่ง” ไม่ไปลงคะแนน ทำให้เปอร์เซ็นต์การเลือกตั้งใช้สิทธิใช้เสียงเป็นไปได้เพียง ๕๐-๖๐% เท่านั้น ! นี่มันอะไรกัน !
- นักวิชาการมหาวิทยาลัยหลายแห่ง, นักเลือกตั้งเองและชาวบ้านจำนวนมาก ระบุว่าพฤติกรรม “ซื้อสิทธิขายเสียง” ทำได้อย่างแยบยล, พลิกแพลง ขึ้นมากกว่าเดิมเป็นอย่างมาก ทั้งนี้สรุปว่าเป็นเพราะผู้นำพรรคการเมืองเหล่านั้นประดิษฐ์สร้างระบบกระชับรวมศูนย์ภายในพรรคของตนอย่างเข้มแข็ง เด็ดขาด, มีการส่งท่อน้ำเลี้ยง หรือพุดงาย ๆ คือ การลงทุนไม้อื่น เพื่อซื้อคะแนนเสียงให้ได้มากที่สุด .. ไม่ว่าจะใช้เล่ห์กลอันชั่วช้าโสมมสักเพียงใดก็ตาม.. พวกเขาก็ไม่สน !!

ด้วยเหตุนี้ทุก ๆ ฝ่ายโดยเฉพาะฝ่ายประชาชน (หรือเรียกใหม่ว่า ภาคประชาสังคม) จึงเกิดอาการ “เอือมระอา” “เหนื่อยหน่าย” และมีอาการมินชาทางการเมืองอย่างลึกซึ้งยิ่งกว่าการเลือกตั้งครั้งใด ๆ ในอดีต

- นิยามคำว่า “ประชาธิปไตย” ในความหมายของมวลชนรากหญ้าจึงเป็นเพียงเทศกาล “กินเลี้ยง” ที่คึกคัก ยิ่งใหญ่ มโหฬารอย่างที่สุดของประเทศยิ่งกว่าเทศกาลใด ๆ และมีความเห็นไปในทำนองเดียวกันว่า “เงินไม่มาก กาไม่เป็น”, เลือกทำอะไร ถึงอย่างไรก็ได้คนของเขาอยู่ดี” แล้วยังพัฒนาไปถึงขั้นที่ว่า “เงินไม่มา ปากกาหมดหมึก สุดเสียดายเงินของรัฐ แล้วกลับได้นักการเมืองคนหน้าเดิม”, ดังนั้น “ไม่ต้องมีเลือกตั้งเสียดีกว่า” หรือประชาชนบางหมู่เหล่าก็เรียกร้องให้ยุติการเลือกตั้ง แล้วดำเนินการฟ้าประทานการจัดตั้ง “รัฐบาลแห่งชาติ” ขึ้น โดยคณะอรหันต์ชนชั้นสูงเข้ามาจัดการโดยทันที

- ความลึบสนอลวงแห่งประชาธิปไตยเช่นนี้เป็นพิษภัยอันใหญ่หลวงต่อพัฒนาการ ของระบอบประชาธิปไตย, ส่งผลสู่การลดทอนสิทธิเสรีภาพอันพึงมีพึงได้ในฐานะพลเมืองที่เท่าเทียมกัน (one man , one vote) ในสังคมเดียวกัน และในฐานะเจ้าของ “อำนาจอธิปไตย” ตามหลักการสำคัญที่ว่า “จากประชาชน...โดยประชาชน...เพื่อประชาชน” (own by people and for the people) ประชาธิปไตยซึ่งควรดำเนินการผ่านการเลือกตั้งตัวแทนโดยอิสระ เพื่อคัดเลือก “ผู้แทนดี” (มิใช่ผู้แทนน้ำเน่า) ของตนเข้าสู่อำนาจรัฐ และเพื่อบริหารกิจการแห่งรัฐอย่างชอบธรรมและเป็นธรรมต่อเจ้าของอำนาจอธิปไตยที่แท้

อย่างไรก็ตาม...วาทกรรม เรื่อง “ธุรกิจการเมือง” ก็ได้ปลุกให้ผู้คนตื่นขึ้นมา เพราะมันสะท้อนให้เห็นชัดเจนขึ้นว่า เหล่านายทุน ขุนนาง ได้ถ่างทางเข้าสู่อำนาจอย่างฉ้อฉล, ใช้เงินทุนมหาศาลซื้อคะแนนเพื่อให้ได้ชัยชนะ โดยไม่คำนึงถึงผลเสียอันมหาศาลที่จะเกิดขึ้น, และพวกเขาได้สำแดงตัวตนว่าเป็นนายทุนพรรค, เป็นเจ้าของพรรคซึ่งมีอำนาจเหนือสมาชิกพรรค และ ส.ส. ของพรรค ในลักษณะซีเป็นซีตายได้อย่างเบ็ดเสร็จเด็ดขาด !!!

- ครั้นเผชิญกับเหตุการณ์ความขัดแย้งระลอกแล้วระลอกเล่าดังเช่นขบวนการเสื้อเหลืองผู้โล่งล่า “ธุรกิจการเมือง” หรือไม่ว่าขบวนการเสื้อแดงที่ไล่บดขยี้ “ทุนนิยมล่าหลัง” อย่างเอาเป็นเอาตายก็ตามแต่ วงจรอุบาทว์แห่งการ

ปฎิวัติรัฐประหารก็จะฟื้นคืนชีพมาอีกครั้งแล้วครั้งเล่า...

ประชาชนอันไพศาลต่างมีนง และมีอาจหาคำตอบที่ดีกว่าได้ รื้อรอยการ ปฎิวัติสังคมนิยมที่นำโดย พคท. (พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย) ถูกกลบเลือนไปแล้ว ?

ประสบการณ์ดังงามแห่งการต่อสู้...แนวคิด จิตสำนึกอันสูงส่งแห่งการ ต่อสู้ได้ปะทะกันระหว่าง “ทุนนิยมสามัญ” ตามคำนิยามของฝ่ายหนึ่ง กับ “ทุนนิยมขุนนางศักดินา” ของอีกฝ่ายหนึ่ง มิได้รับการทบทวนอย่าง จริงจังลึกซึ้ง จึงสมควรอย่างยิ่งที่ฝ่ายก้าวหน้าจักต้องทบทวนบทเรียนทาง ประวัติศาสตร์ให้แจ่มชัดว่า อะไรคือปฐมเหตุแห่งความขัดแย้งทั้งปวง, อะไร คือเหตุปัจจัย หรือสถานการณ์แวดล้อมในแต่ละห้วงประวัติศาสตร์, อะไร คือเป้าหมายอันสง่างามที่สุดในการลุกขึ้นสู้ของมวลชนอันไพศาล

๒. การลุกขึ้นสู้ (ครั้งแล้วครั้งเล่า)

- ณ เมื่อใดมีเหตุขัดแย้งมีปัญหาที่ต้องแก้ต้องคลี่คลายย่อมเกิดการลุกขึ้นสู้โดย มีอาจหลีกเลี่ยงได้ เมื่อไฟลุกไหม้ลามเลีย ย่อมมีเชื้อไฟอย่างแน่นอน, มิใช่ ว่าไฟไหม้เพราะการมีความร้อนสะสม, มิใช่ว่าการกดตันเรียกกร้อง, การเดิน ขบวน, การกดตันทางการเมืองด้วยยุทธวิธีอันหลากหลาย เป็นสิ่ง “ผิด ปกติ” หรือ “วุ่นวาย” ตามนิยามความเชื่อของฝ่ายความมั่นคงโดยเฉพาะ ฝ่ายทหารแท้ที่จริงแล้ว วัฒนธรรมทางการเมืองที่สำแดงตัวตนออกมาโดย มวลชนคนรากหญ้า (หรือภาคประชาสังคม) เป็นตัวชี้ให้สังคมทั่วทั้งสังคม และชนชั้นนำแห่งรัฐได้เข้าใจ “วาระแห่งชาติ” หรือ “วาระของคนจน” หรือ วาระของผู้ถูกกดขี่ขูดรีด ได้อย่างชัดเจนชัดแจ้ง การที่ปฏิเสธ, บิดเบือน, ใส่ ร้ายป้ายสี, จับกุมคุมขังผู้นำหรือแกนนำการลุกขึ้นสู้ คือเส้นทางแห่งการ หมักหมมปัญหาให้เน่าเฟะยิ่งขึ้น ผู้บริหารประเทศที่ชาญฉลาดต้องบริหาร สถานการณ์เหล่านี้ให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนส่วนใหญ่ให้ได้มากที่สุด โดยการเปิดกว้างทางความคิด และมุ่งมั่นทำประโยชน์สุขให้เกิดขึ้นอย่าง แท้จริงแก่มวลชนอันไพศาลและหลากหลายเหล่านี้

ตรงกันข้าม อำนาจรัฐ กลไกรัฐ กลับกันด่าด้วยถ้อยคำตื่นเขินว่า “ก่อความ วุ่นวาย”, “ก่อความไม่สงบ”, “ไม่รักชาติ” แล้วก็จบลงด้วยวาทกรรมเหยียด

หยาม เสียดสี เช่นว่า “คุณเป็นคนไทยหรือเปล่า”, “คุณรักชาติหรือไม่”, “คุณเป็นพวกล้มเจ้าใช้ไหม” ฯลฯ สารพัดวาทกรรมใส่ร้ายป้ายสีอันต่ำทราม ซึ่งจบลงด้วยบรรยากาศแยกฝักแยกฝ่าย, ตื่นกลัวว่าจะเกิดความวุ่นวาย, กลัวเศรษฐกิจของประเทศจะพังทลาย, สุดท้ายก็มีการจูดประกาย “รัฐบาลแห่งชาติ” ขึ้นมา ช้ายังลั่นไหลไปสู่บรรยากาศเชื้อเชิญ “อำนาจเผด็จการ” เข้ามาดูแลความสงบให้สังคม ควบคุมสังคมให้กลับคืนสู่ปกติสุข ?

- ครั้นเมื่อมีการใช้ I.O. (Information Operation) อย่างเข้มข้นก็เกิดบรรยากาศ “สูงอ้อม” สำหรับเผด็จการผู้จ้องฉวยโอกาสอย่างแยบยล แต่เต็มไปด้วยเล่ห์กลอันสุดหยั่งคะเน ปฏิบัติการ I.O. เช่นนี้ ใช้ได้ผลอย่างยอดเยี่ยมมาแล้วในยุคสงครามเย็น จนสามารถเอาชนะฝ่ายตรงข้ามทางการเมือง !

การลุกขึ้นสู้ทางการเมือง (political uprising) มีอาจทำให้สงบลงด้วยการกดขี่ปราบปราม หากไม่แก้ถึงรากเหง้าแห่งปัญหาอันฝังรากลึกแห่งความชั่วร้ายมาอย่างเนิ่นนานในสังคม ข้อสรุปที่ว่า “รวบกระจุกจนกระจาย” หรือคำว่า “สงครามแย่งชิงทรัพยากร” จากคนจน จากชาวบ้านในชุมชนต่าง ๆ ล้วนแต่เป็นวาทกรรมที่สะท้อนออกมาอย่างชัดเจน โดยผ่านการลุกขึ้นสู้ทั้งสิ้น พลังทางการเมืองและทางสังคมวัฒนธรรมแห่งการลุกขึ้นสู้จึงเป็นพลังจริงแท้, ชัดเจน, แน่วแน่ในปัญหาของตน, เด่นชัดอย่างยิ่งในเป้าหมายและวิธีการที่จะบรรลุ, และง่ายตายยิ่งนักที่จะหาทางออกแก้ไข หากชนชั้นนำผู้บริหารประเทศจะเปิดจริงจัง การลุกขึ้นสู้หรือสิ่งที่เรียกว่า ม็อบ (Mob) จักอ่อนตัวลง ณ ทันใดนั้น อย่างแน่นอน ?

- ความหวังความใฝ่ฝันของมวลชนลุกขึ้นสู้ (Mass Uprising) คือการสำแดงพลังของตนเพื่อบรรลุเป้าหมายเฉพาะตนและขยายสู่ส่วนรวม, เพื่อสร้างวาระทางสังคมให้ประชาชนได้ศึกษาทำความเข้าใจ, และเพื่อแสวงหาทางออกได้โดยสติปัญญา และโดยสันติวิธีเพื่อก้าวเดินสู่สังคมอารยะ !!

แต่ในความเป็นจริงทางประวัติศาสตร์ มีบทเรียนชี้ให้เห็นว่าชนชั้นปกครองได้กระทำในสิ่งตรงกันข้ามกับเนื้อความที่กล่าวข้างต้นเสมอมา (จนถึงเป็นธรรมเนียมอันชอบธรรม) เราจะพิจารณาแยกแยะปัญหานี้อย่างไรล่ะ ? จะพิจารณาจากการนำเสนอวาระประชาชนผ่านการลุกขึ้นสู้ หรือจะพิจารณาจากรายงานของข้าราชการขุนนางอันโง่เขลา ฝ่ายประชาชนที่

เสนอปัญหาที่ดินทำกินอย่างมีกระบวนการ และเป็นขบวนการตั้งแต่ยุค ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ (ขณะนี้ล่วงเลยมา ๕๐ ปี แล้ว) เราจะพิจารณาปัญหาหนี้สินของชาวนาอย่างไร ซึ่งผู้บริหารของ ธกส. (ธนาคารเกษตรและสหกรณ์การเกษตร) ท่านหนึ่งได้กล่าวผ่าน สื่อมวลชนว่า “หากมีการฟ้องร้องคดีหนี้สินของชาวนา จะมีชาวนาถึง ๖๐ % กลายเป็นชาวนาไร้ที่ดินโดยสิ้นเชิง เราจะพิจารณาลิทธิชนกลุ่มน้อย, สิทธิสตรี, สิทธิเด็ก, สิทธิผู้พิการ, สิทธิคนชรา, สิทธิผู้ประกอบการรายย่อย (โซ่วห่วย) ฯลฯ อย่างไรเล่า ในเมื่อสิ่งเหล่านี้เป็นปรากฏการณ์ซึ่งดำรงอยู่ต่อเนื่องยาวนานทางประวัติศาสตร์การเมืองการปกครองของสังคมไทย

ด้วยเหตุนี้เอง.. อำนาจรัฐจักบิดเบือนเป็นอย่างอื่นไปไม่ได้ ในท่ามกลางเหตุการณ์ลุกขึ้นสู้ของประชาชนผู้เสียเปรียบ, ผู้ด้อยโอกาส, ผู้ถูกกดขี่ขูดรีด และผู้อ่อนแอทั้งหลาย เหตุการณ์ลุกขึ้นสู้เช่นนี้ มิได้มีแต่ในสังคมไทย หากแต่ปรากฏตัวขึ้นในขอบเขตทั่วโลก

- เพราะความสืบเนื่องยาวนานในประวัติศาสตร์นี้เองเราจึงกล่าวได้ว่า การลุกขึ้นสู้ คือ วัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชน, เป็นความชอบธรรมอย่างยิ่ง, เป็นอาการปกติของมวลชนอันไพศาล ทั้งนี้เหตุการณ์ลุกขึ้นสู้เช่นนี้เกิดขึ้นในขอบเขตสากลอีกด้วย ดังนั้น...การลุกขึ้นสู้ในปัจจุบันนี้ หรือการลุกขึ้นสู้ในอดีตระลอกแล้วระลอกเล่า จึงมิใช่สิ่งใหม่ แต่เป็นการสะสมสถาปนา วัฒนธรรมทางการเมืองที่ได้ปรากฏตัวขึ้นแล้ว, หยั่งรากลึกกลงแล้ว และได้ดำเนินเดินเคียง “คู่ขนาน” ไปกับระบอบรัฐสภาอันอ่อนแอและฉ้อฉล สิ่งนี้นักวิชาการก้าวหน้าเรียกขานมันว่า “การเมืองคู่ขนาน” “การเมืองนอกสภา” ฯลฯ แต่เราจะเรียกขานมันว่า “การต่อสู้คู่ขนาน” เพื่อบรรลุเป้าหมายของฝ่ายประชาชนเพื่อกำหนดชีวิตอนาคตด้วยตนเองให้ปรากฏเป็นจริงให้ได้ (people can choose their own life and future) ๑

๓. ว่าด้วยสันติวิธี

- สันติวิธี มีใช้ละครทางการเมืองเพื่อเอาใจผู้ชม, หรือเพื่อให้ได้รางวัล (tip) จากนายทุนน้อย, จากชนชั้นสูงไร้เดียงสา, จากพวก رأคาญหงุดหงิดทางการเมือง ฯลฯ แต่สันติวิธี คือ การต่อสู้อย่างถึงที่สุดต่อบรรยากาศกดดันทางการเมืองของชนชั้นปกครอง อันมีกฎหมาย, ตำรวจ, ทหาร, ขุนนาง, และคุกตระวางรอคอยอยู่เบื้องหน้าอย่างถาวร

และสันติวิธีมิใช่สิ่งตายตัว และไม่หยุดนิ่ง หากแปรเปลี่ยนไปตามห้วงสถานการณ์ความขัดแย้ง และแปรเปลี่ยนไปตามสถานะการณ์ที่เป็นจริงแห่งการลุกขึ้นสู้ (real timing and real situation of political uprising) ทำนมหมาตมะคานธี แม้จะชูธงสันติวิธีอย่างที่สุดในการต่อสู้กับจักรวรรดิล่าอาณานิคม แต่ท่านก็ได้กล่าวว่า “โลกนี้ได้อดทนมามากมายพอแล้ว ต่อการสร้างความโกรธเกลียดซึ่งกันและกันในสังคม” อันมีนัยยะความหมายว่า สันติวิธีจักดำเนินต่อไปได้ ก็ต่อเมื่อไร้การยุบง, ยั่วยุ, สร้างเหตุการณ์โดยชนชั้นปกครอง แต่หากอำนาจรัฐดำเนินการในทิศทางตรงกันข้าม การดำเนินวิถีสันติโดยฝ่ายประชาชนย่อมมาถึงจุดที่ว่า “อดทนมาพอแล้ว” แต่ก็ได้มีนักคิดปัญญาชนและเหล่านายทุนน้อยตีความสันติวิธีเพื่อเอาใจชนชั้นสูง และเอาใจสถาบันหลัก, จึงยิ่งพากันเล่นละครคอนโอเปร่าบนท้องถนนอย่างขลาดเขลาเบาปัญญา ในความเป็นจริงแล้ว การลุกขึ้นสู้.. มิใช่ “รุนแรง” หรือ “ไม่รุนแรง” (สันติ) แต่คือการโค่นล้มระบอบอาณานิคม มีเป้าหมายเพื่อทำลายการขูดรีด กดขี่ปราบปรามของชนชั้นนำต่อมมะเร็งร้ายทางประวัติศาสตร์ ! มันคือ เป้าหมายแห่งความเป็นธรรมและความเสมอภาค ในบั้นปลายสุดท้าย

- เราสมควรที่จะกล่าวด้วยว่า “ประชาธิปไตยคู่ขนาน”, “ประชาธิปไตยรากหญ้า”, “ประชาธิปไตยมีส่วนร่วม” มิใช่เพื่อรอการขานรับให้จัดตั้งสมาคม, สหภาพ, ชมรมต่าง ๆ ในรูปแบบอันหลากหลาย แต่คือการก่อรูป “สภาผู้ใช้แรงงาน” ต่อสู้คู่ขนานกับสภาฝึกถั่วของกลุ่มทุน ซึ่งเรียกกันว่า “สภาผู้แทนราษฎร” นั่นเอง เป็นการต่อสู้โค่นล้มระบอบการกดขี่ขูดรีดของชนชั้นนายทุนอย่างไม่ประนีประนอม ! ขอจงอย่าตีความสันติวิธีเป็นการเล่นละครคอนสวยงามทางการเมือง หรือละครคอนฟ้อนรำบนท้องถนน จนลืมนเป้าหมายหลักแห่งการคลี่คลายความขัดแย้งในสังคม

๔. เป้าหมายแห่งการลุกขึ้นสู้

ผู้คนจำนวนมากสนใจติดตามการลุกขึ้นสู้ เพราะมีสิ่งน่าตื่นเต้น มีสีสัน บางครั้งนี่มันวอล บางครั้งอีกทีก็ บางครั้งแข็งแกร่ง บางครั้งเจรจาอ่อนโยน ฯลฯ สารพัดสารพันแห่งวิธีการในการลุกขึ้นสู้ ซึ่งเป็นที่สนใจติดตามของผู้เฝ้าสังเกต เป็นอย่างยิ่ง ชนชั้นกลางนายทุนน้อยจะมีความสนใจใฝ่ใจเป็นพิเศษ

แต่พวกคนเหล่านี้ลืมไปว่า การลุกขึ้นสู้ มิใช่สิ่งใหม่ แต่อย่างไร แต่เป็น ตำนานเก่าแก่คร่ำครึในประวัติศาสตร์ทางการเมืองมายาวนาน เกิดขึ้นข้ามรุ่น ข้ามเจนเนอเรชัน และจักดำเนินไปอีกนานเท่านาน トラบเท่าที่ความขัดแย้งทาง ชนชั้นยังดำรงอยู่ ทั้งนี้ ในระบอบประชาธิปไตยของชนชั้นนายทุนยังมีอำนาจ ครอบงำสังคม ดำรงตนอยู่ในฐานะเหนือรัฐ การเคลื่อนไหวลุกขึ้นสู้จำเป็นต้อง ปรากฏตัวขึ้น ด้วยภารกิจ ๒ ประการ กล่าวคือ ประการแรก เพื่อแก้ปัญหาปาก ท้องและปัญหาเฉพาะหน้าของพวกเขา ซึ่งเรื่องราวเหล่านี้เป็นที่รับรู้โดยทั่วไป อยู่แล้ว ประการที่สอง เพื่อยึดกุมอำนาจรัฐของชนชั้นนำที่กดขี่ให้แปรเปลี่ยน มาเป็นรัฐบาลของผู้ถูกกดขี่, ผู้ถูกเอารัดเอาเปรียบ, เพื่อให้กำเนิดรัฐใหม่ที่เป็น ของมวลชนผู้ใช้แรงงานอันไพศาล

ด้วยเหตุนี้ เป้าหมายทางประวัติศาสตร์ที่จำต้องบรรลุจึงสำคัญเหนือ กว่ายุทธวิธี ซึ่งถูกนำเสนอโดยนักเคลื่อนไหวเสรีนิยมในขณะนี้

ขอให้มิตรสหายทั้งหลายจงเปิดใจพิจารณาอย่างรอบคอบและจริงจัง

นำเสนอโดย “ราชสีห์อีสาน”

ณ อาศรม คีนดิน

๗ สิงหาคม ๒๕๖๔

ชาวท... ไร้พรมแดน

- ◎ **สิ้นแผ่นดิน** แต่กระแสดวง... ไร้ขีดจำกัด
จากชาติสิ้นไม่จบ, มีชาติใหม่
หากใครละทิ้งสัญชาติแล้ว ไร้เป็นไร...
หนีสิ้นสิ้น บ้านเกิดไทย ไร้เชื้อชาติไทย ๆ
- ◎ **ในหลุมศพ** หลานจากบ้าน, ไร้สัญชาติ... ?
ไหนที่รักพ่อแม่ของกิน อยู่ มีอะไรของ... ?
ไหนที่อยู่ต่อ ทอดจากกลบกลบ ?
ไหน ความทุกข์ที่ไร้เชื้อชาติไทย ๆ
- ◎ **สิ้นดินแดน** แต่กระแสดวง, มีแดนดี...
พบแล้วหนอนพอสอง นอกเหนือ.. ไร้!
เกดเกดเกด ธรรมชาตีสอง นิตตวิ
สิ้นสิ้นสิ้นสิ้น ใหม่ในใจไทย ๆ
- ◎ **สิ้นคนคน** หมดคนสิ้นชาติ หมดคน
สิ้นสิ้นแล้ว... คือคน (แล้วคน)
ขลุ่ยจากคน หมดใหม่ ของ ชาวท
สิ้นคนคนสิ้นแล้ว... ไร้พรมแดน ๆ

ณ วันที่... ๒๕๖

➤ บทนำเสนอเบื้องต้น ➤

ว่าด้วย

สิทธิแห่งการลุกขึ้นสู้

(ภาค ๓)

×

๑. ความสับสนทางทฤษฎี

- มีนักเคลื่อนไหวจำนวนมากกล่าวว่ายุคสมัยของการต่อสู้ทางชนชั้น(รวยVSจน) ได้สิ้นสุดลงแล้ว สังคมและรัฐสมัยใหม่มีความสลับซับซ้อนเกินกว่าทฤษฎีทางชนชั้นจักแจกแจงอธิบายได้ พวกเขาฉวยโอกาสพูดว่า นักต่อสู้รุ่น ๖๖/๒๓ มีแต่จะอ่อนแอ สูญสลาย เพราะยังยึดถือคัมภีร์เล่มเก่า เพียงแต่พลิกแพลงรูปแบบวิธีการให้เท่าทันกับยุคสมัย พวกเขากล่าวต่อไปว่า ภายใต้ระบอบรัฐสภาของไทยมีช่องว่างและช่องโหว่มากมาย ที่ภาคประชาสังคมจักเคลื่อนไหวเพื่อปลูกสร้างชีวิตที่ดีและงดงามยิ่งกว่าเก่า ระบอบรัฐสภาทุนนิยมกลายเป็นที่พึ่งของพวกเขา แล้วก็เหมินเฉยต่อ “ความเป็นจริง” แห่งการกดขี่ขูดรีดที่รุนแรงหนักหน่วงยิ่งขึ้น นี่เป็นความสับสนอย่างยิ่ง และไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ในท่ามกลางการต่อสู้คัดค้านเพื่อฝันเช่นในปัจจุบัน
- ปราชญ์ในโลกนี้ล้วนแล้วแต่มองเห็นด้านอุปสรรคของมนุษย์ เช่น การเหยียดหยามทางชาติกำเนิด, การอ้างตำแหน่งหน้าที่อันเป็นทางการ เพื่อปกป้องอภิสิทธิ์ชนของตน, การสร้างสถาบันและหน่วยงานเข้าซ้อนสะเปะสะปะ จนไม่สามารถแยกแยะได้ว่าอะไรหลักอะไรรอง ฯลฯ แต่ในการคลี่คลายปัญหาทั้งหลายทั้งปวงย่อมมีข้อเสนอที่หลากหลาย (ส่วนมากมีลักษณะเพื่อเจ้าและเพื่อผี) และหลากหลายจนขาดจุดร่วมทางทฤษฎีสังคม – การเมือง ว่าสังคมสมัยใหม่ได้เจริญก้าวหน้าไปไม่หยุดยั้ง โดยเฉพาะด้านเทคโนโลยีและพลังการผลิตทั้งหลายทั้งปวง สภาพเช่นนี้ก่อให้เกิดความสับสนครั้งแล้วครั้งเล่า ทำให้พลังรวมหมู่แห่งการลุกขึ้นสู้ถูกบั่นทอนโดยเงื่อนไขความขัดแย้งภายใน เราจำต้องหยุดการสิ้นเปลืองอันหาจุดร่วมไม่ได้เช่นนี้

๒. สืบจากรากเหง้า - บทเรียนประวัติศาสตร์

- ในทุก ๆ ลัทธิความเชื่อ ในทุก ๆ หลักการทฤษฎีสังคม ไม่มีใครปฏิเสธความเหลื่อมล้ำ, ความอยุติธรรม, การใช้กำลังก่อความรุนแรงชนิดต่าง ๆ ได้ ศาสตราจารย์ทางศาสนาล้วนแล้วแต่เดินผ่านเปลวเพลิงแห่งไฟความขัดแย้งอันดำรงอยู่เนิ่นนานในทางประวัติศาสตร์ ท่านเหล่านั้นมีความมุ่งมั่น

และศรัทธาอันแรงกล้า ไม่กลัวความยากลำบาก ไม่กลัวตาย ที่จะเคลื่อนไหว ต่อสู้เพื่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงไปสู่ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่เท่าเทียมกัน ความเพียรพยายามของท่านเหล่านี้ดำเนินไปในระดับลึกในจิตสำนึก โดยสันติ แต่มีบางช่วงแห่งประวัติศาสตร์ มันก็ได้ระเบิดขึ้นเป็นสงคราม หลังเลือด ดังที่เราได้ทราบกันดี ดังเช่น ๓๐๐ ปี แห่งสงครามครูเสด เป็นต้น สงครามอันเกิดจากความเชื่อความศรัทธามักดำเนินไปอย่างป่าเถื่อนรุนแรง อย่างไม่น่าเชื่อ “ยูติธรรมและสันติ” เป็นความพ้อฝัน “สงครามและสันติภาพ” ซึ่งตอลสตอย ได้สำรวจตรวจสอบไว้ จึงเป็นความจริงทางภาวะวิสัยอันเกิดขึ้นทั่วทุกหนแห่ง ทูนิยมเป็นระบอบความเชื่อชนิดหนึ่งอันครอบงำรัฐและครอบงำโลกมาหลายร้อยปี จึงก่อเกิดการปะทะขัดแย้งกับศรัทธาความเชื่อชนิดอื่น จนเกิดเป็นสงครามย่อยและสงครามใหญ่ลูกกลมเป็นขอบเขตทั่วโลก, มิเคยได้ยุติราบคาบได้เลย แม้ในขณะนี้... ซึ่งเชื่อว่าเป็นโลกอารยะชน หรืออารยะสังคมแล้ว ?

อะไรหรือคือรากเหง้าแห่งปัญหาทั้งปวง? เมื่อศึกษาและตรวจสอบประวัติศาสตร์ของความรุนแรงยุคชนเผ่า, ยุคนครรัฐ, ยุกรัฐทาส, ยุครัฐศักดินา, คลี่คลายมาจนถึงยุคทุนนิยมผูกขาด (จักรวรรดินิยม) ย่อมกระจ่างชัดแล้วว่า ปัจจัยการผลิต ปัจจัยการดำรงชีวิต เป็นแกนกลางของความขัดแย้งรุนแรง ซึ่งคนกลุ่มหนึ่ง, ตระกูลหนึ่ง, ชชาติพันธุ์หนึ่ง ฯลฯ ต้องการครอบครองแต่ผู้เดียว หรือครอบครองผลประโยชน์ส่วนใหญ่ ลัทธิมากซ์ฟันธงว่า “ระบอบกรรมสิทธิ์ คือ รากเหง้าปัญหาของความขัดแย้งทั้งปวง”

เชื่อหรือไม่ ? ในสังคมบุพพกาล ไม่มีระบอบกรรมสิทธิ์ ทุกคน ทุกชุมชนทุกชาติพันธุ์ สามารถเข้าถึงทรัพยากรธรรมชาติต่าง ๆ ได้อย่างอิสระเสรีหรือไม่ก็โดยการเจรจาแบ่งปันอย่างสันติโดยไม่ยึดถือว่า “กูคือเจ้าของ” “กูคือผู้มีสิทธิตามกฎหมาย” สังคมบุพพกาลจึงดำรงสันติภาพได้อย่างยาวนานนับเป็นพัน ๆ ปี

ในสังคมทาส...เจ้าทาสมิใช่คนธรรมดา แต่พวกเขาล้วนมีอำนาจพิเศษ ยกตนขึ้นเป็นผู้มีอำนาจเหนือประชาสังคม พวกเขาสามารถเช่นฆ่า “ทาส” ได้ดังฆ่าแพะ แกะ วัว ควาย !!

ครั้นล่วงเลยเข้าสู่สังคมศักดินา แม้จะมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างก้าวกระโดด กล่าวคือ ตระกูลตระกูลหนึ่งสถาปนาพวกเขาเองขึ้นเป็นราชาแล้ว ประกาศตนเป็นเจ้าของผืนแผ่นดิน แผ่นน้ำ และแผ่นฟ้า ด้วยอ้างเทวโองการ อันอัปยศ หลอกลวงเป็นอย่างยิ่ง, เหลือเชื่อ

ห้วงการต่อมา พลังการผลิตแบบใหม่ของชนชั้นนายทุนได้รับการสถาปนาขึ้นเป็นแบบแผนแกนหลัก, พวกเขาในฐานะแห่งชนชั้นเจ้าของทุน, เจ้าของสมบัติ, เจ้าของอำนาจอันชอบธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีรัฐบาลหรือผู้บริหารที่ผ่านการเลือกตั้งโดยสมัครใจ, ซึ่งเป็นหลักการและแนวทางที่ดูดีมาก... ทำให้เกิดการปะทะขัดแย้งกับอำนาจรัฐเก่าอย่างรุนแรงจนต้องพังทะลายไปข้างหนึ่ง

สงครามย่อยและสงครามใหญ่ดำเนินสืบเนื่องต่อมา ดังเช่นสงครามโลกครั้งที่ ๑ ครั้งที่ ๒ และสงครามเย็น (ต่อสู้ระหว่างเสรีนิยมกับฝ่ายคอมมิวนิสต์) เหตุตั้งนั้น จึงสรุปได้ว่ามี “สังคมชนชั้น” เกิดขึ้นหลังห้วงบุพกาล มีการยอมรับชนชั้นโดยนักคิด นักปราชญ์สำนักต่าง ๆ ว่าเป็นปัญหาใหญ่ที่สุด เหตุเพราะความสัมพันธ์ทางการผลิตอันบิดเบี้ยว ทั้งๆ ที่พลังการผลิตขยายตัวขึ้นอย่างมหาศาล จนสามารถกล่าวได้ว่า ได้เกิดมคสิผลแห่งสังคมศรีอารยเมตไตรขึ้นแล้วทั้ง ๔ มุมเมือง (๔-ทิศทาง) เพียงแต่ความมั่งคั่งอันน่าอัศจรรย์เหล่านั้นถูกติดป้ายไว้ว่า “เขตพื้นที่ส่วนบุคคล...ห้ามเข้า” ยิ่งไปกว่านั้นเขตห้ามเข้าเช่นนั้นอันปรากฏอยู่เต็มแผ่นดิน ได้มีกองกำลังอันใหญ่โตมโหฬาร, มีกฎหมายแห่งชาติ, มีกฎหมายแม่, และกฎหมายลูก, กฎกระทรวง, กฎระเบียบ และคำสั่งต่างๆ เป็นกำแพง ๗ ชั้น ปกป้องไว้อย่างแน่นหนา หากมันผู้ใดหรือกลุ่มคนกลุ่มใดบุกเข้าไปเพื่อเสพเสวยปัจจัยเลี้ยงชีพเหล่านั้น พวกเขาจะถูกกระบวนการ I.O. Information Operation จ้องกดทับทำลาย และตราหน้าว่าไม่รักชาติ, พวกไร้ศาสนา, แม้กระทั่งเป็นพวกล้มเจ้า ในยุคสงครามเย็น นักคิดผู้ชาญฉลาดและกล้าสู้กล้าชนล้วนถูกตีตราว่าเป็นพวก “ไม่รักชาติ” “ขายชาติ” แม้กระทั่ง “ทรยศต่อชาติ” สมควรต้องกำจัดพวกเขาเสียด้วยกองกำลังพิเศษทั้งบนดินและใต้ดิน ถ้อยคำ I.O. อันร้ายกาจที่สุดในยุคสงครามเย็นอันเป็นที่รับรู้กันทั่วไป แม้กระทั่งเด็กอนุบาลเด็กประถม คือ การต้อนนักต่อสู้ผู้กล้าหาญเข้าสู่คอกขังแห่ง “คอมมิวนิสต์” คำว่า “คอมมิวนิสต์” อันถูกนิยามโดยรัฐ โดยผ่านการปฏิบัติการ I.O. เป็นสื่อ

พิเศษอันหาขอบเขตมิได้ แม้กระทั่งวีรบุรุษอาวูโสอย่างท่านปรีดี พนมยงค์ ผู้ซึ่งเสนอหลัก ๖ ประการ เมื่อปีแห่งการปฏิวัติ ๒๔๗๕ และเสนอร่าง เศรษฐกิจซึ่งควบคุมโดยชนชั้นกลางโดยระบบสหกรณ์ ก็ได้ถูกไต่สวนใน ข้อหา “คอมมิวนิสต์” ถึง ๒ ครั้ง ในท้ายที่สุดแล้ว ก็ถูกอาวูธลับไล่ล่าทำลาย ในกรณีสวรรคตของรัชกาลที่ ๘ จนต้องหนีอย่างทุลักทุเลออกนอกประเทศ และไปตายในต่างประเทศโดยไม่มีโอกาสไต่สวนหาความจริงใดๆ เลย

ครั้นมาถึงยุคสฤษดิ์ ธนะรัชต์ และเผด็จการอันป่าเถื่อนไร้ชื่อแป ต่อจาก นั้นมาก็มีปฏิบัติการเหี้ยมโหดโดยมาตรา ๑๗ เป็นต้นราชโองการสั่งจับกุม คุมขัง แม้กระทั่งยิงเป้ากลางแจ้ง ดังเช่น กรณีสังหาร “ครอง จันดาวงศ์” นักสู้ลูกอีสานผู้โดดเด่น เด็ดเดี่ยว ด้วยการกราดยิงกลางแจ้ง โดยไม่คำนึง ถึงศีลธรรมใดๆ

ก่อนหน้านั้น ในยุคประชาธิปไตยระบอบรัฐสภา ช่วงจอมพล ป.พิบูลย์ สงคราม โด่งดัง นักคิดนักต่อสู้สังคมนิยมโดยสันติซึ่งมีฐานะตำแหน่งสูง เด่นระดับ ๔ รัฐมนตรี ก็ถูกสังหารกลางเมืองหลวงโดยกองกำลังพิเศษแห่ง รัฐ ท่านเหล่านั้นได้แก่ ทอง ดาวเรือง (สารคาม), ทองอินทร์ ภูริทัต (อุบล), ถวิล อุดล (ร้อยเอ็ด), และ ศุภชัย ศรีสดี (สุพรรณบุรี หรือ ราชบุรี ?)

... และในห้วงเวลาเมื่อเกือบ ๕๐ ปีที่แล้ว ก็ได้เกิดเหตุการณ์ ๖ ตุลา อันนอง เลือดโหดร้าย ในปี ๒๕๑๙, ท่านอาจารย์ป๋วย อึ๊งภากรณ์ ก็ได้ถูกขับไล่ออก นอกประเทศ และไปตายในต่างประเทศ ด้วยข้อหา “คอมมิวนิสต์” หรือฝักใฝ่ คอมมิวนิสต์, ทั้ง ๆ ที่ ดร.ป๋วย ได้เพียงแต่นำเสนอ “จากครรภ์มารดาถึงเชิง ตะกอน” อันเป็นธรรมนูญชีวิต อันถูกบิดเบือนตีความว่าฝักใฝ่ฝ่ายซ้าย และเป็นอุดมการณ์คอมมิวนิสต์แอบแฝงมา

ภายหลังจากการเข่นฆ่าล้อมปราบแต่ละครั้ง ผู้ที่ได้รับอันโหดร้ายยิ่ง คือ กองกำลังของ พคท. (พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย) โดยเฉพาะการ ไหลทะลักของผู้นำ - นักศึกษา - ปัญญาชน ในห้วงเหตุการณ์ ๑๔ ตุลา ๒๕๑๖ ถึง ๖ ตุลา ๒๕๑๙ เข้าสู่เขตป่าเขานับหมื่นคน เพื่อเข้าร่วมกับ พคท. ผู้ ซึ่งประกาศวัน “เสียงปืนแตก” เมื่อ ๗ สิงหาคม ๒๕๐๘ และออกอากาศผ่าน สปท.(สถานีวิทยุกระจายเสียงปลดแอกประชาชนไทย) โดยชัดเจนว่าจะ ต่อสู้ด้วยอาวุธ เพื่อยึดอำนาจรัฐภายในเวลาอันไม่ช้าไม่นาน และสถาปนา อำนาจรัฐของกรรมกร - ชาวนาขึ้นมา เพื่อปลดขี้ ทำลายกลไกกดขี่ของ

ศักดิ์ยานิยม, ขุนนางนิยม, และทุนนิยมผูกขาด หรือกล่าวในภาษาชาวบ้านว่า “โค่นล้มทุนเก่า..ร่วมผลักดันทุนใหม่..และสร้างระบอบประชาธิปไตยแผนใหม่แห่งชนชั้นกรรมาชีพ

ในห้วงเวลา ๖ ตุลา ๒๕๑๙ ถึงปี ๒๕๒๓ เป็นเวลาที่ชนชั้นปกครองตระหนกตกใจเป็นอย่างยิ่ง และแตกแยกเป็น ๒ ฝ่าย ฝ่ายหนึ่งเสนอ “การทหารนำการเมือง” คือการระดมกำลัง ตำรวจ-ทหาร-เข้าโจมตีล้อมปราบเขตฐานที่มั่นของ พคท. ดังเช่นยุทธการอันฮีกเหิม “เขาค้อ” อันเป็นเขตรอยต่อ ๓ จังหวัดภาคอีสาน ซึ่งพ่ายแพ้อย่างไม่เป็นท่า อีกฝ่ายหนึ่งผลักดันนโยบาย “การเมืองนำการทหาร” ชูป้ายการเจรจา กับฝ่ายนำของ พคท. ในทุกเขตงาน จนกระทั่งบรรลุข้อตกลงซึ่งเรียกว่า “คำสั่ง ๖๖/๒๓” ระหว่างรัฐกับ พคท. ในยุคสมัยรัฐบาลเปรม ติณสูลานนท์ อันมี พล.อ.เชาวลิต ยงใจยุทธ เป็นตัวละครคนสำคัญ, และได้ให้ชื่อใหม่ของพลพรรค พคท. ว่า “ผู้ร่วมพัฒนาชาติไทย” (ผรท.) ในส่วนของ พคท. ก็มีข่าวว่า ได้มีคำสั่งขึ้นนโยบายเฉพาะหน้า ชื่อคำขวัญว่า “หนึ่งมอบ – สองไม่มอบ” (กล่าวคือ มอบตัว แต่ไม่มอบใจ และไม่มอบอาวุธ)

ประวัติศาสตร์การเมืองในสังคมไทย มิได้ยอมรับกระแสคลื่นการต่อสู้ของฝ่ายสังคมนิยม จึงไม่ค่อยมีเอกสารหลักฐานให้ชนรุ่นหลังได้ศึกษาในบทเรียนทั้งด้านลบด้านบวก สิ่งสำคัญที่สุด คือ ข้อเท็จจริงที่ว่า สันติหรือรุนแรง,สงบเงียบหรือลุกขึ้นสู้ ล้วนขึ้นอยู่กับนโยบายแห่งรัฐเป็นด้านหลัก, มิใช่เจตจำนงของปัจเจกอัตวิสัยอย่างที่ชนชั้นปกครองโฆษณาไม่ !!

๓. ทางตันหรือทางออก

- วิฤตการณ์โควิด ๑๙ ได้ส่งผลสะท้อนซ้ำเติมวิฤตติสะสมของมวลชนคนรากหญ้าและภาคประชาสังคมอย่างรุนแรงหวาดหวั่น ลูกหลานชาวนาซึ่งเป็นแรงงานอพยพสู่เขตเมือง โดยเฉพาะในกรุงเทพมหานคร..ได้หนีภัยโรคระบาดและอยู่ในสภาพตกงาน บ่ายหน้ากลับ มาตั้งหลัก ณ ภูมิลำเนาเดิมของตน อันเป็นปรากฏการณ์ที่แตกต่างจากวิฤตติต้มยำกุ้ง, วิฤตติการเงิน เมื่อปี ๒๕๔๐ (หรือ ๒๔ ปีมาแล้ว) อย่างน้อย ๒ ประการ : ประการที่หนึ่ง คนในชุมชนหรือแม้กระทั่งเครือข่ายก็มีเต็มใจต้อนรับ ในบางท้องถิ่นเสนอให้บุคคลเหล่านี้ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเยาวชน แยกตัวออกไปอยู่ห่าง

หมู่บ้านโดยจัดสร้าง “กระท่อมหลบภัย” ดังเช่นที่เคยเกิดในยุคฝิดาซ (หรือโรคหน้าลาย) และในยุคโรคเอดส์ช่วงต้น ๆ ส่วนคำชี้แนะของราชการให้เปิดพื้นที่ในสถานสาธารณะ เช่น โรงเรียน วัดวาอาราม เป็นจุดพักรอ ๑๔ วัน ชาวบ้านจำนวนไม่น้อยยังรู้สึกหวาดกลัว, ไม่ไว้วางใจ, ไม่สบายใจ ฯลฯ จึงเกิดความอึดอัดของทั้ง ๒ ฝ่าย สะสมเป็นความหงุดหงิดรำคาญใจเป็นอย่างมาก ยิ่งประการที่สอง ผู้แตกทัพจากเมืองหลวง ๙๐% ไม่มีเงินติดตัว อันเนื่องจากตกงาน, ไม่มีรายได้มาเป็นเวลานาน จึงไม่อาจช่วยเหลือตนเองทางเศรษฐกิจได้ ยิ่งไปกว่านั้น ลูกเต้าที่ฝากพ่อแม่แม่เฒ่าดูแลเลี้ยงดูก็มีค่าใช้จ่ายรายวันสูงตามภาระทางเศรษฐกิจตกต่ำเงินเฟ้อ เมื่อครบกำหนดกักตัว ๑๔ วัน แล้ว แม้ผลจะเป็นลบ (negative) ก็ยังมีเดมนว่าจะทำอะไรที่ไหนให้มีรายได้เลี้ยงชีพ ส่วนพวกผลเป็นบวก (positive) นั้นกลายเป็นพวกตกนรกทั้งเป็น, ต้องไปพักรักษาตัวในเตียงสนามที่ไม่มีควมพร้อม, ไม่มีญาติที่น้องไปให้กำลังใจเยี่ยมเยียน, สุขภาพจิตจึงตกต่ำดังลงไปทุก ๆ วัน ทุก ๆ ชั่วโมง นี่คือโจทย์ใหม่และโจทย์ใหญ่สุดหนักอึ้ง

- สถานะของรัฐบาลประยุทธ์อ่อนแอเป็นอย่างยิ่งในทางการเมือง สถานการณ์ในชุมชนคนรากหญ้าบ้านป่วนหวาดหวั่นเป็นอย่างยิ่ง, และจึงหวั่นเกรงการเคลื่อนไหวของขบวนการชู ๓ นิ้ว อ่อนไหว - สุ่มเสี่ยงเป็นอย่างยิ่ง !!

ถึงแม้สถานการณ์จะดำเนินไป, สะสมเป็นหล่มลึก, เป็นวิกฤติอันแนบชิดว่าจะไม่ยุติได้โดยง่ายโดยเร็ววัน บรรดานักเคลื่อนไหวฝ่ายก้าวหน้าก็ยังคงชู ๓ นิ้ว โดดเด่นอยู่ในส่วนของนักกิจกรรมในชุมชน, ของผู้ปฏิบัติงานระดับรากหญ้า ก็ยังไม่สามารถรวมศูนย์นำเสนอทางรอดทางออกอันสว่างกระจ่างใจได้ เหตุเพราะปัญหาหนี้สินของชาวนา, ปัญหาการค้าขาย ราคามังคุด ราคา น้ำมันปาล์ม ตกต่ำ, ก็ยังคงคาราคาซังอยู่ สะสมเป็นความหงุดหงิดสิ้นหวัง และเลือกทางชองน้อย “ฆ่าตัวตาย” ไปไม่ใช่น้อย.....

เห็นได้ชัดเจนอย่างยิ่งว่า รัฐบาลอัปจน, นักการเมืองไร้สำนึก, ปัญญาชนมืดบอด, นักเคลื่อนไหวบุกทำเนียบและบ้านนายก ฯ มีความเกี่ยวพันกับความหวังและความสิ้นหวังของราษฎรทั้งประเทศ และมีวาระนำเสนอแตกต่าง กระจัดกระจาย ไม่อาจสร้างเอกภาพได้ ยิ่งไปกว่านั้น..ภาวะฝนแล้ง ฝนทิ้งช่วง, ภาวะน้ำเพื่อการเกษตรขาดแคลนแห้งขอด จะซ้ำเติม

ประชาสังคมอย่างรุนแรง นำไปสู่กลียุคและความไม่สงบในสังคมอย่างมี
อาจหลีกเลี่ยงได้

- ในบางซีกส่วนของภาครัฐได้พยายามผลักดันโครงการต่างๆ เพื่อความมั่นคง
ทางอาหารการกิน เช่น โครงการหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง, โครงการ
โคก-หนอง-นา โมเดล, โครงการลด-แลก-แจก-แถม แบบไฟไหม้ฟาง
(ไม่ยั่งยืนมั่นคง) ที่ทยอยออกมาเบี่ยงเบนความไร้หน้า ไร้สติปัญญาใน
การหาทางออกอย่างมียุทธศาสตร์ เมื่อเป็นเช่นนี้ อะไรคือความหวังหรือ
ทางออกในห้วงเวลาวิกฤตินี้ ?

ในส่วนของรัฐกิจเอกชน ผู้ซึ่งรวบสิ้นฟ้าจากการกดขี่ชุดรีดทางเศรษฐกิจมา
ยาวนานก็ยังดำเนินวิถีสะสมส่วนเกินต่อไปอย่างใจจัดใจดำ นายธนาคาร,
วิสาหกิจขนาดใหญ่, นายทุนอุตสาหกรรม ก็ยังมีได้นำเสนอวิสัยทัศน์อัน
จะนำไปสู่ทางออกใด ๆ โดยเฉพาะการกระตุ้นพลังระดับรากหญ้าขึ้นมา
แก้ปัญหาพร้อมกัน พวกเขายังปล้นสะดมและฉวยโอกาสแปรรูปปัญหาเป็น
โอกาสสร้างความร่ำรวยเพิ่มขึ้นให้แก่ตนเองอย่างไม่รู้ร้อนรู้หนาว

ในอีกส่วนหนึ่ง ซึ่งเป็นซีกขององค์กรพัฒนาเอกชนที่ไม่ใช่รัฐ ก็ยังพอใจใน
เกาะแก่งแห่ง “ทางเลือก” ซึ่งพวกเขาผลักดันอย่างหมกมุ่นเกาะติดมายา
วนานกว่า ๓๐ ปี โดยมีอาจสลับหลุดจากเกาะสวรรค์ มาพินิจพิจารณาภาพ
ใหญ่แห่งวิกฤติการณ์ของทั่วทั้งสังคมได้

- กล่าวโดยรวมแล้ว..สังคมทั่วทั้งสังคมยังตีบตัน, ยังไม่สามารถนำเสนอ
ทางออกจากวิกฤติสะสมทั้งหมดทั้งหมดได้ แม้จะเผชิญกับอาการตีบตัน
ตั้งว่านี่, นักเคลื่อนไหวทางสังคมก็สมควรจะเปิดประเด็นเป็นวาระพิเศษ
ของภาคประชาสังคม ยกกระดับเป็นวาระแห่งชาติโดยเร็ว.. มิต้องรื้อให้
เกิดความพร้อมทั้งทางอัตวิสัยหรือภาววิสัย ด้วยลีลาอีตาดแบบปัญญา
ชนนายทุนน้อย ๆ

ราชสีห์ อี สาน - นำเสนอ
๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๔
ณ อาคารดอนแดง

ประวัติ ๓๖

๓๐ ฝ่ายผู้วิเศษตามลัทธิลัทธิอื่น ๆ นั้น ล้วนคิด
ว่ามีอำนาจ มีอิทธิฤทธิ์ พลังวิเศษ
หรือลึกลับ มีฤทธิ์ เป็นที่เกรงกลัวของคนไทย
มีหลายท่านชื่อต่าง ๆ ... ล้วนต่าง ๆ

๓๑ พระเจ้าอโศกตามลัทธิลัทธิอื่น ๆ นั้น
ของอโศกตามลัทธิลัทธิอื่น ๆ นั้น
ตั้งมาตั้งแต่ครั้งพุทธเจ้า
ซึ่งลัทธิลัทธิอื่น ๆ นั้น
ซึ่งลัทธิลัทธิอื่น ๆ นั้น

๓๒ ทานในศาสนาอื่น เป็นของดีที่ควรทำ
ทางชีวิตในศาสนาอื่น ๆ นั้น
ทุกสิ่งทุกอย่าง ชั่วช้ากัน ล้วนสิ้นกัน
ซึ่งทานทาน สดุดี ๆ นั้น

๓๓ ก่อเกิดในศาสนาอื่น ๆ นั้น
เกิดจากลัทธิลัทธิอื่น ๆ นั้น
เกิดจากลัทธิลัทธิอื่น ๆ นั้น
เกิดจากลัทธิลัทธิอื่น ๆ นั้น

๓๔ ...
แม่พระ ...
ของ ความ ...
๓๕ ...

© ...
...

➤ บทนำเสนอ ➤

ว่าด้วย

ปมอำนาจรัฐใหม่ของสังคม

(บทส่งท้ายของบทความ
“สิทธิแห่งการลุกขึ้นสู้ของประชาชน”)

๑. อำนาจรัฐในปัจจุบันเป็นอำนาจรัฐของชนชั้นนายทุน (โดยเฉพาะทุนผูกขาด) ซึ่งครอบงำภายในประเทศและเชื่อมผลประโยชน์กับทุนสากล อันเรียกเป็น วาทกรรมรวม ๆ ว่า globalization
๒. การประกาศศึกของมหาอำนาจชนชั้นนายทุนของโลกว่า โลกใบนี้เป็นหนึ่งเดียว (globalizing world) ย่อมมีความหมายว่า พวกเขาชนชั้นนายทุนสามารถไปได้ทุกที่ทุกแห่งหนบนโลกใบนี้ (รวมถึงอวกาศ) พวกเขาต้องการลบเลือนภาพรวมของการกดขี่ขูดรีดต่อชนชั้นผู้ใช้แรงงานและประชาชาติ ทั้งมวลภายใต้การปรับทางโครงสร้าง (Structural Adjustment Program : SAP) กลุ่มนายทุนผูกขาดสากลได้ผลักดันให้สมบัติสาธารณะทั้งปวง ไม่ว่าจะเป็นมหาวิทยาลัย, รัฐวิสาหกิจ และสมบัติสาธารณะอื่น ๆ ....ต้องปรับให้เอกชนเข้ามา take over หรือกลืนกินอย่างง่ายดาย สมบัติส่วนรวมของชาติจึงถูกผนวกเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของวงจรรูจกิจ และสามารถขูดรีดได้ ผลกำไรอย่างเป็นกอบเป็นกำ
๓. เมื่อเหตุการณ์ดำเนินมาถึงจุดแตกหัก ประชาชนเป็นฝ่ายพ่ายแพ้ อาจารย์มหา'ลัยกลายเป็นลูกจ้าง (พนักงานของบริษัทการศึกษา) พนักงานบริษัทต้องมาทำงาน out source หรือหางานทำเองจากกิจกรรมภายนอก และข้าราชการเรือนหมื่นเรือนแสนกลายเป็นลูกจ้างของรัฐบาล นับเป็นการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญยิ่ง ซึ่งนำโดยระบบทุนนิยมโลก ในส่วนของชาวไร่ชาวนา มีชาวไร่ชาวนาจำนวนน้อยนิดที่ดำรงสภาพการผลิตที่เป็นอิสระ ส่วนใหญ่ที่สุดถูกแปรรูปให้เป็นกรรมกรในโรงงาน โดยมีกลไกเงื่อนไขสำคัญ คือ การผูกขาดทางการตลาด เกษตรกรรายย่อยยังปรากฏอยู่ แต่พวกเขาถูกรอบงำโดยอิทธิพลทางการตลาดของกลุ่มทุน ถูกชี้นำโดยกลุ่มทุน และบงการด้านเทคโนโลยีโดยกลุ่มทุนใหญ่ทั้งในและนอกประเทศ มีคำกล่าวของชาวนาเองว่า “เตี้ยนี้เราไม่ได้ทำนา แต่เราจ้างคนอื่นทำนา” อันมีความหมายว่าพวกเขาถูกทำให้เป็นผู้จัดการในไร่นา มิใช่ผู้ลงแรงในไร่นาโดยตรง ฉะนั้น “ผืนนา” จึงแปรสภาพเป็น “โรงงาน” ควบคู่ไปกับ “โรงงาน” และโรงอื่น ๆ อีกสารพัดโรง ด้วยเหตุดังนี้ ชาวนาชาวไทยจึงถูกผนวกเข้ากับทุนนิยมโลกโดยสมบูรณ์ นับตั้งแต่ปี ๒๕๔๐ เป็นต้นมา

๔. ในด้านการศึกษา โดยเฉพาะในระดับมหาวิทยาลัย อันเป็นชุมพลังของคนหนุ่มสาวได้อยู่ในคอกขังทางสติปัญญาแบบตะวันตกมายาวนาน จนเข้าใจผิดว่านี่คือความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการ แม้จะมีการนำเสนอภูมิปัญญาท้องถิ่นมาร่วม ๒ ทศวรรษ ก็มีอาจเปลี่ยนแปลงรูปธรรมได้ มหาวิทยาลัยได้กลายเป็นโรงงานอีกชนิดหนึ่ง คือ “โรงงานผลิตซ้ำทางสติปัญญา” อันเปรียบตั้งคอกขังทางความคิดอ่าน ทำให้ได้ระบบไร้ความคิดริเริ่มอันเป็นตัวของตัวเอง มหาลัยจึงเป็น “โรงงานการศึกษา” ที่ผลิตบัณฑิตนิสัยยาสไม่อาจทะลายกรอบคิดในห้องสี่เหลี่ยมไปสู่โลกใบใหม่ได้

๕. เมื่อไร่นากลายเป็น “โรงนา” ผู้ใช้แรงงานอยู่ใน “โรงงาน” เยาวชนอยู่ใน “โรงงานการศึกษา” และคนชราและผู้เจ็บป่วยอยู่ใน “โรงหมอ” ทำให้วงจรชีวิตของผู้คนทุกระดับชั้นถูกควบคุมเบ็ดเสร็จได้อย่างไม่น่าเชื่อ ! สังคมโดยรวมรวมทั้งสังคมจึงก้าวเข้าสู่กระบวนการทศวรรษแห่งการใช้แรงงาน และการเป็นลูกจ้างทั้งโดยรู้ตัวและไม่รู้ตัว

พวกเราชาวบ้านถูกชี้หน้าว่า เรามีนวัตกรรมใหม่ๆ มากมาย เกษตรกรมีความรู้เพิ่มขึ้นกว่าแต่ก่อนมาก แต่อะไรละจึงทำให้ชาวไร่ชาวนามีหนี้สินพันตัว กรรมกรถูกสร้างคามหวังว่าจะมีสวัสดิการดีขึ้น และกำลังดีขึ้น โลกในฝันของกรรมการไม่ใช่มีแต่ค่าจ้างอันเป็นแรงขับเคลื่อน แต่จะมีสวัสดิการหลังเกษียณรองรับอยู่อย่างพร้อมมูล พวกเขา – ชนชั้นนายทุนได้ปิดบังอำพรางการกดขี่ขูดรีดของพวกเขา ดังกบในกะลา, ดังหนูถีบจักร, ดังวัวพันหลัก, ดังนกน้อยในกรงทอง ฯลฯ อันนำมาซึ่งความบิดเบี้ยวในพลังอันแท้จริงของผู้ใช้แรงงาน

๖. ในยุคสังคมนาส เจ้าทาสได้บีบบังคับอย่างร้ายกาจเพื่อกดขี่ขูดรีดทาสให้ทำงานเพื่อความมั่งคั่งของพวกเขา สังคมศักดินาปลดปล่อยทาสแรงงานมาเป็นทาสกลีกร โดยพวกศักดินาเป็นผู้ถือสิทธิ์แต่ผู้เดียวในที่ดิน ทำกินทั่วทั้งอาณาจักร เหล่าชนชั้นนายทุนทะเลาะความเป็นไปอันโหดร้ายของศักดินาและนำเสนอตำแหน่งหน้าที่ใหม่ “กรรมกร” แปลว่า ผู้ใช้แรงงานด้วยการกระทำของตน แต่เหตุการณ์หาเป็นเช่นนั้นไม่ ผู้ใช้แรงงานถูกใช้งานไม่จำกัดชั่วโมง แล้วมีการลุกขึ้นสู้จนเกิดระบบ ๒ X ๑๒ = ๒๔ ชั่วโมง ระบบ ๓ X ๘ = ๒๔ ชั่วโมง คือการทำงาน ๓ กะ เมื่อมาถึงปัจจุบันมีการเสนอ

ระบบ “work from home” ซึ่งยังดำรงเนื้อหาสาระแห่งการกดขี่ขูดรีดไว้
อย่างเบ็ดเสร็จ

๗. เป็นเรื่องที่น่าเศร้าเป็นอย่างยิ่งว่า แม้จะมีการต่อสู้มาเป็นระยะเวลา
อันยาวนานในห้วงประวัติศาสตร์ จากสังคมนาส สู้สังคมนักคิดนา สู้สังคม
ทุนนิยมอย่างเช่นปัจจุบัน ทุนนิยมในปัจจุบันมีความก้าวหน้าทางความรู้
อย่างน่าทึ่ง สามารถเพิ่มพลังการผลิตได้อย่างล้นเหลือ (over produc-
tion) ผู้บริโภคจำนวนน้อยได้มีอยู่มีกิน มีชีวิตที่ดีขึ้น แต่มวลชนก้ำในลืบท
อยู่ในภาวะขาดแคลนหรืออยู่ใต้ poverty line (หรือ new poverty) อันเป็น
นิทานประวัติศาสตร์อันน่าอัปยศเป็นอย่างยิ่ง เมื่อพลังการผลิตก้าวหน้า
และยกระดับขึ้นอย่างไร้ขีดจำกัด พลังงานใหม่ ๆ เช่น พลังงานแสงแดด
ผงาดขึ้นมาอย่างน่าเกรงขาม อาหารการกินแพร่สะพัดผ่าน ๗-Eleven
และ Modern Trade ทั้งปวง แต่ไม่น่าเชื่อว่าความทุกข์ยากขาดแคลนยัง
ดำรงอยู่ในสังคมทุกวันนี้ ฉะนั้นจึงต้องใคร่ครวญดูว่า สาเหตุอันใด จึงเกิด
ความสัมพันธ์อันวิปริตเช่นนี้ได้ ทั้ง ๆ ที่การสื่อสารยุค IT ได้แผ่ขยายเข้ามา
สู่มวลชนทั่วทุกหัวระแหง อะไรคือเหตุแห่งความทุกข์ทั้งปวง หากมีคั่นคว่ำ
จริงจังและจริงใจ โลกใบใหม่จักไม่ปรากฏขึ้น

➤ บทวิพากษ์ ➤
และทางออกต่อการเคลื่อนไหว
ขับเคลื่อนประเทศไทย

๑. นับตั้งแต่ประยุทธ์ขึ้นสู่อำนาจ เมื่อ ๗ ปีที่ผ่านมาไม่เพียงแต่ถูกต้องด้านเพราะใช้ปืนยึดอำนาจเบ็ดเสร็จ อันเป็นวงจรอุบาทว์ที่เกิดขึ้นซ้ำแล้วซ้ำเล่า สถาบันทหารได้ถูกนำมาใช้อีกครั้งโดยความสนับสนุนหรือสมยอมจากสถาบันชั้นสูง..ให้ควบคุมสถานการณ์ “มีอบเลื่อเหลือง” เผชิญหน้ากับ “มีอบเลื่อแดง” และนำสังคมสู่ความสงบโดยกฎอัยการศึกและคำสั่งที่ ๔๔ ของคณะปฏิวัติ ครั้นเมื่อคณะเผด็จการทหารขึ้นสู่อำนาจบริหารประเทศผ่านการร่างรัฐธรรมนูญ, มีการลงประชามติ และผ่านการเลือกตั้งอันโสมมฉ้อฉล พวกเขาก็ไม่อาจแสดงฝีมืออันใดซึ่งจะนำพาประเทศชาติติดขึ้นจากหล่มลึกทางเศรษฐกิจ, ปัญหาหมักหมมเรื่องราคาผลผลิตของเกษตรกร, ปัญหาแรงงานข้ามชาติเข้ามาแย่งยึดตำแหน่งงาน เพราะยอมรับค่าแรงที่ต่ำกว่า, ทำให้เกิดการตกงานอย่างขนานใหญ่, ปัญหาหนี้สินทั้งในระบบและนอกระบบของแต่ละครัวเรือนก็สาหัสเป็นอย่างยิ่ง ภาคชนบทโดยเฉพาะชาวไร่ชาวนาถึงกับเสนอคำขวัญอันโดนใจว่า “ไม่มี..ไม่หนี..ไม่จ่าย..ปลูกต้นไม้ใช้หนี้” แต่ก็มิได้รับการตอบสนองจริงจังแต่อย่างใด ปัญหาต่าง ๆ จึงถมทับทวีความรุนแรงยิ่งขึ้นทุกที...
๒. รัฐบาลหลังการเลือกตั้ง ซึ่งเกิดจากพรรคการเมืองเขี้ยวลากดิน ซึ่งเป็นพรรคใหญ่และพรรคเก่าแก่ ๓ พรรค ก็เต็มไปด้วยผลประโยชน์ทับซ้อน แบ่งปันเก้าอี้รัฐมนตรีตามโควตาของผลได้ส่วนตนมากกว่าการพิจารณาความรู้ความสามารถอันแท้จริง, แต่ก็สามารถประคองรัฐบาลเรือเป๊ะมาได้โดยเสียงข้างมากที่ค้ำดันโดยสภาแต่งตั้งหรือพวกลากตั้ง (วุฒิสภา) ที่หน้าด้านไม่มียางอาย จนเป็นที่เอือมระอาของชาวบ้านชาวเมืองทั้งประเทศ ในขณะที่ความอึดอัดระบือขึ้นโดยมีอบจากสารพัดกลุ่ม, ได้เกิดสถานการณ์ระบาดใหญ่ของโควิด ๑๙ ในปลายปี ๒๕๖๓ เข้ามาเป็นเชื้อไฟสะสมความไม่เชื่อมั่นต่อรัฐ, ไม่ศรัทธาในตัวนายกประยุทธ์ และเสื่อมคลายความนิยมลงอย่างรวดเร็ว, เพราะความล้มเหลวอย่างชัดแจ้งของมาตรการแก้ปัญหาโควิด ๑๙ โรคระบาดรุนแรงขึ้นหลายระลอก..สวนทางกับค่าแกลงอย่างเป็นทางการของโฆษกรัฐบาล จนกระทั่งค่าแกลงทั้งหลายไม่มีใครใส่ใจให้ความเชื่อถือ นับตั้งแต่โรคระบาดระลอก ๓ เป็นต้นมา ขบวนการมวลชนขยายตัว สารพัดมีอบได้ยกระดับ รวมตัวกันเป็น “Mob ชู ๓ นิ้ว” ชับไล่รัฐบาลประยุทธ์ และมีการพลิกเพลงสันตวิธีขึ้นมา

อย่างนำเกรงขาม นั่นคือ Car-Mob และ Car-Park ของขบวนการแนวร่วม “ซู ๓ นิ้ว” นั่นเอง

เหตุการณ์วิกฤติแห่งชาติได้มาถึงแล้วอย่างแท้จริง.. จึงมีคำกล่าวอย่าง ลังเลสงสัยว่า “เมืองไทยเดินมาถึงจุดนี้ได้อย่างไรกัน”...

มวลชนเรือนหมื่นเรือนแสนจากชนบทซึ่งมาอาศัยทำงานในกรุงเทพฯ และ เมืองใหญ่อื่น ๆ ได้ทะลักกลับสู่ภูมิลำเนาอย่างไม่ขาดสาย..ซึ่งไปเพิ่มภาระ แก่ครอบครัวอีกเท่าตัวจากภาระอันมีมาแต่เดิมยาวนานแล้วนั้น

เหล่านี้คือเชื้อเพลิงลามอย่างรวดเร็ว ซึ่ง Mob ลุกขึ้นสู่ได้จุดประกายไฟลุก โชนขึ้นแล้วอย่างมีอาจหยุดยั้งได้

๓. มีคำถามว่า รัฐบาลประยุทธ์คิดอย่างไร และขบวนการลุกขึ้นสู้ของ Mob หากพิจารณาสถานะทางสังคมและความน่าเชื่อถือของรัฐบาลนี้แล้ว..ก็สมควร ต้องลาออกหรือยุบสภา แล้วเลือกตั้งใหม่ การอภิปรายในสภาผู้แทนฯ เรื่อง งบประมาณปี ๒๕๖๕ ก็มองเห็นจุดยืนชัดเจนว่า พรรครัฐบาลและพรรคร่วม ยังตั้งต้นจะนั่งเก้าอี้ไปจนสิ้นอายุรัฐบาลในปี ๒๕๖๗ ..อันรังแต่จะเป็นเชื้อ ไฟสุ่มใส่อารมณ์สูงกอมของประชาชนอันเดือดร้อนแสนสาหัสในขณะนี้ ។

ในฝั่งฟากของขบวนการ “ซู ๓ นิ้ว” ก็พอจะประเมินได้ว่า พวกเขาต้องการ เลือกตั้งใหม่ภายใต้กติการัฐธรรมนูญฉบับใหม่...ซึ่งขบวนการต่อสู้ได้ขยาย ตัวในหมู่คนรุ่นใหม่ (อายุต่ำกว่า ๔๐ ปี ลงมา) อย่างลึกซึ้งกว้างขวาง..นับ เป็นยุคแห่งช่องว่างทางเจนเนอเรชั่น (generation gap) ที่กว้างและลึก ยิ่งกว่าสถานการณ์เมื่อ ๓๐ กว่าปีที่ผ่านมา (ยุคเจนวาย หรือ ยุค ๕ ย.).... ซึ่งฝ่ายความมั่นคง (กอ.รมน.) ก็คงรู้ดีว่ายากที่จะหยุดยั้งความไม่พอใจที่ ระบือขึ้นอย่างเป็นรายวัน

แล้วพวกเขาจะทำอย่างไร ?

และฝ่าย Mob จะเดินหน้าชนหรือไม่ ?

วิกฤติใหญ่ทางการเมืองบวกรวมวิกฤติโรคระบาดโควิด ๑๙, บวกรวมวิกฤติ เศรษฐกิจอันฝืดเคืองแสนสาหัส, สามคลื่นลูกใหญ่ ๓ ลูกนี้ มีผลถึงขั้น “ล้ม ละลาย” ของประชาชนได้หากปล่อยให้รัฐบาลชุดนี้อยู่ในอำนาจต่อไป แม้จะมีคำพูดสวยหรูว่า “จงใช้วิกฤติให้เป็นโอกาส” แต่มีแสงสว่างอยู่เพียงแสง

หึ่งห้อยรำไรไร้พลัง ดังที่สื่อมวลชนและบุคคลหลาย ๆ ฝ่ายได้วิเคราะห์ซ้ำ
กันไปซ้ำกันมา...

แต่หากชนชั้นนำเลือกใช้การล้อมปราบอย่างรุนแรง, จับกุมคุมขัง
แกนนำหรือข่มขู่คุกคามด้วยวิธีการสารพัดอย่าง ดังที่เคยเป็นมาใน
เหตุการณ์พฤษภาทมิฬ, เหตุการณ์นองเลือดในสี่แยกราชประสงค์ ฯลฯ
สงครามกลางเมืองก็มีโอกาสระเบิดขึ้นได้ไม่ยากนัก !!!

ลองทบทวนประวัติศาสตร์แห่งปารีสคอมมูน, ลองทบทวนเหตุการณ์ของ
โซเวียตคอมมูน, ลองทบทวนการเคลื่อนไหวคอมมูนชนบทและในเมืองของ
ประธานเหมาเจ๋อตง ฯลฯ ล้วนแล้วแต่ผ่านเหตุการณ์ลุกขึ้นสู้ของกรรมกร -
ชาวนา เพื่อสร้างประชาธิปไตยของชนชั้นผู้ถูกกดขี่..มิใช่ลุกขึ้นสู้เพียงเพื่อ
เปลี่ยนรัฐบาลของชนชั้นนายทุนหรือชนชั้นกลางเท่านั้น

๔. ข้าพเจ้ามีข้อเสนอว่าให้ภาคประชาสังคมอันประกอบด้วยองค์กรพัฒนา
เอกชน, องค์กรอิสระต่างๆ และองค์กรมหาชน, ได้จัดทำ VDO Conference
เพื่อคลี่คลายวงจรรูปาทวีในสังคมไทยโดยเร่งด่วน !
๕. ขอเสนอให้มีเจ้าภาพจัด VDO Conference ครั้งสำคัญนี้โดยมีเป้าหมายสู่
กระบวนการทัศน์ใหม่ ซึ่งยึดสังคมนิยมและนิเวศวิทยาเป็นแกนกลาง,
ประชาธิปไตยรวมศูนย์เป็นวิธีการสู่เป้าหมาย และมุ่งไปสู่สังคมเปลี่ยนผ่าน
ให้ได้ในที่สุด

บำรุง บุญปัญญา
อาศรมดอนแดง
๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๔

ปล. เอกสารฉบับนี้ต่อเนื่องจาก เอกสารชุดที่ ๑ สิทธิแห่งการลุกขึ้นสู้ ชุดที่ ๒
เป้าหมายแห่งการลุกขึ้นสู้ ชุดที่ ๓ ข้อเสนอทางออกสู่สังคมใหม่ ๆ อันได้เผยแพร่
แพร่ไปบ้างแล้ว

บ. บุญปัญญา
๒๓ ส.ค. ๖๔

๓ บทบาทหลักของเพศ

๑) บทบาทหลักของชาย... เป็นผู้นำ
ประเภทคำสั่งขาด ๆ ใจนิ่งงั้น
ก่อนมีเพศสัมพันธ์แล้วประเภท
ที่ทะเลาะ โต้เถียงกันให้จมด้น ๆ

๑) รับผิดชอบโลกที่พร้อม สละชีพ
ผู้คนด้วยใจดีเป็นหัวแถว...

ขริบใจคนขี้ขลาด ผงาดทั่วทุกถิ่นแถว
ขึ้นเข้าแถวฟาดฟัน ล้ำสมัยชน ๆ

๑) หลงคารมจึงจมนปลักจมสู่พื้น
มีหลายดลันต่อต่อ ก็หวาดผวา
หลายเรื่องราวหลายประเด็นมีราคา
บ้างเหนืออหายไรศ... สวิทิตา แล่ง ๆ

๑) มาเกิดมา ยักยอก ลมสุวิภา,
ภาววิสัยตาแม่คือปากจ๊ะ นิสิต
พิ่มพิ่มตามพิ่มพิ่มโลกวิสัย
มีดีอยู่ก่อนกระถนพานฟ้า ๆ

๑) พลิกกละลาที่คว่ำให้หงายขึ้น
ดูกันแล้วเห็นทรงของตาจนหลาย
จุดที่ลัด ลัดตา คือ ความหมาย
จากมีตาฟ้าดิน แม่ลิ้นใจ

๑) บทบาทหลักของชาย... เป็นผู้นำ

๒๑ ตุลาคม ๒๕๖๕

➤ บทนำเสนอ ➤
เส้นทางสู่สังคมใหม่
“โลกาปฐวัตติ”

๑. ความนำ :

- ห้วงเวลาที่ผ่านมามีความสับสน (ไร้ระเบียบ) ของนักเคลื่อนไหวทางสังคม. ห้วงเวลานั้น คือ ห้วงกาลซูคำขวัญของทุนนิยมโลกว่า “โลกนี้กำลังเข้าสู่กระบวนการ Globalization หรือ โลกาภิวัตน์ อันนำไปสู่วาทกรรมตอบโต้ คือ Localization หรือ ท้องถิ่นอภิวัตน์
- ภายในประเทศกำลังเผชิญกับอำนาจเผด็จการ หรืออำนาจครอบงำของกลุ่มทุน บวกกับอำนาจปืน เกิดกระแสต่อต้านอันองอาจ คือ กลุ่มพันธมิตรชู ๓ นิ้ว ที่นำด้วยเยาวชนคนหนุ่มสาวแห่งยุคสมัยใหม่ ทะลุทะลวงไปข้างหน้าด้วย Social Media อันทรงพลัง และรูปแบบการชุมนุมแสดงออกอันหลากหลายยิ่ง
- นักเคลื่อนไหวจักต้องสำรวจตัวเองอย่างลึกซึ้ง ในเวทีการแลกเปลี่ยนเมื่อ ๒๓ - ๒๔ มกราคม ๒๕๖๕ ณ ขอนแก่น สะท้อนให้เห็นถึงความตึงตันหลายอย่าง แต่จะให้ทะลุทะลวงได้ ต้องอาศัยการเสวนาต่อเนื่อง อย่างมีสติปัญญา และเปิดใจกว้าง
- สังคมทั่วโลก ได้ผ่านการปฏิวัติอุตสาหกรรมภายใต้กำกับของทุนโลก และการดูแลโดยชนชั้นปกครอง - นักเลือกตั้ง อันถือว่านี้คือ “ประชาธิปไตย” แต่คาถาบทนี้ยังเป็นเพียงเปลือกนอกหรือพิธีกรรมทางการเมือง อันมีอาจนำไปสู่เป้าหมายอย่างแท้จริงได้ ประชาธิปไตยจึงล่มจมลงในทางปฏิบัติ
- อุตสาหกรรมใหม่ และลัทธิบริโภคนิยม ได้ก่อกั้นตภัยอันมีอาจหลีกเลี่ยงได้ สมทบด้วยความกว้างไกลทันใจของระบบข้อมูลข่าวสาร ทำให้ผู้คนลืมนึกไปว่าอะไรคือเป้าหมายที่แท้จริงของมนุษยชาติในศตวรรษที่ ๒๑ นี้

ความขัดแย้งทางชนชั้นยังดำรงอยู่และรุนแรง ความตื่นตัวด้านสิ่งแวดล้อมกระจายตัวไปอย่างกว้างขวาง ฝนแล้ง, น้ำท่วม, โลกร้อน, สภาวะเรือนกระจก ฯลฯ ล้วนแล้วแต่บ่งบอกถึงหายนะภัย อันเป็นข้อขัดแย้งหลักลูกกลมไปโดยไร้พรมแดนรัฐชาติ ปราบฎการณไฟไหม้ป่าลูกกลมมโหฬาร หรือ พายุฝนอันเกิดจากภูมิอากาศแปรปรวน ล้วนแล้วแต่ส่งผลต่อทุก ๆ ชีวิตบนพื้นผิวโลกของเรา

เหตุนี้จินตนาการแห่งสังคมใหม่ต้องก่อรูปขึ้น ด้วยการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ และสรุปบทเรียนทางประวัติศาสตร์อย่างเข้มข้น และจริงจัง

นี่คือ เป้าหมายอันเป็นหลักมันแห่ง **กระบวนการโลกาภิวัตน์ (Global Revolution) มิใช่ โลกาภิวัตน์ (Globalization)**

๒. ทางเลือกหลากหลาย และ การเมืองหลากสี

พลังที่กระบวนการ “โคมิเนเทิน” (Communist International) ได้อ่อนตัวลง เนื่องด้วยสาเหตุหลายประการ ทำให้พลังการปฏิวัติสังคมนิยมเริ่มแตกแยก แยกแขนงไปมากมายหลายสำนัก ขบวนการฝ่ายประชาชนในสังคมไทย (บวกกับการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงในประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ลาว, เวียดนาม, กัมพูชา) ได้พยายามแสวงหาทางเลือก หรือทางออกจากระบอบอำนาจนิยมอันเต็มไป ด้วยการขูดรีด, คอร์รัปชั่น, และการเอา رأดเอาเปรียบมวลชนคนชั้นล่าง จึงเกิดแนวคิดและการเคลื่อนไหวไปคนละทิศคนละทาง จึงลืมนึกว่าโครงกรอบ “โลกาภิวัตน์” คือขั้นตอนใหม่แห่งการประกาศศักดาของทุนนิยมโลก อันมีอาวุธลับมากมาย

เมื่ออำนาจรัฐเลือกตั้งของเมืองไทย ตกอยู่ในมือของนายทุนหัวก้าวหน้า? พลังการเคลื่อนไหวของประชาชนได้ชู “สีเหลือง” เพื่อต่อสู้กับสิ่งที่เขาขนานนามว่า “ธุรกิจการเมือง” ซึ่งครอบงำผูกขาดโดยนายทุนใหญ่ พวกเขาได้มีส่วนร่วม เชื่อเชิญให้อำนาจป็นยินยอมถนัดขึ้นอีกครั้ง เพียงเพื่อเอาชนะโดยไร้เป้าหมายของชนรากหญ้าทาง

ในห้วงเวลาเดียวกัน กระแสมวลชนผู้ฝึกไฟ้ทุนก้าวหน้า รังเกียจการเอา رأดเอาเปรียบ และการผูกขาดของกลุ่มทุนเก่า ก็ได้ประกาศสวมใส่ “เสื้อแดง” ลำแดงตนตรงข้ามกับอีกสี... ชูคำขวัญว่าด้วยความสัมพันธ์แบบ “ไพร่กับอำมาตย์” ในสังคมไทยให้ปรากฏขึ้นเด่นชัดอีกวาระหนึ่ง

การเมืองหลากสี (มากกว่าสองสี) จึงปรากฏขึ้นในห้วงกาลประวัติศาสตร์ที่พรรคปฏิวัติฝ่ายซ้ายล่มสลาย (ตามคำบอกเล่าของรัฐไทย) และเกิดสำนักคิดอันหลากหลายด้วยเช่นกัน ดังเช่น :

- ขยายผลแนวคิดสวัสดิการสังคม นำโดย ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ (จากบท นำนำ จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน) และพุ่งเป้าไปสู่ชุมชนชนบทใน

ภาพของ “วิจัย” สู่ชุมชน หรือให้ชุมชนเป็นห้องปฏิบัติการสังคม (social laboratory) เพื่อสรุปเป็นบทเรียนแห่งสังคมนิยมอ่อน ๆ...

- ขยายแนวคิดประชาธิปไตยโดยเลือกตั้ง ไปสู่ประชาธิปไตยจากรากฐานชุมชน หรือการมุ่งกระจายอำนาจไปสู่สถาบันรากฐานคือ “ชุมชน” มิใช่ยึดติดแค่รูปแบบการเลือกตั้งอันเต็มไปด้วยการซื้อเสียงอันโสมม ท่าน ศ.เสน่ห์ จามริก ได้แปรความคิดการกระจายอำนาจลงสู่รากฐานชนชั้นล่าง พร้อมด้วยกำหนดมาตรฐานสากลว่าด้วย “สิทธิมนุษยชน, สิทธิสังคม, และสิทธิทางวัฒนธรรม” ขึ้นมากำกับ
- นักคิดคนสำคัญผุดเกิดขึ้นในระยะหัวเลี้ยวหัวต่อนี้หลายต่อหลายท่าน ดังเช่น ศ.นพ.ประเวศ วะสี เสนอทฤษฎี “สามเหลี่ยมเขยื้อนภูเขา” อันประกอบด้วยการศึกษาเพื่อให้เกิดความรู้, การเปิดเวทีสาธารณะเพื่อขยายความรู้และความคิด จากนั้นก็เคลื่อนไหวทางสังคมให้เกิดเป็นนโยบาย และแผนรูปธรรม “สามเหลี่ยมเขยื้อนภูเขา” ในคำอธิบายของ อ.ประเวศ ตอกย้ำว่า ยอดเจดีย์ใดจักสวายสดงงามสักเพียงใด หากฐานราก (คือ ชุมชน/สังคม) สั่นคลอน ผุกร่อน เร่าร้อน สังคมนั้นย่อมจักดำรงอยู่ไม่ได้
- ในขณะเดียวกัน ปัญญาชนสาธารณะอีกท่านหนึ่ง คือ อาจารย์ธีรยุทธ บุญมี ผู้เคยดำรงบทบาทผู้นำใน “แนวร่วมประชาธิปไตยประชาชน” แล้วได้กลับเข้ามาขยายบทบาทในเมืองอีกวาระหนึ่ง ท่านผู้นี้ได้นำเสนอ Road Map ประเทศไทย (อนาคตประเทศไทย) ผ่านสื่อมวลชน และบทความในต่างกรรมต่างวาระ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความใฝ่ฝันและความมุ่งมั่นที่จะผลักดันสังคมไทยไปข้างหน้าด้วยแนวคิด “ธรรมาภิบาล” โดยมี ๓ หลัก คือ หลักการมีส่วนร่วม, หลักการตรวจสอบถ่วงดุล และหลักความโปร่งใส และยังมีบทความในวาระต่าง ๆ อีกมาก
- ท่ามกลางการต่อสู้ ทางความคิด อันดูเหมือนจะยุติด้วยการยอมรับการดำรงอยู่อันแตกต่าง (agree to disagree) กลุ่มนักเคลื่อนไหวรากหญ้า, นักเคลื่อนไหวในชุมชนท้องถิ่น อันเรียกกันรวม ๆ ว่า องค์กรพัฒนาเอกชน (Non – Government Organization : NGO) ได้ปักหลักฝังตัวอยู่ในบรรยากาศการต่อสู้เรื่องสิ่งแวดล้อมอันร้อนแรง การคิดค้นดินเค็มน้ำเสีย, การต่อสู้ยึดเยื้อคัดค้านเหมืองแร่โปแตช, กรณีระเบิด

หินเพื่อสร้างเขื่อนปากมูล อีกทั้งเขื่อนราษีไศล, และยุทธการปิดประตูอีสานที่ปากช่อง โคราช ฯลฯ ก่อเกิดสมัชชาเกษตรกรรายย่อยอีสาน (สก.ยอ.) จากการรวมตัวของ ๗ กลุ่มเครือข่าย, สมัชชาชนวนาชาไร้เพื่อสิทธิที่ดินทำกิน และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ (สคท.), สมัชชาคนจน (สคจ.) และสหพันธ์สหกรณ์ภาคอีสาน เป็นต้น

- ยิ่งไปกว่านั้น ก็มีการเคลื่อนไหวเพื่อแสวงหา “ทางเลือกในการพัฒนา” (alternative paradyme) อีกหลากหลาย เช่น กลุ่มหมอชนบทเคลื่อนไหวเรื่องสุขภาพ หรือสุขภาพทางเลือก, เครือข่ายเกษตรทางเลือกซึ่งนำเสนอรูปธรรมจากชุมชนขึ้นต่อสู่ทางนโยบาย, เครือข่ายหมอพื้นบ้านภาคอีสาน, เครือข่ายป่าชุมชน, เครือข่ายป่าพุทธรักษา (ชุมชนประมง), เครือข่ายหมอเมืองภาคเหนือ, เครือข่ายผู้บริโภค ฯลฯ และได้มีการผลักดันการก่อรูปองค์กรอิสระขึ้นภายใต้ ธรรมนูญปี ๒๕๔๐ ขึ้นมากมายหลายองค์กรจนนับไม่ถ้วน

“ทางเลือกในการพัฒนา” ได้ก่อรูปขึ้นกลายเป็นองค์กรกึ่งสถาบัน (หรือกลายเป็นป้อมค่าย) แตกถูกแตกแขนงขึ้นมาเป็นดอกเห็ด บางครั้งก็แตกตัววิ่งตามกระแสแหล่งทุน กลายเป็น “นักล่าโครงการ” (project hunter) ในระยะหลัง ๆ มา นี้ ก็มีกระแสสำคัญขึ้นอีกกระลอก นั่นก็คือ กระแส ซี.เอส.อาร์. ของนักคิดกลุ่มปฏิรูป โดยอุปถัมภ์ของกลุ่มทุนใหญ่ทางสากลและภายในประเทศนั่นเอง

กระบวนการต่อสู้ระหว่างกระแสปฏิรูปเพื่อทำความสะอาดตกแต่งทุนนิยมครอบโลก จึงคึกคักควบคู่กันไปกับกระแสฝ่ายประชาชน (people’s movement) อันเป็นทางเลือกเพื่อต่อสู้กับโครงสร้างผู้กดขี่เอารัดเอาเปรียบคนยากจน, ชนชั้นปกครองผู้ชูประชาธิปไตยตัวแทน (จอมปลอม) เป็นสภาวะ จึงหยิบยวาทกรรมมีส่วนร่วมของประชาชน (people participation) มาใช้อย่างแอบแฝง เพื่อในที่สุดพวกเขาจักได้ดูดกลืนและกลืนกิน พลังการเคลื่อนไหวต่อสู้โลกาภิวัตน์อันเคยจุดประกายขึ้นแล้ว ณ เหตุการณ์เขย่าโลกที่ซีแอตเติล...

ทุนนิยมโลกแปลงคำขวัญเข้มนุ่มสู่ “globalization” มีเป้าหมายผูกขาดอำนาจทางการเมือง, เศรษฐกิจ, วัฒนธรรม (รวมทั้งการทหาร) ชนชั้นกรรมกรผู้ใช้แรงงานในโรงงาน, กรรมมาชีพในไร่นา, เยาวชนในโรงเรียน โรงมหา’ลัย และผู้ประกอบการในโรงงานย่อย ๆ ได้เสนอคำขวัญเข้าปะทะ กล่าวคือ “global-

ization from below” และชี้ให้เห็นมหันตภัยของ “globalization from the top” ของกลุ่มทุนข้ามชาติ

- ด้วยพื้นฐานความเข้าใจเช่นนี้ นักเคลื่อนไหวทางสังคม จึงต้องหลอหลอมตนเองด้วยทัศนคติที่ถูกต้อง และวิพากษ์สังคมใหม่ (หรือสังคมอุดมคติ) ในที่นี้ขอเสนอให้ใช้วาทกรรม “โลกาปฏิวัติ” (Globalization Revolution) อันจะต้องมีรากเหง้าทางทฤษฎี (ปริยัติ) ก่อรูปเป็นเครือข่ายขบวนการเคลื่อนไหว (ปฏิบัติ) ในขอบเขตรัฐชาติและโลกไร้พรมแดน นี่คือผลพวงแห่งทางเลือก (ปฏิเวธ) อันหลากหลายประเตื้อง, หลากหลายขอบเขตนิเวศ, หลากหลายสำนักคิด ฯลฯ ที่จักต้องสานต่อ ถักทอขึ้นเป็นโลกใบใหม่นั้นเอง

๓. องค์กรรวมแห่งการเคลื่อนไหว ? Holistic People Movement

เส้นทางข้างหน้าภายหลังการเสวนานครนายก เมื่อเกือบ ๕ ปีที่แล้ว และการเสวนาต่อเนื่องมาเมื่อ ๒๓ - ๒๔ มกราคม ๒๕๖๕ ณ เมืองขอนแก่น ก็คือการขยายผลไปสู่จุดย่อยในแต่ละภาค แต่ละเครือข่าย แต่ละกลุ่มงาน เพื่อคลี่คลายความตึงตันสับสนทางความคิด โดยมีองค์ประกอบทางรูปธรรมอันเป็นการสะสม บ่มเพาะมายาวนานร่วม ๔ ทศวรรษ (นับจากวิกฤติศรัทธาทางอุดมการณ์ในห้วง ๒๔๒๓) เป้าหมายต่อไปก็คือ การประมวลสภาพองค์ความรู้ ความเข้าใจเหล่านั้น ไปสู่การเปิดเวทีสาธารณะในระดับชาติ และระดับสากล (Global Movement) ด้วย

การจะบรรลุผลสู่การปรับรูปขบวนการให้เกิดองค์กรรวมแห่งการเคลื่อนไหวได้ ต้องละทิ้งทัศนะ “ตาบอดคลำช้าง”, ทัศนะ “หนูถีบจักร”, ทัศนะ “วัวพันหลัก” ฯลฯ อันเป็นคำเตือนโบราณ ทั้งยังมีความจำเป็นที่จะต้องลดอัตตา หรือความเป็นตัวกู้อย่างสูงด้วย...ท่ามกลางความยุ่งยากลำบากทั้งหลายทั้งปวง หากมีความพยายามมุ่งมั่นก็จักสำเร็จลงได้อย่างแน่นอน

โดย ... บำรุง บุญปัญญา

ณ อาคารมดอนแดง

มีนาคม ๒๕๖๕

ข้อสังเกตท้าย :

การเคลื่อนไหวภาคประชาชนที่ผ่านมาหลายสิบปี ภายใต้คำขวัญสวยงามต่าง ๆ นำขึ้นชมมาก ๆ เช่น..

- “ลดอำนาจรัฐ เพิ่มอำนาจประชาชน”
- “ลดความเหลื่อมล้ำ หยุดรวยกระจุก จนกระจาย”
- People choose the life they live และ People live the life they choose

เป็นถ้อยคำอันสวยงาม แต่เมื่อนำสู่การผลักดันอันแท้จริงแล้ว ยังมีอาจฟันฝ่าอย่างแท้จริงได้มากนัก

การปักหลักในชุมชนประมง, การเคลื่อนไหวปกป้องป่าในชุมชนปกากะญอ, การเคลื่อนไหวต่อสู้เหมืองทองคำในเลยและพิจิตร การเคลื่อนไหวระดับชุมชนท้องถิ่นถูกขานนามเชิงหยามเหยียดว่า “ทำงานเย็น (ในชุมชน) จนจิตซิด” หรือคำกล่าวที่ว่า “ทำตนเป็นพนักงานดับเพลิง” เมื่อเพลิงดับก็ยุติ ครั้นมีเพลิงระลอกใหม่ใหม่ก็ลุกขึ้นมาดับอีก ถ้าเรามีทัศนะว่า ชุมชนคือฐานที่มั่นในการต่อสู้ ชุมชนมีนิเวศเฉพาะของตัวเอง แต่ละท้องถิ่นต้องยึดฐานที่มั่นให้ได้ ซึ่งจะเป็นผลดีในการต่อสู้ทางการเมือง, ระยะยาวต้องมีการปักหลักของ Eco Activist อยู่ในถิ่นแบบร่วมทุกข์ร่วมสุข คือกุญแจสำคัญของการไหลสู่การฟื้นฟูถิ่นฐานให้เกิดความสันติสุขและยั่งยืน นั่นคือต้องมุ่งไปสู่ นิเวศชุมชน (Eco Community) อันเป็นเป้าหมายแห่งการตั้งถิ่นฐาน หากเป้าหมายนี้ถูกระทบ, เบี่ยงเบนไปในทางนโยบายฉาบฉวย หรือมีภัยพาลด้วยเหตุอื่น ชุมชนย่อมต้องลุกขึ้นมาต่อสู้ อย่างชอบธรรม และอย่างต่อเนื่อง

เหล่านี้ คือ ปฏิบัติการแบบ “รัฐซ้อนรัฐ” ยกระดับขึ้นจากแนวทาง “พลังคู่ขนานกับรัฐ”

➤ อะไรคือสังคมทางเลือก ? ◀
Another World is possible ?

๑. เมื่อพูดว่าหลังวิกฤติโควิด ๑๙ โลกใบนี้จะเปลี่ยนไปอย่างไรไม่มีหวนทวนกลับไป จะเกิดสภาพการณ์ใหม่ที่เรียกกันคุ้นหูว่า นิวนอร์มอล (New Normal)
๒. มีผู้กล่าวอีกว่า “ทุกวิกฤติคือโอกาส” หากมนุษย์รู้จักสร้างโอกาสจากวิกฤติ มนุษย์ย่อมข้ามพ้นความยากลำบากเข้าสู่โลกใบใหม่ (สังคมใหม่) ได้ สมบูรณ์ยิ่งขึ้น โลกใบใหม่จักผุดเกิดขึ้นโดยพลันได้หรือ
๓. ยิ่งไปกว่านั้นยังมีผู้สรุปประวัติศาสตร์มนุษยชาติไว้ว่า สิ่งใหม่ย่อมคลอดจาก สิ่งเก่า แล้วสิ่งใหม่นั้นดำรงอยู่ชั่วระยะเวลาหนึ่งแล้วก็มีสิ่งใหม่กว่ามา ทำทลาย สิ่งใหม่นั่นก็ค่อย ๆ เสื่อมสลายไปพร้อม ๆ กับสิ่งใหม่ก็เติบโต มีพลังแกร่งกล้าขึ้น
๔. เมื่อเราทบทวนประวัติศาสตร์มนุษยชาติ มนุษย์ได้ถือกำเนิดขึ้นในรูปแบบ สังคมเครือญาติ (Clan) หรือสังคมชนเผ่า (tribal society) ซึ่งปัจจุบันเรียก กันว่า “ชนกลุ่มน้อย” (ethnic minority) แล้วเปลี่ยนผ่านสู่สังคมนครรัฐ (city state) ซึ่งโลกตะวันออกเรียกว่าสร้างบ้านแปงเมือง คือมีเมืองผดาด ขึ้นมาเป็นศูนย์กลางอำนาจ จากนั้นก็เคลื่อนตัวสู่สังคมทาส (หรืออาจเกิด สังคมทาสก่อนจึงเกิด “บ้านเมือง”) มีความขัดแย้งเกิดสงครามระหว่าง เมืองศูนย์กลางอำนาจอันมีอยู่กระจายไปทั่วโลก ก่อกำเนิดเป็น สังคม คักดินา (feudal society) มีพลเมืองเป็นทาสทาสกสิกร มิใช่ทาสในรูปแบบ เดิม (slave) จากนั้นเมื่อพลังการผลิตขยายตัวจากแบบเกษตรกรรมดั้งเดิม เข้าสู่แบบอุตสาหกรรมอันนำด้วยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทำให้พลัง การผลิตขยายตัวก้าวหน้าขึ้นอย่างน่าตื่นตระหนก พลังการผลิตอันทรง อำนาจได้ผลิตสินค้าอุปโภคบริโภคจำนวนมาก ท้าทายการผลิตแบบ คักดินาอันใช้แรงงานทาสทาสกสิกรและแรงงานสัตว์เป็นหลัก และแล้วสังคม ทุนนิยมก็คลอดออกมาด้วยพลังระเบิดทั่วโลก เป็นผลให้สังคมคักดินา อันนำด้วยกษัตริย์และพระจักรพรรดิหลาย ๆ ราชวงศ์อ่อนเปลี้ยลงและ ค่อย ๆ เสื่อมสลายลงในขอบเขตสากล จนกระทั่งบัดนี้ (๒๐๒๑) กล่าวได้ ว่าทุนนิยมได้ครอบงำกระแสอื่น ๆ ทั่วทั้งโลก แต่กระนั้นก็มีนักปราชญ์ สำนึกต่าง ๆ โดยเฉพาะสำนักลัทธิมาร์กซ์ได้พยากรณ์ว่า จักต้องเกิดการ เปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่บนเส้นทางสังคมนิยมสู่สังคมนิยมนิสต์ นักคิดอีก สายหนึ่งนำเสนอสังคมอุดมธรรม (utopia) แม้แต่ปราชญ์ชาวพุทธก็นำ เสนอสังคมอุดมโคคา หรือโลกพระศรีอาริยะอันมั่งคั่งด้วยวัตถุปัจจัยและ สันติด้วยธรรมะชั้นสูง

๕. ในช่วงระยะเปลี่ยนผ่านเหล่านี้ มิได้มีกำหนดเวลาอันแน่นอน และทับซ้อนกันอยู่อย่างผสมปนเป ยังมีสภาพชนเผ่า ยังมีรัฐศักดินา ยังมีพลังแบบทุนนิยมแต่การเมืองของชนชั้นปกครองนำโดยศักดินา (ดังเช่นสังคมนิยม) กล่าวได้ว่าประวัติศาสตร์มนุษยชาติล้วนมีส่วนผสมของสิ่งเก่าและสิ่งใหม่เป็นพลวัตแบบอยู่ด้วยกันและขัดแย้งต่อสู้กันอย่างต่อเนื่องยาวนาน

ดังเช่นการเกิดสงครามโลก (หรือสงครามลูกกลมทั่วทั้งโลก) สงครามตัวแทน ดังเช่นตัวแทนฝ่ายทุนต่อสู้กับตัวแทนชนชั้นกรรมาชีพในยุคสงครามเย็น ยืดเยื้อยาวนาน

ครั้นเมื่อชนชั้นกรรมาชีพในฝรั่งเศสได้จัดตั้งติดอาวุธลุกขึ้นสู้กับฝ่ายนายทุน เกิดเป็นสงครามกลางเมืองยาวนานถึง ๑๔ ปี อันเป็นที่รู้จักกันในนามของการลุกขึ้นสู้ของ “ปารีสคอมมูน” ในช่วงต้นของศตวรรษที่ ๑๙ จนเวลาล่วงเลยสู่ศตวรรษที่ ๒๐ ตอนต้น (ค.ศ. ๑๙๑๗) พรรคบอลเชวิคในรัสเซียก็ได้จับอาวุธลุกขึ้นสู้สถาปนาระบอบคอมมิวนิสต์ขึ้นมา แล้วจัดตั้งรัฐขึ้นใหม่เรียกชื่อว่า “สหภาพสังคมนิยมโซเวียต” (Union of Soviet Socialist Republic) เมื่อรวมถึงชัยชนะของประธานโฮจิมินห์ (หรือ ลุงโฮ) แห่งพรรคคอมมิวนิสต์เวียดนาม ที่มีต่อมหาอำนาจตะวันตก ก็ต้องถือได้ว่ายุคสมัยของสังคมนิยมที่ใช้สังคมนิยมได้ถือกำเนิดเกิดขึ้นแล้วในขอบเขตสากล (communist international) สรุปได้ว่า อำนาจอธิปไตยแห่งรัฐได้เปลี่ยนแปลงตามกระแสการต่อสู้ที่เกิดขึ้นครั้งแล้วครั้งเล่า มิเคยนิ่งแม้แต่นาทีเดียว

๖. น่าคิด แต่เป็นที่น่าเสียดายว่า การเสียสละชีพและเลือดเนื้อของมวลชนอันไพศาล มีค้อยถูกให้น้ำหนักในหน้าประวัติศาสตร์ ผู้ที่ลงทุนลงแรงเพื่อสร้างสังคมนิยมใฝ่ฝันอย่างเอาจริงเอาจังและเสียสละเลือดเนื้อล้วนแล้วแต่เป็นกรรมกร ชวนา และผู้ใช้แรงงานอันยิ่งใหญ่ไพศาล แต่ประวัติศาสตร์ของพวกเขาถูกรบรจอยู่ตรงไหน ? ชนรุ่นหลังแทบจะไม่ได้อ่าน หรือไม่มีให้อ่านให้ศึกษา ถูกปิดหูปิดตา แล้วบันทึกลงไปในหน้าประวัติศาสตร์ด้วยวีรกรรมของชนชั้นนำ แล้วพลังของชาวไร่ชาวนาผู้ผลิตอาหารเลี้ยงโลก เลี้ยงกองทัพ พลังของกรรมกรผู้ใช้แรงงานผลิตรถไฟ รถยนต์เพื่อขนส่ง ผลิตอาวุธยุทโธปกรณ์ เพื่อสู้รบปลดปล่อยพันธนาการสังคมนเก่า เพื่อให้กำเนิดคลอດสังคมนใหม่ขึ้นมาด้วยความเจ็บปวดอันแสนสาหัส สามัญชนล้มตายดูจใบไม้ร่วง คนพิการจากสงครามมีเกลื่อนโลก เด็กกำพร้าเพิ่มขึ้นถึง ๖๐ ล้านคน หลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ ฯลฯ สิ่งเหล่านี้บันทึกไว้ที่ไหนบ้าง มีน้อยมากอย่างไม่น่าเชื่อ!

ประวัติศาสตร์เช่นนี้เรียกว่า “ประวัติศาสตร์จากข้างบน” ด้วยสายตาแบบนก (Bird – eye View) แต่ขาดประวัติศาสตร์จากเบื้องล่างหรือแบบไส้เดือน (Earthworm – eye View) ขำน่าประหลาดยิ่งนัก !!

๗. เมื่อมีการพูดถึงสังคมทางเลือก (Alternative Society) เป็นกระแสที่พัดจากสังคมตะวันตกที่เป็นชนชั้นล่าง หรือกระแส “สังคมอื่นเป็นไปได้” (Another world is possible) ของฝ่ายซ้ายทั่วโลก ก็เป็นปรากฏการณ์อันสำคัญ อันนำมาซึ่งการวิพากษ์อย่างแหลมคมต่อทั้งระบบทุนนิยมอันดำรงอยู่ก่อน และระบบสังคมนิยมอันถือกำเนิดขึ้นมาอย่างน่าตื่นตระหนกในโซเวียต คิวบา จีน เวียดนาม ฯลฯ เป็นต้น

เช่นนี้แล้ว อะไรคือสังคมทางเลือก ที่แท้แล้วมิใช่สังคมทางเลือกแบบ “ใหม่เอี่ยม” แต่เป็นกระแสธารของการต่อสู้ปลดปล่อยจากแอกแห่งการกดขี่และขูดรีด และครอบงำ (oppression, exploitation, domination) อันดำรงสืบเนื่องมานานภายใต้วาทกรรม “สิทธิเสรีภาพ” ... “สิทธิมนุษยชน” เป็นต้น การแสวงหาชีวิตที่ดีกว่า ที่มีศักดิ์ศรี มีคุณค่าแห่งความเป็นมนุษย์ เป็น “สิ่งเก่า” และ “สิ่งใหม่” เพียงแต่ใน “รูปแบบ” ของสังคม (form of social system) หาใช่เนื้อหาสาระ (substance) ของจิตวิญญาณการต่อสู้ของมนุษย์ไม่

๘. หากเราค้นคว้าศึกษาอย่างลึกซึ้งจริงจังจะพบว่าในสิ่งเก่านั้นมีสิ่งใหม่ และในสิ่งใหม่นั้นมีสิ่งเก่า แม้คำสอนของพระพุทธเจ้าก็มีคำสอนของศาสดาก่อนหน้านั้นหลายพระองค์ปรากฏตัวขึ้นในหน้าประวัติศาสตร์โลก เราจึงไม่ควรหลงกลกับวาทกรรม “เก่า” หรือ “ใหม่” หรือ “ทันสมัย” กับ “ล้าหลัง” แต่ควรสนใจอย่างยิ่งยวดว่า การกระทำใด ๆ ปฏิบัติการใด ๆ ได้ลงทุนลงแรงมีความเพียรแกร่งกล้าเพียงไร จริใจเพียงใด ศรัทธาเพียงใด เพียงแม้คน ๑ ชุมชน หรือปัจเจกมหาบุรุษ ๑ คน ก็สามารถพลิกฟ้าคว่ำแผ่นดินได้
๙. ฉะนั้น ขอให้ท่านทั้งหลายอย่าตื่นตระหนกกับกระแสสับสนต่าง ๆ จงยึดหลักอนิจจังอันไม่เที่ยงแท้แน่นอน ๆ

บ. บุญปัญญา
อาศรมดอนแดง
๘ ตุลาคม ๒๕๖๔
๐๒.๐๐ น.

๓ ด้วยรักแท้...

นักนิเวศวิถีชุมชน

Eco. Com. Worker

- ๑ สังคมทรมานล้มเลิกไกลไกล
ท้องฟ้าขลิบลีทองโกทรมองศรี
มนมชชาติ เหมียขย่ำปฐพี
ยื้อหนักล้น มาราววิถีชุมชน ๕
- ๒ จิวไว้เถิด... นักนิเวศ ชุมชน
ขอร้องขำจันนวิถีไท่
ทวนนิยาม สำนวนณ์ เฝาคาญเฮ
คงปลุกเร้าจิตวิญญาณผ่านวันวัย ๕
- ๓ มั่ง และมันวันนี้ไม่มีทอด
ก้าวข่างบนเรือร้อยวิถีชุมชน
ก้าวบนทางธรรมชาติ วิถีไท
ขมเพาะชนพันธ์ใหม่ดังถ้ำพาล ๕
- ๔ วิถีถิ่นวิถีไท่ จักไม่พ่าย ...
จักทำทุก ทนนิยามทุกทรมอง
ทะลวงโลกบริโภคนิยามอันล้ำมานัน
นี้แหละคือแก่นสาร...นักนิเวศชุมชน ๕

๓ ๒๕๖๒
 ๑ มอนแด่เพื่อมิตรแห่งกาล
 ณ ศรีเป็มดง วิถีธรรม
 ๗ สิงหาคม ๒๕๖๒
 "วันเดียวมันแตกอีกครึ่ง"

↪ นิเวศวิทยาและ ↪
นิเวศวัฒนธรรม

๑. นิเวศวิทยาเป็นวิชาเก่าแก่ ว่าด้วยความสัมพันธ์ของสิ่งมีชีวิตกับสิ่งแวดล้อมแต่เป็นที่น่าเสียดายว่านิเวศวิทยาละเลยสังคมชุมชนทำให้ไม่เห็นพลังสร้างสรรค์ของชาวบ้านในการฟื้นฟูป่ารักษาป่า ใช้ประโยชน์จากป่าซึ่งทำให้สืบเนื่องยาวนานมาหลายชั่วอายุคน แล้วนิเวศวิทยาส่วนใหญ่เป็นนิเวศธรรมชาติระบบนิเวศสามารถดำรงอยู่ได้นับล้านล้านปี ป่าไม่มีการเกิดการเติบโตและการตาย

นิเวศวิทยาสอนว่าป่าเสื่อมโทรมฟื้นฟูตัวเองขึ้นได้เป็น ๓ ระยะ ระยะแรกมีหญ้าขึ้น พืชชั้นล่างขึ้น ระยะ ๒ มีต้นไม้ขึ้นแต่ยังเป็นขนาดเล็ก ระยะ ๓ ต้นไม้เติบโตมีความชื้นมีความร่มเย็นต้นไม้มีคุณสมบัติเหมือนคนเหมือนสัตว์คือ เกิดแก่เจ็บตายเหมือนกัน เราจึงควรเรียนรู้อะไรหลายหลายอย่าง

ป่าไม้คือสังคมของสิ่งมีชีวิตธรรมชาตินักวิชาการค้นพบว่า สรรพสัตว์สิ่งมีชีวิตมีการพึ่งพาอาศัยกันศัพท์ทางนิเวศวิทยาอธิบายว่าสิ่งมีชีวิตทั้งปวง ตกอยู่ในวงจรหรือห่วงโซ่อาหาร (Food chain) นั้นเอง

นิเวศวิทยาบอกเรื่องราวของป่า เรื่องการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันมีโครงสร้างคือต้นไม้สูงอยู่ชั้นบนมีไม้ชั้นกลางไม้ชั้นล่างและพืชเล็ๆ ตามพื้นป่านั้นสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่โดยรอบในทางกลับกันประเภทของป่าก็เป็นตัวชี้สภาพแวดล้อมได้เป็นอย่างดี สัตว์มีการจำแนกเป็นชั้นๆ เช่นเดียวกับพืชซึ่งในป่าธรรมชาติไม่มีโรคระบาด รุนแรงสิ่งมีชีวิตต่างๆสัมพันธ์กันโดยสายใยแห่งอาหารตามปกติของสัตว์มีทุกซ์และมีสุข

คำอธิบายเรื่องแสงแดดหรือแสงสว่างมีน้อยเกินไป คำอธิบายเรื่องลมหรืออากาศก็ยิ่งน้อยคำอธิบายเรื่องบทบาทของคนยิ่งน้อยลงไปอีกเพราะมีอคติว่าคนในชุมชนคือผู้ทำลายป่า นั้นแหละความรู้เรื่องนิเวศน์จึงให้ความสำคัญต่อเรื่อง (Food chain) ลงลึกไปไม่ถึงห่วงโซ่ชีวิต คือ living chain หรือ Life Chain ของสรรพสิ่งมีชีวิต

คนมีชีวิตยืนยาวอาจจะเป็น ๑๐๐ ปีแต่เทียบไม่ได้กับต้นไม้ซึ่งอาจมีอายุถึง ๕๐๐-๑,๐๐๐ ปีการสืบทอดและพัฒนาการของต้นไม้จึงโดดเด่นในรูปแบบของ Life Chain ซึ่งมากกว่าสังคมมนุษย์หลายเท่าตัว เช่นใบไม้เศษไม้ที่ร่วงหล่นในป่าเป็นระบบการหมุนเวียนหรือพึ่งพาอาศัยระหว่างดิน กับพืชนั่นเอง แม้เนื้อ

ดินจะไม่อุดมแต่ธาตุอาหารที่หมุนเวียนในดิน ทำให้ป่า มีสรรพชีวิตมากมาย ได้อาศัย เกิด แก่ เจ็บ ตาย อยู่ที่นั่น สิ่งที่มีชีวิตเล็กๆเช่น เชื้อราที่เกาะ ตามราก พืชช่วยดูดอาหารให้ต้นไม้ขณะเดียวกันก็ได้อาหารสำเร็จรูปจากต้นไม้ เช่นกัน เป็นการตอบแทน

ต้นไม้ตระกูลถั่วมีแบคทีเรียเชื้อน้บ ล้าน น้บ แสนล้าน ช่วยดึงไนโตรเจน เพิ่มความอุดมให้ดินสัตว์กับพืช ก็พึ่งพาอาศัยกัน เช่นสัตว์นอกจากจะได้อาหาร โดยตรงจากพืชแล้ว ก็ยังช่วยแพร่พันธุ์ขยายพันธุ์ให้กับพืชเป็นการตอบแทน รากพืชหลายครั้งยามใดป่าถูก ภัยพิบัติ หรือไฟป่า ทำลายแผ่นดินถล่มต้นไม้ แก่หักโค่น ปลูกเกาะกินราก ทำให้ตาย แต่นิเวศธรรมชาติก็มีช่องทางฟื้นตัว ได้เสมอป่าฟื้นฟูตัวเองได้ เช่นหลังจากแฉ้วถาง ก็จะมีกล้วยป่า ต้นตะขบป่า นนทรีป่า ตะแบก กระบก เป็นต้น เกิดขึ้นในที่สุดก็เกิดรูปแบบป่าดั้งเดิม เช่น มีต้นยาง ริมน้ำหรือในไร่รามา มีต้นกระบาก ต้นตะเคียน ต้นแดง ระกำ ต้นกระท้อน และหวายเป็นต้น

อันเกิดจากการทำงานสัมพันธ์กันและกันมายาวนานในป่า จึงพบพื้นที่ ๓ ระยะคือระยะที่โล่งเป็นช่องว่างระยะฟื้นฟูพื้นที่และระยะเต็มวัยป่าจึงมีการ เคลื่อนไหวไม่หยุดนิ่งแม้นาทีเดียว

ข้อ ๓ อย่างไรก็ตามบทบาททฤษฎี Life Chain ยังไม่โดดเด่นเท่าที่ควร ถ้า หากจะสังเกตดูให้ละเอียดมนุษย์ทุกเผ่าพันธุ์ล้วนมีหวังโชแห่งชีวิตกับสรรพสัตว์ ชีวิตอื่นๆ อย่างแยกกันไม่ได้ ข้อเสนอเรื่องเกษตรกรรมยั่งยืน ในบางครั้งก็เป็น ไปในความสัมพันธ์แบบFood chain โดยตั้งมนุษย์ไว้ ณ จุดสูงสุดของห่วงโซ่ ทำให้ขาดมิติทางสังคม และ มิติทางมนุษย์วิทยาป่าไม้

การเสนอเรื่องคนอยู่กับป่า หรือรูปแบบเกษตรผสมผสาน สวนรอบบ้าน เกษตรอินทรีย์ เกษตรโคก หนอง นา ภายใต้วาทะกรรมเกษตรกรรมยั่งยืนจึง ลดทอนคุณค่าของ Life Chain ลงไปเหลือเพียงความมั่นคงทางอาหารหรือ รักษาความอุดมสมบูรณ์ของดินเอาไว้ ทำให้วาทกรรมนั้นตกอยู่ภายใต้กรอบ ใหญ่ของการทำลายล้างในระดับชาติ ไปโดยไม่เฉลียวใจแม้แต่น้อย(หรือรู้แต่ ฎได้)

๔. ถ้ามองจากแง่มุมทางนิเวศวิทยาวัฒนธรรมป่า มีระบบนิเวศของมันเอง ในระดับหนึ่งแต่เมื่อก้าวถึงมิติของชีวิต ๓ มิติ คนอยู่กับธรรมชาติ คนอยู่ เป็นสังคม และคนสัมพันธ์กับสิ่งสูงสุดแล้ว ความรู้ในเวศน์เดิมยังไม่ถึงลึก ซึ่งไม่พอเป็นนิเวศแบบขึ้นชมทางสัญญะ แต่ลดทอนหรือทำลายวัฒนธรรม ความเชื่ออันสั่งสมมานับ ร้อยนับพันปีนานมาแล้ว ทำลายล้างอย่างไม่น่าให้อภัย

วาทะกรรมเกษตรกรรมยั่งยืนจึงไม่มีวัฒนธรรมหรือ มีก็เล็กน้อย เป็นนิเวศน์ วิทยาตะวันตก มิใช่ใช้นิเวศวัฒนธรรมชุมชน อันเป็นพื้นฐานของการเข้าใจ สำนึกชุมชนต่อเรื่องของธรรมชาติ ดังเช่นป่าไม้และการเพิ่มพื้นที่ป่า ที่เป็นกระแสสูงในปัจจุบัน...เป็นสำนึกบิดเบี้ยวผิดผิด

๕. กระแสอนุรักษ์ฟื้นฟูป่า จึงปฏิเสธบทบาทของชุมชนเป็นส่วนใหญ่ ไม่เข้าใจวงจรชีวิตของมนุษย์ผู้ซึ่งผูกพันและผูกสัมพันธ์กับป่ามาจนตลอด ชีวิต ตลอดปู่ย่าตายาย ป่าที่ไม่มีวัฒนธรรมเป็นป่าสุ่มเสี่ยงต่อการถูกทำลาย วัฒนธรรม ที่ไม่มีป่าคือบริโภคนิยม สุดชั่วผลสุดท้ายการฟื้นฟูดูแลป่าซึ่งทุ่มงบประมาณลงไปมหาศาลก็ล้มเหลว อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้เลย

จนกว่ารัฐจะยอมรับให้ชาติดิพันธ์ เป็นเจ้าของผู้ดูแลป่าใช้ ประโยชน์จาก ป่าอย่างเต็มที่ ปลุกป่าฟื้นฟูป่าในหลากหลายรูปแบบ การเพิ่มเนื้อที่ป่า การต่อสู้อากาศร้อนที่เป็นกระแสสำคัญในทุกวันนี้ ก็จะก้าวหน้าไปได้ยากและล้มเหลว ครั้งแล้วครั้งเล่า เพราะขาดความเข้าใจอย่างถ่องแท้ ของความสัมพันธ์ระหว่าง มนุษย์กับธรรมชาติซึ่งลึกซึ้งไปในศรัทธาความเชื่อของมนุษย์ชาติ

๖. สรุปได้ว่าเส้นทางการพัฒนาแนวใหม่ที่สุด จึงอยู่ที่การทำความเข้าใจการ สร้างรูปธรรมนิเวศวัฒนธรรมชุมชนEco. Community System ในระดับรากหญ้าแล้วขยายเข้าไปมีบทบาทในภาพใหญ่Micro policy ของการฟื้นฟูอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรมนุษย์

ทัศนคติที่ผิดคิดอันเกี่ยวกับป่าและป่าชุมชน

๑. คำว่าป่า ก็คือ ป่าอนุรักษ์อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ป่าสงวนแห่งชาติป่าต้นน้ำเป็นต้นไม่มีป่าในรูปแบบอื่นๆเช่นป่าชุมชน ป่าครอบครัว ป่าหัวไร่ปลายนา ป่าวัดป่า ป่าปู่ตา ป่าบุงทาม ป่าจอมปลวก ป่าทำเลเลี้ยงสัตว์ป่าชุมชนน้ำเป็นต้น

๒. เมื่อพูดถึงป่า คือWildness คือป่าที่ไม่มีคนอาศัย แยกคนออกจากป่า แยกปลาออกจากคน ชาวบ้านอยู่ที่ไหนป่าจะพินาศเพราะไปโค่น ไม้ขาย รับจ้างนายทุนเลื่อยไม้สักลอบตัดไม้ขาย ไม้กล่าวถึงการให้สัมปทานป่าไม้ไม่เอ่ยถึงนโยบายการ ปลูกพืชเศรษฐกิจ ปลูกปอ ปลูกมัน ปลูกอ้อย ปลูกยูคาลิปตัส หรือไม้โตเร็วชนิดอื่นๆเพื่อใช้เป็นวัตถุดิบป้อนให้อุตสาหกรรมอาหาร อุตสาหกรรมเลี้ยงสัตว์ อุตสาหกรรมทำไม้ส่งเข้าโรงเลื่อย

ส่วนป่าที่มีคน คือป่าละเมาะ ป่าเสื่อมโทรม ป่าเสื่อมสภาพ ป่าไร่เลื่อนลอย ชาวบ้านในชุมชนคือคนชอบตัดโค่นป่า คือผู้ร้ายทำลายป่า จึงต้องใช้กฎหมาย และกองกำลังขับไล่ อพยพออกไปให้หมด แล้วปลูกป่าขึ้นมาใหม่โดยรัฐราชการ โดยเฉพาะกรมป่าไม้ซึ่งชาวบ้านเรียกว่ากรมป่าไม้ม้วยมรดง ทัศนคติผิดๆเช่นนี้ทำให้ป่าไม้มีคนแม้จะประกาศเขตอนุรักษ์เขตป่าสงวนหลายร้อยหลายพันแห่ง แต่พื้นที่ป่าก็ลดลง ถึงจุดวิกฤตในทั่วทุกภาคของประเทศไทย

๓. ด้วยทัศนะแบบคนนอกหรือแบบคนเมือง ทัศนวิชาการ แบบวนศาสตร์ที่มองเห็นแต่ป่าทางกายภาพ ป่าคือต้นไม้และสัตว์ป่าเท่านั้น ไม่มีสัตว์มนุษย์คนในชุมชนคือผู้หักล้างถางพงทำนาทำไร่หรือแผ้วทางป่าให้เตียนเพื่อจะขายที่ดิน แล้วก็บุกรุกป่าต่อไป เป็นวัฏจักรเช่นนี้ คือทัศนะประวัติศาสตร์ ที่ผิดข้อเท็จจริงอย่างเหลือเชื่อ ทั้งทั้งที่มีการบันทึกมากมายว่าตั้งถิ่นฐานในป่านั้นมีระยะเวลานานเป็น ร้อยเป็นพันปี แม้กระทั่งในเขตป่า Yellow Stone ในสหรัฐอเมริกา ก็มีชุมชนอินเดียนแดงบุกรุกอยู่อาศัยปลูกพืชอาหาร เลี้ยงม้า เลี้ยงวัว เลี้ยงควาย มายาวนานก่อนพวกผิวขาวในยุโรปจะเข้าไปแจ้งยึดด้วยกำลังและกฎหมายเพื่อครอบครองเป็นกรรมสิทธิ์ของพวกเขาด้วยวิธีการอันป่าเถื่อนโหดร้ายไล่เช่นฆ่า ทำลายล้างเผ่าพันธุ์ ชนพื้นเมืองดั้งเดิม วิชาความรู้ทางป่าไม้หรือวนศาสตร์ จึงเป็นเรื่องทางชีววิทยาล้วนๆแม้ว่าเขาจะรู้เรื่องอย่างละเอียดซับซ้อนจัดแจง

พืชสัตว์ออกเป็น Genus เป็น Species แต่พวกเขาสนใจละเอียดชุมชนที่ตั้งถิ่นฐาน อยู่ในป่าอาศัยป่าเลี้ยงชีพดูแลรักษาป่าและฟื้นฟูป่าที่ดินเป็นระบบนิเวศ ๕-๗ เขตได้แก่ สวน นา ไร่ หนองหัวไร่ปลายนา ป่าทำเลเลี้ยงสัตว์ ป่าโคก หายู่หากินป่าดงดิบ เป็นต้น

วนศาสตร์เป็นศาสตร์ที่ไม่มีคนไม่มีชุมชน นักวิชาการด้านนี้จึงใจแยกพวกชาวบ้านออกไปด้วย เป้าหมายแอบแฝงแย่งยึดพวกเขาไม่มีความรู้เรื่องของชุมชนพวกเขา มีติดต่อกันวัฒนธรรมชุมชนและใจเรียกชาวบ้านว่าเป็นพวกป่าเถื่อนไม่รู้จักความสำคัญไม่รู้เรื่องนิเวศอันซับซ้อนชาวบ้านจึงกลายเป็นตัวการตัวร้ายมารับเป็นศตวรรษ ดังนั้นเมื่อปี ค.ศ. ๑๘๕๔ หัวหน้าเผ่าอินเดียนแดงในรัฐวอชิงตัน กล่าวไว้ในสุนทรพจน์ ชื่อ Bonds Between Man and Earth กล่าวตอบข้อเรียกร้องของประธานาธิบดีสหรัฐ ที่ขอซื้อ (ด้วยกำลังบังคับ) ดินแดนจากเผ่าอินเดียนแดงตั้งใจความตอนหนึ่งว่า ท่านต้องสอนให้ลูกหลานของท่านรู้ว่าแผ่นดินที่เค้ายึดอยู่คือเก้าอี้ของบรรพบุรุษเราเพื่อเขาจะได้เคารพแผ่นดินนี้จึงสั่งสอนลูกหลานของท่านเช่นเดียวกับที่เราสอนลูกหลานของเราเสมอว่าโลกนี้คือแม่ของเรา ความวิบัติใดใดที่เกิดขึ้นกับโลก ก็เกิดขึ้นกับเราด้วยหากมนุษย์ถ่มน้ำลายรดแผ่นดินก็เท่ากับมนุษย์ถ่มน้ำลายรดตัวเอง เราคิดว่าโลกนี้มีได้เป็นของมนุษย์แต่มนุษย์เป็นส่วนหนึ่งของโลกนี้ทุกสิ่งทุกอย่างมีส่วนผูกพันต่อสรรพสิ่งซึ่งกันและกันเช่นเดียวกับสายเลือดที่ผูกพันในครอบครัวทุกสิ่งทุกอย่างมีส่วนผูกพันต่อกันความวิบัติที่เกิดขึ้นกับโลกนี้จะเกิดขึ้นกับมนุษย์เช่นกันมนุษย์ไม่ได้เป็นผู้สร้างเส้นใยแห่งมวลชีวิต แต่มนุษย์เป็นเพียงเส้นใยเส้นหนึ่งเท่านั้นหากเขาทำลายสายใยเหล่านี้เขาก็ทำลายตัวเอง สุนทรพจน์นี้แปลโดย พิสิษฐ์ ฌ พัทลุง ปี ๒๕๓๘ หมู่ที่คุ้มครองสัตว์ป่าและพรรณพืช แห่งประเทศไทยนับเป็นสุนทรพจน์ของชนพื้นเมืองที่ลึกซึ้งและกินใจ เหลือจะกล่าว

๔. เหตุใดเล่าชุมชนในป่า จึงผิดกฎหมาย ทุนนิยมอุตสาหกรรมได้สถาปนาระบบกรรมสิทธิ์ส่วนบุคคลโดยออกกฎหมายป่าไม้กฎหมายที่ดินหลายต่อหลายฉบับด้วยเป้าประสงค์ขับไล่ไล่ส่งให้ชาวบ้านออกจากถิ่นฐานที่พ่อแม่บรรพบุรุษมอบให้โดย ยังไม่มีกฎหมายรองรับอันเป็นวัฒนธรรมจารีตประเพณีที่สั่งสมและสืบทอดมาหลายชั่วอายุคนแน่แท้พวกเขาไม่รู้สาเหตุใดจึง เรียกแผ่นดินว่า

แม่ธรณี พื้นน้ำเรียกว่าแม่คงคา เหตุใดจึงเรียกขานว่าแม่โพสพ เหตุใดชาวบ้านจึงมีพิธีเลี้ยงศาลเจ้าป่า และเคารพปละมีเทวดาอารักษ์มีเจ้าป่าปกป้อง ปกป้องรักษาทุกเขาทุกขัป่าประวัติศาสตร์ ชุมชนบอกโลกว่า ชาวบ้านหาอยู่หากินกับป่าได้อาศัยปัจจัย ๔ คืออาหารที่อยู่อาศัย เสื้อผ้า ยารักษาโรค จากป่าได้สร้างพิธีกรรมต่อกัย้าความสำคัญของป่าว่าสำคัญเท่ากับชีวิตของตนเอง

หากสืบสานศรัทธาความเชื่อต่างๆที่เหนือธรรมชาติSuper Natural ของชุมชนของชาติดิพันธ์ต่างๆทั่วโลกล้วนแล้วแต่อยู่ในกรอบความเป็นหนึ่งเดียวกับธรรมชาติของมนุษย์ ดังเช่นคำกล่าวสุนทรพจน์มีชื่อว่า bands between mano and Earth โดยหัวหน้าเผ่าอินเดียนแดงแสดงต่อชาวผิวขาวในรัฐวอชิงตันสหรัฐอเมริกา

๕. มนุษย์ชาติจากต้องปฏิวัติจิตสำนึกใหม่ ทำลายความคิดผิดๆเหล่านั้นลงเสียโลกจึงจะรอดพ้นจากความหายนะไม่ว่าจะด้วยเหตุโลกร้อนและร้อนจัดหนาวจัดเกิดภัยจากโรคร้ายซึ่งระบาดไปทั่วโลกระลอกแล้วระลอกเล่า ผู้คนบาดเจ็บล้มตายนับสิบล้านร้อยล้านอันเกิดจากภัยที่มนุษย์สร้างขึ้นเองอันเกิดจากความรุ้อันไม่รู้จักสิ้นสุดของมนุษย์เกิดจากการพัฒนา แบบแยกส่วนกล่าวคือมีแยกกันเป็นส่วนส่วนไม่เห็นองค์รวม

Wholeness มีทัศนะ แบบตาบอดคลำช้าง ไม่อาจจะมองเห็นช้างทั้งตัวได้เลย น่าอนาจนึก ท่านมหามอตะคานธึเคยกล่าวถ้อยคำอันลึกซึ้งว่า The Earth provides enough for every man's NEEDS but not for ever Man s GREED แปลว่า โลกมีให้กับทุกคนแต่ไม่อาจตอบสนองต่อความโลภของคนทุกคนได้เลย

วงวิชาการและความรู้สมัยใหม่ใช้เหตุผลใช้ผลแบบวิทยาศาสตร์เป็นหลักจนลืมนึกถึงสามัญสำนึกหรือcommon sens uality Banerjee นักวิชาการป่าไม้ผู้เลื่องชื่อของอินเดียนแดงผู้ริเริ่มจัดทำป่าชุมชนในอินเดียนเป็นแห่งแรกเคยกล่าวไว้ว่าอย่างน่าประทับใจไว้ว่า Big trees for the big people small trees for the small people

สังคมไทยได้ผ่านความขมขื่น จากการกดขี่ทางการเมือง จากการขูดรีดทางเศรษฐกิจผ่านการสูญเสียชีวิต และเลือดเนื้อไม่รู้กี่ครั้งต่อกี่ครั้งสังคมเรา

ได้ผ่านการทำลายล้างทรัพยากรธรรมชาติโดยเฉพาะป่าไม้มานานับครึ่งไม่ถ้วน เราต้องการชีวิตสันติสุขในท้องถิ่นต้องการให้คนในชุมชนมีชีวิตมั่นคงไม่ต้องอพยพเข้าสู่เมืองหลวงเพื่อหางานทำหารายได้ไม่ต้องเร่ร่อนพเนจร ไม่ให้เกิดช่องว่างมหาสาร ของคนรวยจนอยากให้นักุขย้เรียนรู้ใหม่เพื่ออยู่อย่างสมดุลย์กับธรรมชาติจะเป็นคำตอบและเป็นเส้นทางอีกสายหนึ่งซึ่งจะไปนำไปสู่ความยุติธรรม Justice และสันติธรรม Peace แน่แท้

ในความเป็นจริงเวลานี้ทุกวันนี้สังคมกำลังเดินสู่ประตูแห่งความสิ้นหวังมากขึ้นทุกทีที่มีความขัดแย้งแหลมคมและรุนแรงยิ่งขึ้นทุกทีราวกับว่าเข้มนาฬิกานั้นถูกหมุนถอยหลังไปอีกเป็นร้อยๆปี

๖. สรุปว่าจักต้องปลุกและปลุกสำนึกขึ้นมาใหม่ปฏิวัติล้มล้างสำนึกเดิมอย่างถอนรากถอนโคนภายใต้อุดมการณ์เรียกว่านิเวศสังคมนิยม (Eco .Socialism) อันมีรากเหง้าเดิมแห่งวัฒนธรรมชุมชนหรือนิเวศวัฒนธรรมชุมชนมีภูมิปัญญาท้องถิ่นก่อรูปขึ้นมาร่วม ๔๐ ปีแล้วภายหลังยุคแบ่งซ้ายขวาหรือยุคสงครามเย็นนั่นเอง

ทางสายใหม่บันทึกบทท้าย

บนทางเลือกหลายสายกระจายมั่วกลุ่มเป้าหมายมีดมั่วมีหลายเป้าวาทะกรรมหลากหลายคือมั่วเมาเป็นต้นเค้าเบื่องเบนเป็นราศีทุนนิยมผงดัดขึ้นยืนเท่อเล่อ ไม่ต้องเบลอเพลอสติเป็นผีบ้าหากประเด้นมองเห็นคือผีห้า วึ่งไขว่คว้าเคลื่อนไหวไร้อิสระทุนผูกขาดสิ้นชาติสิ้นประชาคงเหลือแต่ผีห้าขาดาน นั้นปลุกกระแสดนชั้นกลางเป็นสำคัญเพื่อห้าห้าห้า สามัญชนจนจนดินประชาธิปไตยคือใครมีอำนาจจอธิปไตยคนทั้งชาติอยู่ตรงไหน เศรษฐกิจพอเพียงอย่างไรจึงปล่อยให้ซีพีซีชิวานา

ประชานิยมมิใช่นิยมประชาแจกแล้วแจกจนผีห้า สัมกินบ้านไม่เลี้ยงปลาแต่แจกปลาให้เป็นทานภาชีใช้เงินกู้ผู้ยากจนวิกฤตการชุดรีดและกดขี่รากสุดลึกคือวลิปลุกยุคสมัยสังคมนกินคนดำเนินไปสังคมนตีเปลี่ยนผีให้เป็นคนจากขุนเขาสู่ทะเลอันเว้งว่างจากเวินด์เทรต สิ่งก่อสร้างอันยิ่งใหญ่ไปทางสงครามกับยูเครนดำเนินไปศักดินานั้นไซ้ร่วมคักคักทุนจึงประกาศคำเตือนต่อเพื่อนมิตรอย่าหลง

ทางหลงผิดว่าหลากหลายว่าสวยงามว่าใจกว้างไม่วุ่นวายนทน้อยนั้นคงจะตาย
ในกรงทองตำนานแห่งท้องฟ้ายืนยาวนักครณีนีมีศรีศักดิ์เป็นแม่ฉันมีแสงแดด
แสงดาวมีดวงจันทร์มีแมกไม้เป็นสวรรค์เลี้ยงผู้คนเมื่อผีห้าขาทานกินบ้านเมือง
ชีวิตจึงระคายเคืองจนใบ้าสวัสดิการสวัสดิเกินต่างบูชาเพ็ง ตัวเองไร้ค่ามาพึ่ง
กุนะมิ่งมวลมิตรเอ่ยสหายทางสายใหม่อยู่ไหนลองพูดคิดจะจำว่าตรงไหนพุทธ
ธรรมล้ำเลิศหรือมิใช่จะไขว่คว้าถึงไหนแห่งนัยยะปราชญ์แห่งปราชญ์กล่าวไว้
ธรรมชาติคือเทพยดาล้ำสมัยอกาลิโอไลต์การเคลื่อนตัวไปถึงวันไว้สิ้นสุดหยุด
สิ้นลมไม้สิ้นลมแต่ลมมีแต่ผิดไม้สิ้นจิตแต่จิตเชื่อมสูงต่ำไม่สิ้นใจแต่ใจนั้นดำดำ
ไม่สิ้นคำแต่เคื่องหูมีรู้วายทางสายใหม่ผุดผายประกายฟ้าโรชชรา จักหลับจักดับ
สูญสังคมนิยมแบ่งปันคินนาบุญนิเวศน์รุ่นสุดสดใสปรากฏแล้วนะเบิกตาดูหน่อ
อ่อนโลกใบใหม่ เหลียวหลังไปโลกเก่าเฝ้าดูอยู่จึงประกาศถ้อยคำนำศัตรูคือต่อสู้อ
อำนาจนิยมให้จมดินหรือมีทางทางหนึ่งทีสร้างสรรค์มีอ้างว่างโดดเดี่ยวเชี่ยวชาญ
อาจหาญปฏิวัติรากหญ้าแม่เนิ่นนานนั่นคือสายธารแห่งวัฒนธรรมชุมชน

๘ บทกวีล้านนาเศศศตวรรษ

๓ พักกระดาน สว่างใจในวัน
 ไม้ขมเบาตลอดชีวิต ลอยลี้ลี้
 แสงสุริย (สาด ล้อ) งามห้องใจ
 พลุสี หวันไซว ดั่งฝันคนหนึ่ง

๔ เขียว เดือเขิน ทายเทพท้อสีที่
 ทรายเทพ มีมณีระย้าเขินใน
 อีกร่มท้อ โลก ขาว งาม งามไว
 ลุกนลานท่าอพรอมใจ เผลอรัยคน

๕ ด้วงคางคก คัด คัด นี เวศวิชัย
 ศิริภค นัน ลัน ปรี ลัน คณนมา
 ปรากฏศกคช (สาร) ผู้เขินมา
 เขิน ลัน มณ (สอ) ท้าย แสงตะวัน

๖ ปรากฏอยู่ในใจกลาง จักวอด
 จักสิ้นเข็ดเขินมา นจน พักใจ
 ด้วงคางคก ใจ จัก สัก
 อีสานใหม่ จักไม่ แล้วไม่พูดกัน

๗ ใจเขิน (ก) กสิ จัก บักร
 จัก ก็นน (ค) ไซค ชะตอ งาม น้อย ใน
 ทัก จัก ใจ ลัน ลัน " ศิริ อธิ มณ ไตรม "

จัก กอ (ก) ด้วง คค ด้วง อ้น โพน มณ
 จัก บรรค ลัน เขิน ... กณ แล อธิ มณ

© Say Sit Sit
 Ummat Chonlathorn
 บ้านเลขที่ Eon-Ton Pole
 ๒ มกราคม ๒๕๕๕
 ๐๖ ๐๐๐๐/๐๐๐๐๐๐

➤ วิถีนิเวศ Eco Life Style ➤
เปิดประตูสู่โลกใหม่

๑. การเปลี่ยนแปลงโลกโดยการเปลี่ยนโครงสร้างและนโยบาย ได้ถูกผลิตซ้ำผ่านระบบการเมืองส่วนบน จนประจักษ์ชัดแจ้งขึ้นทุกขณะแห่งลมหายใจว่า โลกธรรมชาติถูกย่ำยี นับตั้งแต่แผ่นดิน, ผืนน้ำ, มหาสมุทร และผืนฟ้า ล้วนถูกมนุษย์ไฮเทคเหยียบย่ำทำลายจนย่อยยับ เจียนจะอับปาง ดังเช่นที่ปรากฏขณะนี้

..การรับรู้เรื่องราวระดับปรากฏการณ์ ซึ่งเรียกว่าวิกฤตสิ่งแวดล้อม ได้โดดเด่นขึ้นมาท่ามกลางสังคมชนชั้นอันกว้างขวางขึ้นทุกวันนี้

๒. นักเคลื่อนไหวทางการเมืองและนักเคลื่อนไหวทางสังคม ตั้งแต่ยุคฮิปปี้หรือสังคมนิยมกระแส (หรือสังคมนิยมทางเลือก) ของสังคมตะวันตก อันเป็นกระแสลมแห่งโลกทุนนิยมยังไม่สามารถหยั่งลึกถึงวิกฤตใหญ่แห่งจิตวิญญาณเมื่อเป็นเช่นนั้น พวกเขา (และพวกเราซึ่งติดตามเขา) จึงได้ติดกับดักแห่งการปฏิรูปอันไร้สาระแห่งอนาคต ไร้เป้าหมายอันสว่างไสว เต็มไปด้วยความมืดมนนรกนารีกน่าชัง

๓. กาลเวลาได้ดำเนินมาถึงจุดมรรควิถีหรือวิถีชีวิตใหม่ หากมีแต่การรับรู้วิกฤตเท่านั้น ไม่ใช่ทางออกแน่นอน, แน่แน่นอน เมื่อรู้และมีความรู้ (ปรียัติ) สร้างรูปแบบใหม่เพียงแค่ลำแดงผู้ก้าวตามกระแสทางเลือก แต่พวกเขาไม่ใส่ใจต่อการปฏิวัติวิถีของตนเอง พวกเขา (และพวกเรา) จึงดำเนินวิธีการพ่นน้ำลายแห่งความก้าวหน้า, แต่การกระทำประจำวันเต็มไปด้วย “ความเคยชิน” แบบบริโภคนิยม (สุดชั่ว)

๔. ประตูลูกโลกใบใหม่ทำได้ทุกคน หากมีรอความหวังจากการโปรยปรายให้ทานของผู้มีอำนาจเหนือกว่า วิถีชีวิตทวนกระแส คือ วิถีที่ต่างจากได้กระแส หากเราเข้าใจว่าการตอบโต้กระแสเป็นความชอบธรรม การหาทางออกเล็ก ๆ น้อย ๆ ย่อมเป็นบานประตูที่สืบเนื่องไปสู่เป้าหมายที่ใหญ่กว่าอย่างแน่นอน

ใคร่ครวญและครุ่นคิด..เล็ก ๆ น้อย ๆ แห่งความสุขย่อมสะสมเป็นวิถีอิสระ... ยิ่งอิสระ ก็ยิ่งเข้าใกล้ชิดกับธรรมชาติ เมื่อคุณรู้สึกได้ถึงอ้อมกอดแห่งธรรมชาติ คุณจะไม่ได้โดดเดี่ยว และไม่เห็นความอบอุ่นอื่นใดที่เหนือกว่าอ้อมกอดของพลังธรรมชาตินั้น

๕. ดำเนินวิถีบริโภคนิยม คือ พึ่งพาโรงงาน พึ่งพานายทุนใหญ่ พึ่งพารัฐบาล พึ่งพากระทรวง ทบวง กรม วึ่งไล่ล่าโครงการใหม่ ๆ อันเกิดจากความเข้าใจผิด (มิจฉาทิฐิ) ย่อมดำเนินไปสู่กับดักแห่งการล่มสลายทางสติปัญญาและทางจิตวิญญาณอันล้ำค่า เมื่อตัดสินใจสู่วิถีชีวิต (Eco Life Style) จึงเป็นสำนึกใหม่ คือ เป็นสำนึกว่า “ปัจเจกบุคคล” สามารถปลดปล่อยพลังได้สูงสุดเหนือกว่าพลังแห่งโครงสร้างอันดูใหญ่โตมหฬาร ฯ

บ. บุญปัญญา

๕ มกรา ๖๕

๑. Go Green "Global Revolution"
(Holistic Revolution)

→ Alliance of Green
Alliance of Hope

๑. Go Green Now

๒. Green Family

๓. Green Community

๔. Green World

๕. And Green Heart

สีเขียว คือ ธรรมชาติ

สีเขียว คือ ครอบครัว

สีเขียว คือ ใจที่รักและห่วงใยธรรมชาติ

→ วันที่ ๓๐ ๓ ๒๐๑๖

เขต Big C กิ่งกวดใหญ่

ว.ศ. ๑๖๖

*** ปลูกธรรมชาติ ด้วยเกล้าด้วย,
เพื่อจะได้ "พลัดกะลาที่คว่ำ"

ทิ้งขยะให้
พลัดธรรมชาติ จักปรากฏผล!

➤ หล่อหลอมตนเองสู่ ➤

Eco. Activism

๑. Activism ปฏิบัติการตอบโต้ต่อการครอบงำของระบบโดยไม่หยุดหย่อน ไม่หยุดยั้ง และไม่ยอมรับกฎหมาย หรือกฎกติกาใดๆ นั่นคือนักเคลื่อนไหวทางสังคม มีคำพูดว่า “นักเมากการเคลื่อนไหว” (activism) แต่เมื่อการเคลื่อนไหวมีเป้าหมายสู่สังคมแบบนิเวศ (หรือใกล้ขีดธรรมชาติ) การเคลื่อนไหวในรูปแบบปรับเปลี่ยนนโยบาย หรือแค่มีมาตรการแบบคาร์บอนเครดิตและอื่นๆ อีกมาก ล้วนแล้วแต่การยึดเวลาของระบบเดิม นั่นคือ การทำลายธรรมชาติพร้อม ๆ กับการกดขี่ทางสังคมและการเมือง
๒. Eco. Activist คือ ข้อเสนอเพื่อให้หลุดจากความรู้ความคิดทางนิเวศสู่การปฏิบัติการ อันเป็นประตูโลกใบใหม่โดยตัวนักเคลื่อนไหวเอง กล่าวคือ ต้องเดินข้ามจากทฤษฎีทางสังคมการเมืองไปสู่การลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง สิ่งนี้มิใช่สิ่งใหม่ ในยุคล่าอาณานิคม ท่านมหาตมะคานธีได้นำเสนอการพึ่งตนเองว่า หลังจากการปลดแอกทางการเมืองออกจากมหาอำนาจราชอาณาจักรอังกฤษแล้ว ชาวอินเดียต้องเสริมสร้างการพึ่งตนเอง ท่านมหาตมะคานธีจึงได้นำเสนอสังคมใหม่ เรียกชื่อว่า สังคมสัตยาเคราะห์ นั่นคือ การนำเสนองานพึ่งตนเองด้วยสติปัญญาของตัวเอง มิใช่เดินไปตามเส้นทางทุนนิยมตะวันตก
๓. สุนิเวศวิติ จึงมิใช่เรื่องใหม่ แต่ก็ได้ถูกกระแสบริโภคนิยมแห่งยุคสมัย (modernization) เหยียบย่ำทำลายทิ้งโดยปฏิบัติการแบบ I.O. (information operation) และการจัดตั้งโดยระบบการศึกษาสมัยใหม่ เป้าหมายของการจัดตั้งระบบการศึกษาสมัยใหม่ คือ ให้คนบูชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อเอาชนะกฎเกณฑ์แห่งธรรมชาติให้ได้
๔. การกลับคืนสู่ธรรมชาติโดยทางความรู้นิเวศศึกษา หรือโดยนโยบายลดโลกร้อนและอื่น ๆ ล้วนแล้วแต่ยกย่องความสามารถทางระบบ ของกลไกของหน่วยงาน ของบรรดาสถาบันทั้งปวงที่ถูกสถาปนาขึ้น แต่สิ่งใหม่ ๆ เหล่านั้นล้วนแล้วแต่คอร์รัปชั่น ไร้จินตภาพแห่งอนาคต ถูกกักขังด้วยความสมบูรณ์แบบบริโภคนิยม นั่นคือการดำเนินวิถีปฏิบัติต่อธรรมชาติ (anti-nature) ความมั่นคงยั่งยืนของพวกเขาเหล่านั้น คือความยั่งยืนแห่งการทำลายโลกธรรมชาติ (anti-nature) ดังนั้น พลังแห่งการสร้างสรรค์ที่ปฏิวัติจึงต้องไม่สยบยอมต่อสถาบันหรือกลไกแห่งการปฏิรูปทั้งปวง

๕. Eco. Activist คือ การปรับเปลี่ยนบทบาทอันสำคัญ เพื่อบอก
นักเคลื่อนไหวว่า “คุณต้องทำในสิ่งที่คุณพูด” ไม่ใช่พูดเรื่องป่า เรื่องเกษตร
ธรรมชาติ แต่ในชีวิตประจำวันมีแต่การทำลาย เราต้องหล่อหลอมตนเอง
ในแต่ละวันตั้งแต่ตื่นนอน หลับนอน จนกระทั่งถึงวันรุ่งขึ้น เราต้องสร้าง
วิถีสันโดษ อยู่ใกล้ชีวิตธรรมชาติ และต้องมีความศรัทธาเชื่อมั่นว่า พลัง
ธรรมชาติ ณ จุดเล็ก ๆ จักสามารถปรับเปลี่ยนโลกได้มากกว่าการมีนโยบาย
บายเป็นร้อยเป็นพัน

นิเวศวิถี หรือ วิถีนิเวศ คือการต่อสู้อันแหลมคม คือบทพิสูจน์จิตใจของคุณ
พิสูจน์ศรัทธาของคุณว่าคุณอยากสร้างโลกแบบใด เพื่อใคร หรือเพื่อตัวคุณเอง

จงฟังถ้อยคำของมหาตมะคานธีที่ว่า “จงดำรงอยู่ ณ วันนี้ ตั้งว่าชีวิตจักสั้น
สุด ณ วันพรุ่งนี้”

อย่าลืมพลังอันยิ่งใหญ่ในตัวคุณเอง.

รัก - ศรัทธา

บ. บุญปัญญา

๖ มกราคม ๖๕

➤ ขอบเขตการเคลื่อนไหว ⇐

“รัฐซ้อนรัฐ”
หลักคิดพื้นฐาน

๑. เคลื่อนไหวจากฐานรากชุมชนหรือท้องถิ่น (Localization) รวบรวมประสบการณ์ ๔๐ ปีให้เป็นองค์รวม (Holistic) จัดความสัมพันธ์ล้อมรอบวิถีชีวิตเพื่อคุณภาพชีวิตและเพื่อให้เห็นช้างทั้งตัว (WhoLe elephant) ให้ได้
๒. ยกระดับทางทฤษฎีและประมวลองค์ความรู้ (Indigenous Wisdom and Knowledge) เข้ากับองค์ความรู้ร่วมสมัย (Existing Know Leolage) โดยการพบปะแลกเปลี่ยน รวบรวมและสังเคราะห์จากข้อมูลเอกสารประมวลจากปราชญ์ชาวบ้านทำวิจัยภาคสนามแบบองค์รวมเป็นต้น อย่างทิ้งให้งานเดิม ๔๐ ปีถูกทิ้งถูกลืมหรือถูกบิดเบือนเป็นอันขาด
๓. ศึกษาเรียนรู้ พบปะแลกเปลี่ยนกับ (Locallization) ในขอบเขตสากลหรือ (Localize International) อย่าละเลย หรือดูเค้าว้าเป็นของต่างชาติจะคับแคบจนสมองฝ่อ อนาคตตีบตัน ไร้แสงสว่างทางปัญญา
๔. ศึกษาค้นคว้าอุดมการณ์หลากหลายสำนัก เช่น พุทธศาสนา คริสต์ศาสนา มุสลิม ฮินดู เต๋า เป็นต้น รวมทั้งอุดมการณ์ทางการเมือง เช่น ประชาธิปไตย สังคมนิยม อุดมการณ์สีเขียว (Deep green movement) โดยเฉพาะมนุษยนิเวศน์ (Human ecology) ซึ่งกำลังเติบโตเป็นแก่นกลางต่อยอดจากนิเวศวิทยาเดิม (Traditional ecology)
๕. ใช้ฐานจากข้อ๑-๔ เพื่อเคลื่อนไหวสู่พื้นที่สาธารณะแล้วยกระดับเป็นวาระแห่งชาติ ภายในหนึ่งถึงสามปีไม่ควรรอช้า จะล่าหลังเกินกาล
๖. ยืนยันหลักการพึ่งตัวเอง ปกครองตัวเอง จัดการตนเอง เช่น
  - พึ่งตัวเอง Self Reliance ภายใต้การพึ่งพาอาศัยกันและกัน
  - ปกครองตัวเอง Self government ภายใต้โครงการกรอบใหญ่แห่งรัฐทุนนิยม และภายใต้การครอบงำของประชาธิปไตยอำนาจนิยม
  - การจัดการตนเอง Self management) แบ่งปันทรัพยากรและแบ่งบทบาทหน้าที่ให้เกิดการมีส่วนร่วมและเป็นเจ้าของร่วมอย่างแท้จริงไม่ใช่ทำไว้โชว์ (Show case)หรือทำแบบฝึกซีโรยหน้า หรือดีสองหน้า ในการทำกิจกรรมทั้งปวง
  - ให้มีความต่อเนื่องสะสมยาวนาน เพื่อให้เกิดความยั่งยืนของธรรมชาติและสังคม

๗. ยืนหยัดและชูคำขวัญ “ลดอำนาจรัฐเพิ่มอำนาจประชาชน” ประชาชน
จักกำหนดอนาคตของตนเอง (People can peacefully choose Their
own future) และชาติคือประชาชนไม่ใช่แค่ชนชั้นนำกำมือเดียว
ขอบเขตพื้นที่การเคลื่อนไหว

กลไกโครงสร้างของรัฐโดยรวมมีความซับซ้อนในซับซ้อนทำให้พันธะหน้าที่
ต่างๆ ไม่ชัดเจนตรวจสอบไม่ได้บางกระทรวง ทบวงกรมใหญ่โตมหฬาร
แต่เป็นยักษ์ใหญ่ไร้กระบอง และมักจะแก้ปัญหาที่ปลายเหตุไม่สามารถ
แก้จนถึงรากถึงโคนได้

๑. เขตการปกครองพิเศษ เช่นเดียวกับกรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา
ก่อให้เกิดเป็นกระแสในเมืองทุกจังหวัดไม่ว่าจะสำเร็จหรือไม่ก็ต้องทำ ทำต่อเนื่อง
ไปเรื่อยๆ เรื่อยๆ จนบรรลุชัย ๕ ถึง ๑๐ เมือง ทั่วทั้งประเทศดังเช่น กทม.

๒. ยกระดับงานภูมินิเวศย่อย (ระดับตำบล) ให้เป็นเขตปกครองพิเศษ
พุ่งเป้า ไปเอาเขตปกครองตนเอง ดังเช่นในประเทศทุนนิยมและสังคมนิยม
หลายประเทศ อันหมายถึงการมีอำนาจนิติบัญญัติ อำนาจตุลาการและอำนาจ
บริหาร เป็นตัวของตัวเองโดยไม่ขัดแย้งกับกติกาใหญ่ของประเทศ (เรียกกันว่า
รัฐธรรมนูญ) ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมท้องถิ่น ชนชาติที่แตกต่างกัน

บทสรุป

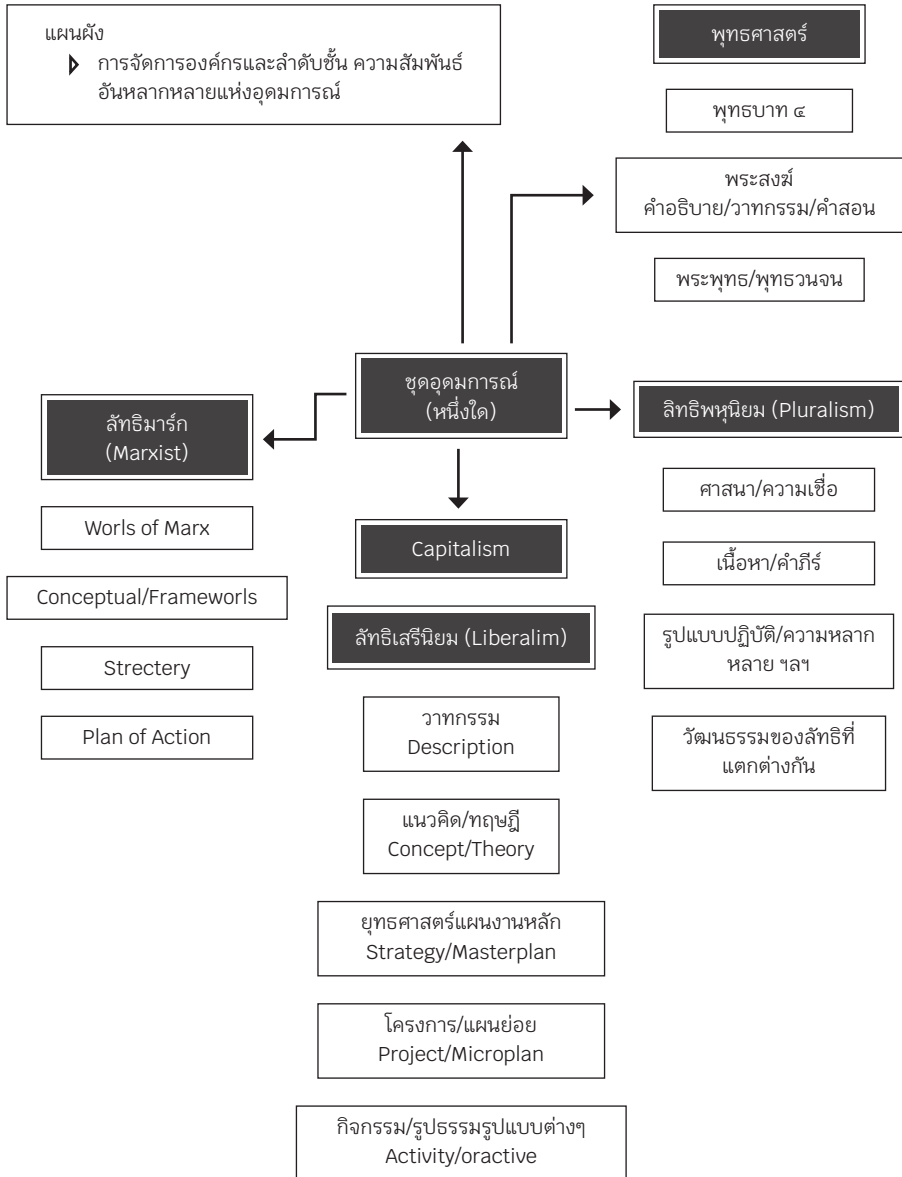
๑. ปมเพาะ **อุดมการณ์นิเวศสังคมนิยม (Eco Socialism)** เพื่อเป็นธงชัย
แห่งอนาคต สืบเนื่องจากต้นทุนงานเดิมที่ดำเนินงานมาแล้ว ๔๐ กว่าปี ใช้
ประสบการณ์ มูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม หรือสังเคราะห์ขึ้นมา ใหม่เช่น การ
อบรม Eco. Activist)

๒. ภาคประชาสังคมนิยมควรเรียกว่าภาคประชาชน ร่วมกับ(กป อพช) และ
พันธมิตรอื่นๆ จัดตั้งทีมงานผลักดันให้เกิดสุนทรียเสวนา (Peaceful Dialogue)
ในวงย่อยขยายสู่วงกว้าง

๓. ขอให้เผยแพร่ข้อเสนอนี้เพื่อพูดคุยสู่แผนปฏิบัติการให้ได้ภายในปี
๒๕๖๕ ถึง ๒๕๖๖ จะทันกาลและทันเหตุการณ์ขณะที่สังคมนากำลังแตกแยกรุนแรง

**เสนอโดยนายบำรุง บุญปัญญา ณ อาคารมดแดง วันพฤหัสบดีที่ ๑๘
สิงหาคม ๒๕๖๕**

ภาคผนวก/ข้อเสนอ วันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๕

บทที่ ๑๑

⇒ ภาคกรวี ⇐

-ตุลาการแห่งเสรีธรรม -

- ตุลาการสะท้อนฟ้าประกาศิต
ใครลิขิตดวงชะตาประชาสรรค์
เลือดหลังโลมลงดินสิ้นตะวัน
เพียงวาดหวังใฝ่ฝัน, เสรีชน ฯ
- บทวิพากษ์เผด็จการนั้นล้ำลึก
สถาบันวิบากรรรมเข้าห้าห้า
นกสีเหลืองเหินหาวครวระกำ
ซึ่งและซ้ำในจิตมิติดยอม ฯ
- ถ่ายทอดเป็นสายธารการต่อสู้
คือตำนานเรียนรู้ทั่วเมืองบ้าน
เยาวชนวันนี้ คลืตำนาน
แล้วบอกกล่าวเล่าขานผ่านไอที ฯ
- มีหรือจักเอาใบบัวม้วกลับข้าง
ปกปิดไว้แล้วกล่าวอ้างอย่างด้นด้น
ยกมันคงของชาติของทางการ
ชนชั้นนำจึงต่อต้านเข้าทำลาย ฯ
- มีทางเลือกบ้างไหมนักต่อสู้?
รู้ทั้งรู้ สู้ไป สู้ไม่ถอย....
ตายสิบเกิดแสนไข่คาลอย
แต่ก็ร้อยครั้งครากล้ำเผชิญ ฯ
- ตุลากาลเวียนมาสี่สิบห้าปี
คนรุ่นนี้มีพรญาจึงกล้าสู้
ยุวชนรู้ตำนานต่างรับรู้
ในเบื้องหลังอันหดหู่อันตราย ฯ
- มิจ้านน ชนรุ่นหลังยังสืบทอด....
มิได้บอด มิได้ใบ้ มิใช่โง่....
หลายกลุ่มก้อนหลากสีมิเลโล....
ชู ๓ นิ้ว ตอบโต้เพื่อเสรีธรรม ฯ

ราชสีห์ อีสาน
๖ ตุลา ๒๕๖๔

- ระเบิดคนทุกข์ -

- อากาศหนาวยามเช้าถ้าไฟลุก
เกี่ยวข้าวแล้วก็ทุกข์ถูกเหยียบย่ำ
พิชฌายทุนพ่อค้าพระกำ
ถูกเติมซ้ำลูกหลานกลับบ้านนา ฯ
- ทั้งหนี้สิน รกส. หนี้พ่อค้า
ทั้งราคาของใช้รูดไปหน้า
เมื่อน้ำมันเหยิบขึ้นเป็นราคา
ถูกลูกหลานเก็บเงินค่าเปิดเรียน ฯ
- เทศกาลโควิดประชิดศึก
เหล่านายทุกกี่ศึกก็กดขี่
รัฐบาลหาญกล้ามันราวี
ปล่อยคนรวยกดขี่คนยากจน ฯ
- นักเคลื่อนไหวไปไม่เป็น, เป็นนักรบ
อยู่แนวหน้าถูกสยบ ถูกปิดกั้น
ราษฎรสามัญชนคนสำคัญ
อยู่แนวหลังถูกห้าหั้นจนลำเค็ญ ฯ
- ยามลมดึกตรีกตรองสะอื้นให้
คนยากจนเข้าใจไร้ความหวัง
เชื้อไฟแห่งทุกข์มาประดัง
จักรระเบิดอีกครั้ง.....ปรมาณู ฯ

ราชสิทธิ์ อิศาน
๒๓ พฤศจิกายน ๖๔

- ฤาชาวไร้ชาวนาจักสุญพันธุ์ ถ้อยคำแห่งสำนึก -

๑. จันเป็นลูกหลานชาวไร้ชาวนา
ได้ร่ำเรียนมา อยาว่าเป็นเจ้าคนนายคน
ชีวิตจันก็สับสน...สับสน
อยาละทิ้งตัวตน....
สู่ความเป็นคนทันเหตุการณ์
๒. เมื่อจันเติบโตใหญ่ไม่ธรรมดา
อยู่ในมรรคา การต่อสู้
อยู่ในหน่ออ่อนการเรี ยนรู้
บ่มเพาะการต่อสู้สามัญชน
๓. จันเดินทางบนสำนึกอันลึกล้ำ
มียอมถูกเหยียบย่ำถูกกดขี่
ชีวิตจันตั้งคนบ้าหาเสรี
มันเป็นเช่นนี้, ด้วยสำนึก ?
๔. เมื่อจันมาคลุกคลีนักเคลื่อนไหว
ต่างคนต่างมีใจทะยานสู้
หาทางเลือกหาทางออกมาเป็นครู
บนสำนึกแห่งมวลหมู่ผู้ยากไร้
๕. เดินไป...เดินไป...และเดินไป...
จันกลับหลงไหล สิมสำนึกเก่า
เปิดประเด็นมากหลายกลายเป็นเงา
จันจึงเศร้า สิมว่า “จันลูกชาวนา”

ราชสีห์อีสาน
๒๙ ม.ค. ๒๕๖๕

- จงปักหลักนิเวศ -

- ปักหลักลงตรงนี้...เป็นฐานราก
ประกาศสิ่งยาก ๆ ให้เป็นง่าย
ก่อนนิเวศชุมชนเปล่งประกาย
ท้าทายโลกทุนนิยมให้จมดิน ฯ
- เมื่อลมโลกาภิวัตระสับัดโบก
ผู้คนอัปโชคเป็นทิวแถว...
บริโภคนิยมผงาดทำทุกถิ่นแนว
ยีนเข้าแถวพาดพันสามัญชน ฯ
- หลงคารมจึงจมปลักลงสู่พื้น
มีหลายคลื่นตอติก็หวาดผวา
หลายเรื่องราวหลายประเด็นมีราคา
บ้างเหือดหายไร้ค่า..ศรัทธาแล้ง ฯ
- มาเถิดมาปักหลักลงสู่ราก
ภูมิปัญญาแม่ลำบากจะสู้ต่อ
พื้นฟูตน พื้นฟูโลก มิรังรอ
นี่คือผู้ก่อการทะยานฟ้า ฯ
- พลิกกะลาที่คว่ำให้หงายขึ้น
ลุกขึ้นยืนทรนองอาจหลาย
จุดที่สุด สุดท้ายคือความตาย
จักมีอายุฟ้าดิน แม่สิ้นใจ ฯ

บ. บุญปัญญา

๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๔

- ว่าด้วยนิเวศพรหมจรรย์ -

“ว่าด้วยนิเวศพรหมจรรย์”

นี่คือแสงสว่างสู่ประตูบานใหม่แห่งโลกใบใหม่

ตั้งลูกไก่เจาะเปลือกไข่...สู่ประตูแห่งโลกกว้าง...จะนั่น !

ชูธงโบกสะบัด แผ่กระจายอย่างอาจหาญ

ประกาศก้องทั่วปฐพี ยุติห้วงเวลาแห่งความมืด

พอใจในการเปลี่ยนแปลงแบบหน้าไหว้หลังหลอก

แสวงหาทางออก ยึดเวลาดำเนินไป

บนความทุกข์ทั้งปวงของมวลมนุษย์และมวลชีวิตทั่วทั้งแผ่นดิน

สิ่งทั้งปวงนี้จักต้องสิ้นสุดลง

ด้วยนิเวศพรหมจรรย์นั้นแล

ถ้อยแถลงจากน้องๆ นักพัฒนา

ตั้งวงคุยกับพี่บำรุง บุญปัญญา เมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคมนี้ เพื่อเตรียมงานวันเกิดครบรอบ ๗๗ ปี ที่อาคารไทบ้านดอนแดง จังหวัดมหาสารคาม ด้วยความหวัง มีพลังในการตุ้มโฮมพี่น้องทั่วประเทศ พร้อมการประกาศปักหลักนิเวศสังคมนิยมอันเป็นการตกผลึกทางความคิดครั้งสำคัญ

เหตุการณ์ไม่คาดคิด อุบัติเหตุได้พรากชีวิต พี่บำรุง บุญปัญญา ลาลับดับลง คือนิสัธรรมชาติ ท่ามกลางความอาลัยรักและเคารพของพี่น้องนักพัฒนาญาติและกัลยาณมิตร

จากการจัดทำหนังสือเพื่อประกาศอุดมการณ์ปักหลักนิเวศสังคมนิยมในวาระวันเกิด จึงแปรเปลี่ยนมาเป็นการประกาศในวันสงพี่บำรุง บุญปัญญา คือนิสัธรรมชาติอันสงบ

หนังสือ “ปักหลักนิเวศสังคมนิยม” เป็นการรวมบทความของพี่บำรุง บุญปัญญา ที่เขียนทยอยส่งมาให้น้องๆ ได้อ่าน ได้ทบทวน ได้ใคร่ครวญ ความคิด อุดมการณ์ และการทำงานพัฒนา เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติการ ชีวิตอันเป็นส่วนหนึ่งของนิเวศ เชื่อมโยงแม่น้ำทุกสายธาร ประเด็นต่างๆ ให้เห็นข้างทั้งตัว ร่วมกัน ร่วมสร้างดาวดวงเดียวกัน เชื่อมร้อยขบวนการเปลี่ยนแปลงสู่สังคมใหม่ที่เท่าเทียม เป็นธรรม และสันติต่อชีวิตสรรพสิ่งบนโลกที่ร่มเย็น

หวังว่าจะเป็นการเปิดประเด็นการถกเถียงแลกเปลี่ยนบทเรียนการทำงานพัฒนา และปฏิบัติการเพื่อการเปลี่ยนแปลงสังคมอนาคตที่ดีกว่าของคนทำงาน เพื่อสังคมนี้จากนี้เป็นต้นไป ว่าด้วย “นิเวศสังคมนิยมบนฐานวัฒนธรรมชุมชน”

ทีมบรรณาธิการ

๒๑ มีนาคม ๒๕๖๖

ชีวประวัติโดยสังเขป

บำรุง บุญปัญญา

บำรุงบุญปัญญาเกิดเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๘๘ ภูมิลำเนาบ้านหนองผำอำเภอรัตนบุรี จังหวัด สุรินทร์ สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เกียรตินิยม อันดับ ๑ คณะกสิกรรมและสัตวบาล (กสบ.) สาขาปฐพีวิทยา และในปี พ.ศ. ๒๔๑๔ ได้รับทุนไปเรียนต่อระดับปริญญาโทด้านการพัฒนาชนบท ยังมหาวิทยาลัย Reading เมือง Reading ที่ประเทศอังกฤษ นายบำรุง บุญปัญญา ถือเป็นนักคิด นักปฏิบัติระดับ แนวหน้าของประเทศไทย เป็นผู้เสนอแนวคิดวัฒนธรรมชุมชน อันเป็นแนวคิดที่ทรงพลัง ในการพัฒนาท้องถิ่น สร้างเสริมศักยภาพของชุมชนคนอีสาน

นอกจากนักพัฒนาองค์กรเอกชนที่นำแนวคิดวัฒนธรรมชุมชนไปปฏิบัติการในพื้นที่ แล้ว แนวคิดนี้ยังส่งผลต่อนักวิชาการไทยด้วย โดยเฉพาะสำนักเศรษฐศาสตร์การเมือง โดยได้ทำการวิจัยเพิ่มความชัดเจนของแนวคิดนี้ในมิติต่างๆ จนกระทั่งพัฒนาเป็นข้อเสนอทางยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับชาติ แนวคิดวัฒนธรรมชุมชนจึงเป็นแนวคิดหลัก ในการทำงานขององค์กรพัฒนาเอกชนไทยมาจนถึงปัจจุบัน และอาจรวมถึงหน่วยงาน ภาครัฐบางหน่วยงานอื่นๆด้วย นอกจากการเป็นนักคิดและนักปฏิบัติที่มุ่งมั่นจริงจังแล้ว “บำรุง บุญปัญญา” ยังเป็นนักเขียนบทความซึ่งตีพิมพ์ประจำในวารสารสังคมพัฒนา และวารสารชุมชนพัฒนา เช่น ศรีธาตพลังชุมชน, มองโลกมองสังคม ก้าวต่อไปของ ประชาชน, ไปให้พ้นสังคมกำพร้า, จับปลาต้องลงน้ำ และเขียนแผ่นดิน นอกจากนี้ยังเป็นกวีที่ลุ่มลึกในเนื้อหาที่มีทั้งเดียดขึ้น โอนอ่อน ผ่านนามปากกาที่ใช้ชื่อว่า ปทุม อุทุมพร รักษ์ แผ่นดิน ราชสีห์ที่ราบสูง ผลงาน เช่น เพราะสายรุ้งกู่ฝงอยู่ที่นี้, สู่วิถีที่ดีร่วมกัน, คินดิน, เทวศาสตร์โทอีสานเพื่อการปลดปล่อย และ ๓ ทศวรรษแนวคิดวัฒนธรรมชุมชน นายบำรุง ยังคงคิดค้นสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามให้กับสังคมอย่างมีเคียดเหน็ดเหนื่อย ทั้งยังได้ ลงแรงทุ่มเทให้กับการศึกษาแนวคิดวัฒนธรรมชุมชน และเคลื่อนไหวปฏิบัติงานพัฒนา ในหมู่บ้านมาอย่างต่อเนื่องจริงจัง

นอกจากนี้ยังเป็นที่ปรึกษาของนักพัฒนาและผู้นำชุมชน ยังคงคิดค้นงานเรื่อง วัฒนธรรมชุมชน และทางเลือกเพื่อการพึ่งตนเองของภาคประชาชนและชุมชน รวมทั้ง การศึกษาค้นคว้าแนวคิดด้านนิเวศวัฒนธรรม สืบเนื่องขยายผลมาโดยตลอด ด้วยความ วิริยะอุตสาหะในการสร้างสรรค์ผลงาน และความเพียรพยายามในการพัฒนาชุมชน ด้วย ระบบวัฒนธรรมตลอดทั้งการอุทิศตนในการช่วยเหลือและสร้างสรรค์สังคม ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาจากเกียรติคุณและความมานะพยายามที่เป็นนักพัฒนา นักคิด นักเขียน เพื่อให้ชุมชนและประเทศมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นร่วมกัน และสามารถพึ่งพาตนเองได้ จนเป็นที่ประจักษ์ต่อสาธารณชน “นายบำรุง บุญปัญญา” ได้รับการยกย่องให้ได้รับรางวัล มากมาย ล่าสุดได้รับรางวัลนราธิป เมื่อปี ๒๕๖๔ ที่ผ่านมา

ผลงาน “บำรุง บุญปัญญา”

รางวัลนราธิปเป็นรางวัลเกียรติคุณที่มอบให้กับนักเขียนและบรรณารักษ์อาวุโส โดยมีหลักเกณฑ์ที่จะมอบรางวัลให้กับผู้ซึ่งมีอายุมากกว่า ๘๐ ปี มีผลงานเป็นที่ยกย่องกว้างขวาง จัดโดยสมาคมนักเขียนแห่งประเทศไทย เป็นครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๔ รางวัลนราธิป เกิดขึ้นจากแนวคิดของ ประภัสสร เสวิกุล ซึ่งเป็นนายกสมาคมนักเขียนแห่งประเทศไทย โดยซื้อรางวัล นำมาจากพระนามของ พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าวรรณไวทยากร กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ เนื่องจากในปี พ.ศ. ๒๕๔๔ ซึ่งมีพิธีมอบรางวัลนี้เป็นปีแรก เป็นปีครบรอบ ๑๐๐ ปี ชาตกาล และครบรอบ ๑๐ ปี ที่ท่านได้รับการยกย่องจากองค์การยูเนสโกให้เป็นบุคคลสำคัญระดับโลก

การประกอบอาชีพของ “บำรุง บุญปัญญา”

- พ.ศ. ๒๕๑๑ เข้ารับราชการตำแหน่ง นักสำรวจที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน เป็นระยะเวลาสั้นๆ ๒ ปี
- พ.ศ. ๒๕๑๓ ทำงานที่มูลนิธิบูรณะชนบทซึ่งอาจารย์ป่วย อีภภรณ์ เป็นผู้ริเริ่มก่อตั้ง โดยเข้าไปช่วยงานในบทบาทอาสาสมัครประจำหมู่บ้าน หรือที่เรียกกันในสมัยนั้นว่า “บูรณากร” โดยเข้าไปทำงานในฐานะนักพัฒนาที่บ้านบางซุด ตำบลห้วยกรด อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท
- พ.ศ. ๒๕๑๗ เข้าทำงานกับอาจารย์ป่วย อีภภรณ์ อีกครั้งเป็นเวลา ๔ ปี ก่อนจะออกไปทำนากับผู้ใหญ่วิบูลย์ เข็มเฉลิม เจ้าของแนวคิดวนเกษตรที่อำเภอแปดริ้ว จังหวัดฉะเชิงเทรา
- พ.ศ. ๒๕๒๔-๒๕๒๘ เข้ามาเป็นผู้ประสานงานร่วมให้กับองค์กรนักพัฒนาเอกชน ที่ทำงานระหว่างประเทศชื่อ Asian Cultural Forum On Development (ACFORD) หรือ สภาวัฒนธรรมแห่งเอเชีย
- พ.ศ. ๒๕๒๙-๒๕๖๖ เป็นที่ปรึกษาองค์กรพัฒนาเอกชน ปฏิบัติการขับเคลื่อนแนวคิดวัฒนธรรมชุมชน ร่วมต่อสู้กับพี่น้องคนทุกหย่าก

“บำรุง บุญปัญญา” ราชสีห์อีสาน
นักคิด นักปฏิบัติระดับแนวหน้าของประเทศไทย
เป็นผู้เสนอแนวคิดวัฒนธรรมชุมชน
อันเป็นแนวคิดที่ทรงพลังในการพัฒนาท้องถิ่น
สร้างเสริมศักยภาพของชุมชนคนอีสาน